

להשיג קובץ זה ללא תשלום

יש לפנות בטלפון 053-318-7750, או במייל - s0533187750@gmail.com

לעת עתה יצאו לאור בס"ד על הפרקים:

ארבעה אבות, הכונס, אלו מציאות, המפקיד, השואל והבית והעליה.

כמו"כ ניתן להשיג חוברות על חומשים: במדבר, דברים.

מהדורת תשפ"ב

ביציאתו מהו אומר

מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי
ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא
שמת חלקי מיושבי קרנות שאני משכים
והם משכימים אני משכים לדברי תורה
והם משכימים לדברים בטלים אני עמל
והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם
עמלים ואינם מקבלים שכר אני רץ והם
רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם
רצים לבאר שחת שנאמר "ואתה
אלקים תורידם לבאר שחת אנשי דמים
ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח
בך".

בכניסתו מהו אומר

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלקי אבותי
שתאיר עיני במאור תורתך ותצילני
מכל מכשול וטעות הן בדיני איסור
והיתר הן בדיני ממונות הן בהוראה הן
בלימוד (שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא
אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי ולא אומר
על טהור טמא ולא על טמא טהור ולא על
מותר אסור ולא על אסור מותר ולא יכשלו
חברי בדבר הלכה ואשמח בהם) "גל עיני
ואביטה נפלאות מתורתך" ומה ששגייתי
כבר העמידני על האמת, "ואל תצל
מפי דבר אמת עד מאד", "כי ה' יתן
חכמה מפיו דעת ותבונה".

פרק השואל את הפרה

פסוקי ד' שומרים

(שמות פרק כ"ב פסוקים ו - י"ד)

כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כְּלִים לְשֹׁמֵר וְגִנֵּב מִבֵּית הָאִישׁ אִם יִמָּצֵא הַגֵּנֵב יִשְׁלַם שְׁנָיִם: אִם לֹא יִמָּצֵא הַגֵּנֵב וְנִקְרַב בְּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שִׁלַּח יָדוֹ בְּמִלְאכַת רֵעֵהוּ: עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׂוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֹׂה עַל שְׁלֵמָה עַל כָּל אֲבֹדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְבַר שְׁנִיָּהֶם אֲשֶׁר יִרְשִׁיעַן אֱלֹהִים יִשְׁלַם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ:	שומר חנם (פסוקים ו' - ח')
כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ שׂוֹר אוֹ שֹׂה וְכָל בְּהֵמָה לְשֹׁמֵר וּמֵת אוֹ נִשְׁבֶּר אוֹ נִשְׁבָּה אֵין רָאָה: שְׂבַעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שִׁלַּח יָדוֹ בְּמִלְאכַת רֵעֵהוּ וְלָקַח בְּעֻלְיוֹ וְלֹא יִשְׁלַם: וְאִם גֵּנֵב יִגְנֹב מֵעֲמֻלּוֹ יִשְׁלַם לְבְּעֻלְיוֹ: אִם טָרַף יִטְרֹף יִבְאֶהוּ עַד הַטָּרְפָּה לֹא יִשְׁלַם:	שומר שכר (פסוקים ט' - י"ב)
וְכִי יִשְׁאֵל אִישׁ מֵעַם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבֶּר אוֹ מֵת בְּעֻלְיוֹ אֵין עֲמֻל שְׁלָם יִשְׁלַם: אִם בְּעֻלְיוֹ עֲמֻל לֹא יִשְׁלַם אִם שָׂכִיר הוּא בָּא בְּשָׂכְרוֹ:	שואל - שוכר (פסוקים י"ג - י"ד)

עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק

הלימוד התמידי הוא סוד הקדושה, וזה שעושה תורתו קרעים קרעים, אסף רוח,
מן הראוי לחבל תחבולות, איך לקנות את התמדת הלימוד, ולהתפלל על זה תמיד.

(אגרות חזון איש אגרת ג')

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ד ע"א - ע"ב

מתנני' השואל את הפרה, ושאל בעליה עמה שיעשה עבורו מלאכה, או שכר בעליה עמה

וכן אם שאל הבעלים או שכרן, ואחר כך שאל את הפרה, ומתה, פטור השואל

שנאמר "אם בְּעָלָיו (המשאיל) עֲמוֹ (עם השואל במלאכתו), לא יִשְׁלַם"

אבל אם שאל את הפרה, ואחר כך שאל את הבעלים או שכרן, ומתה, הרי השואל חייב

שנאמר "בְּעָלָיו אֵין עֲמוֹ בשעת שאלה, שְׁלֵם יִשְׁלַם" מה משמיע התנא בזה (רש"י)

סיכום דין שאלה בבעלים

ומנלן	ולכן מה הדין אם מתה הפרה	האם בשעת שאלה היו "בעליו עמו"	
			השואל את הפרה ושאל או שכר בעליה עמה
			שאל או שכר את הבעלים ואחר כך שאל את הפרה
			שאל את הפרה ואח"כ שאל או שכר את הבעלים

גמ' מדייקת הגמ', מדקתני סיפא "ואחר כך שאל את הפרה", מכלל דרישא דקתני "עמה", הכוונה עמה ממש

מה הכוונה "עמה ממש" _____

מקשה הגמ', עמה ממש מי משכחת לה, הרי הפרה נקנית לשואל רק במשיכה, ובעלים כבר נשתעבד לו באמירה

"באמירה" מי אומר למי _____ ומה הוא אומר לו (רש"י)

מי נהיה שואל לו ע"י אמירה זו (שם) _____ ומה עדיין לא נקנה (שם)

ולכן מה קשה (שם) _____

מתרצת הגמ', שיש ב' אופנים ששאל את הבעלים ואת הפרה בבת אחת

איבעית אימא, דמיירי כגון, דקיימא פרה בחצרו דשואל, דלא מחסרא משיכה, שאז גם הפרה נקנית באמירה

איבעית אימא, דמיירי דאמר ליה, את גופך לא תשאל, עד שעת משיכת פרתך שאז הבעלים אינם נשאלים בשעת אמירה

ביאור התירוצים

מדוע	האם הבעלים נשאלים לו באותה שעה	באיזו שעה היא נקנית לו שעת אמירה/משיכה	באיזה קנין הוא קנה אותה	היכן עמדה הפרה בשעת שאלה	
					לפי תירוצ' א'
					לפי תירוצ' ב'

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

תנן התם (לעיל דף צ"ג) **ארבעה שומרים הם:** א. שומר חנם, ב. והשואל, ג. נושא שכר (שומר שכר), ד. והשוכר שומר חנם - **נשבע על הכל**, על כל הדברים ששומרים אחרים חייבים (גניבה, אבידה ואונסים), ופטור, ואינו חייב אלא בפשיעה והשואל - **משלם את הכל**, אפילו באונסין.

נושא שכר והשוכר - **נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה** דהיינו אונסין, ופטורים, ומשלמים את האבידה ואת הגניבה, אלו שבועות נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה (רש"י) _____

א. _____ ב. _____

סיכום דיני ד' שומרים

שומר חנם	שומר שכר	שואל	שוכר
בפשיעה			
בגניבה ואבידה			
באונסין			

שואלת הגמ', **מנא הני מילי**, שמה _____

משיבה הגמ', **דתנו רבנן, פרשה ראשונה נאמרה בשומר חנם, שניה בשומר שכר, שלישית בשואל**

סיכום הדינים המפורשים בפרשת שומרים (ע"פ רש"י ד"ה פרשה ראשונה)

	באיזה שומר נאמרה	כתוב בלשון הפסוק האופנים שפטור		כתוב בלשון הפסוק האופנים שחייב	
		המקרה	הדין	המקרה	הדין
פרשה ראשונה כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור				"אל כל דבר פשע" ממה שהתורה מחייבת אותו להשבע שלא פשע, משמע שאם פשע חייב (רש"י ז"ק דף ק"ז ע"ב ד"ה שזוהי שלא פשעתי)	
פרשה שניה כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה					
פרשה שלישית וכי ישאל איש מעם רעהו		אם זעליו עמו לא ישלם	אם זעליו אין עמו לא ישלם	אם זעליו אין עמו לא ישלם	אם זעליו אין עמו לא ישלם

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

מקשה הגמ', בשלמא מה שהעמידה הברייטא שפרשה שלישית נאמרה בשואל, שהרי כתוב מפורש "וכי ישאל איש מעם רעהו, ונשבר או מת, בעליו אין עמו, שלם ישלם"

אלא מה שהעמידה הברייטא שפרשה ראשונה נאמרה בשומר חנם, ופרשה שניה בשומר שכר דלמא איפוך אנא, אם נאמר כן, באיזה שומר נאמרה: פרשה ראשונה _____ פרשה שניה _____

מתרצת הגמ', מסתברא שפרשה שניה נאמרה בשומר שכר, שכן התורה החמירה בה, שהוא חייב בגניבה ואבידה, ומסתבר להחמיר יותר בשומר שכר שמקבל שכר עבור שמירתו

סיכום התירוץ

ולכן מסתברא שבאיזה שומר נאמרה	מה היא הקולא / החומרא	האם התורה החמירה או הקילה בה	
			פרשה ראשונה
			פרשה שניה

מקשה הגמ', אדרבה, מסתבר שפרשה ראשונה נאמרה בשומר שכר, שכן יש בה חומרא שאינה בפרשה שניה, שמשלם תשלומי כפל בטוען טענת גנב, מה טוען השומר (רש"י).

ומה נמצא שקרה באמת (שם) _____ מה דינו במקרה זה (שם) _____

ומנלן (שם) _____

ומדוע בפרשה שניה אין חיוב כפל בטוען טענת גנב (שם) _____

ביאור הקושיא

מה הדין שנאמר בה כשנגנבה	ומה דין השומר כשנמצא שהוא עצמו גנבה	לפי"ז האם היא חמורה או קלה	ולכן מסתברא שבאיזה שומר נאמרה
			פרשה ראשונה
			פרשה שניה

מתרצת הגמ', אפילו הכי, נשמה _____

מכל מקום, איזו פרשה חמורה יותר (רש"י) _____

משום דקרנא שהשומר משלם כשטוען נגנבה, בלא שבועה, פרש "בלא שבועה" (שם) _____

באיזו פרשה נאמר שמשלם "קרנא בלא שבועה" (שם) _____

עדיפא (חמורה יותר) מכפילא שהשומר משלם בשבועה, דהיינו, רק כשנשבע לשקר שנגנב ממנו

באיזו פרשה נאמר שמשלם כפל רק לאחר שנשבע לשקר (שם) _____

סיכום קושית הגמ' והתירוץ

פרשה יותר חמורה איזו	מה החומרה שלו	ולכן מסתברא שאיזו פרשה נאמרה
פרשה יותר חמורה איזו	מה החומרה שלו	בשומר חנים
בשומר שכר		
		לפי קושית הגמ'
		לפי התירוץ

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

תדע, שְׁמָה (רש"י) _____
 דהא שואל כל הנאה שלו, מדוע כל הנאה שלו (רש"י) _____
 ולכן האם יש להחמיר או להקל בו (שם) _____
 ואינו משלם כשטוען שנגנבה **אלא קרן**, אע"פ שראוי להחמיר בו
 ואם "כפילא בשבועה" עדיפא, מה היה צריך להיות הדין בשואל כשטוען שנגנבה (שם) _____
 ולא יזו חומרא הוא יבוא על ידי זה (שם) _____
 סכס, באיזה שומר נאמרה: פרשה ראשונה _____ פרשה שניה _____
 ומה הסברא לומר כן _____

לעיל אמרה הגמ' ששואל "כל הנאה שלו"
 מקשה הגמ', **והשואל** האומנם **כל הנאה שלו**, **והא בעיא מזוני**, למי צריך לתת מזונות _____
 ועל מי זה מוטל _____
 מתרצת הגמ', שיש אופן שאין השואל צריך להאכילה, כגון **דקיימא באגם**, היכן נמצא האגם (רש"י) _____
 מדוע באופן זה הוי כל הנאה שלו _____
 מקשה הגמ', **והא בעיא נטירה**, מה הפירוש "בעיא נטירה" _____
 ולכן האם כל הנאה שלו _____
 מתרצת הגמ', שיש אופן שאין לשואל הוצאות של שמירה, כגון **בנטר מתא**, פרש _____
 מדוע באופן זה אין לשואל הוצאות של שמירה _____
ואיבעית אימא, לא תימא כל הנאה שלו, **אלא אימא רוב הנאה שלו**
 מדוע אין כל הנאה שלו _____
 ומה היא רוב הנאה שיש לו (רש"י) _____
ואיבעית אימא, שבשאלת כלים הוי כל הנאה שלו, מדוע (רש"י) _____

סיכום התירוצים

לפי"ז האם "כל" או "רוב" הנאה שלו	ומדוע	האם יש לו הוצאות של שמירה	ומדוע	האם יש לו הוצאות של מזונות	מה מיירי ששאל	
						לפי תירוצ' א'
	****		****			לפי תירוצ' ב'
						לפי תירוצ' ג'

סכס, במקרים דלהלן, האם הוי כל הנאה שלו או רוב הנאה שלו, ומדוע:

- א. דקיימא באגם, ובעיא נטירה _____
- ב. בנטר מתא, ובעיא מזוני _____
- ג. דקיימא באגם, ובנטר מתא _____
- ד. בשאלת כלים _____

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

הגמ' חוזרת לדון בברייתא שהובאה לעיל:

"נושא שכר והשוכר, נשבעין על השבועה ועל השבויה ועל המתה, ומשלמין את האבידה ואת הגניבה"

סכס, על מה הם חייבים _____ ועל מה הם פטורים _____
שואלת הגמ', **בשלמא** מה ששומר שכר חייב בגניבה, זה משום **דכתיב** בפרשה שלו **"אם גִּנֵּב יִגְנֹב מַעֲמֹו, יִשְׁלֹם לְבַעְלֹו"**
אלא אבידה מנא לן, שְׁמָה _____

משיבה הגמ', **דתניא** בברייתא, נאמר בשומר שכר **"אם גִּנֵּב יִגְנֹב מַעֲמֹו, יִשְׁלֹם לְבַעְלֹו"**, **אין לי אלא גניבה, אבידה מנין תלמוד לומר "אם גִּנֵּב יִגְנֹב"**, מכפל הלשון לומדים שהוא חייב **מכל מקום**, דהיינו, שהוא חייב בכל מקרה שאינו יכול להשיב את הפקדון, ואף כשנאבדה ממנו (חוץ מאונס שמפורש בתורה שהוא פטור)

סכס, מנלן ששומר שכר חייב: בגניבה _____ באבידה _____
מקשה הגמ', **הניחא למאן דאמר**, דכשהתורה כתבה כפל לשון, **לא אמרינן** שהוא משום **דדברה תורה כלשון בני אדם**
מה ניחא למ"ד זה _____

אלא למאן דאמר, **אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם**, לפי דבריו האם דורשים מכפל הלשון _____
מאי איכא למימר, מה קשה לפי מ"ד זה _____

מתרצת הגמ', **אמרי במערבא** (בארץ ישראל, שהיא ממערב לבבל), שלומדים ששומר שכר חייב באבידה **מקל וחומר**

ומה גניבה שהיא קלה, **שקרובה לאונס** (שזה קצת אונס), הדין הוא **שמשלם**

מדוע גניבה קרובה לאונס (ריטבי"א) _____

אבידה שהיא חמורה, **שקרובה לפשיעה**, **לא כל שכן**, שהוא משלם

מדוע אבידה היא קרובה לפשיעה (שם) _____

סיכום הק"ו:

מה היא הקלה _____ במה היא קלה _____ ובכל זאת מה דינו של ש"ש בזה _____

מה היא החמורה _____ במה היא חמורה _____ כל שכן שמה דינו של ש"ש בזה _____

מקשה הגמ', **ואידך**, למי הכוונה (רש"י) _____

מה קשה לפי דבריו _____

מתרצת הגמ', שלפעמים **מילתא דאתיא בקל וחומר**, מכל מקום **טרח וכתב לה קרא**

מה הדבר שאפשר ללמוד בקל וחומר _____

ומה הפירוש "טרח וכתב לה קרא" _____

סיכום מהיכן לומדים ששומר שכר והשוכר חייבים באבידה

מדוע נאמר "גִּנֵּב יִגְנֹב"	מניין שהם חייבים באבידה	כשיש כפל לשון האם ניתן ללמוד ממנו	
הרי אפשר ללמוד מק"ו			למ"ד לא אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם
			למ"ד אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

המשך ביאור המשנה שהובאה לעיל: "והשואל משלם את הכל"

שואלת הגמ', בשלמא מה שהוא חייב על שבורה ומתה, מפורש בפסוק דכתיב "וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או

מת, בעליו אין עמו שלם ושלם", אלא שבויה בשואל, מנא לן שהוא חייב

וכי תימא נילף משבורה ומתה, באר איך אפשר ללמוד משבורה ומתה

הרי אפשר לפרוק, מה לשבורה ומתה, שכן אונסא דסליק אדעתא הוא, ולכן הוא חייב

מדוע זו סיבה לחייבו (רש"י)

תאמר בשבויה, שכן אונסא דלא סליק אדעתא הוא, ולכן מה הייתי אומר

ומדוע (שם)

משיבה הגמ', אלא כך אפשר ללמוד ששואל חייב בשבויה

נאמרה 'שבורה ומתה' בשואל, מה לשון הפסוק

ונאמרה 'שבורה ומתה' בשומר שכר, מה לשון הפסוק

מה להלן, באיזה שומר שמה הדין אצלו בשבורה ומתה

שבויה עמו, שגם בשבויה מה הדין

אף כאן, באיזה שומר שמה הדין אצלו בשבורה ומתה

שבויה עמו, שגם בשבויה מה יהיה הדין

דוחה הגמ', איכא למיפרך, מה לשומר שכר, שכן מה שהשווה הפסוק שבויה לשבורה ומתה, הוא לפטור, ולגבי פטור

מסתבר לפטור שבויה, שכן זה אונס דלא סליק אדעתא

תאמר בשואל, שכן לחיוב, ולכן מה יהיה הדין בשבויה

מדוע (רש"י)

סכס, היכן השוותה התורה שבויה לשבורה ומתה

האם אפשר ללמוד מזה שגם בשואל אפשר להשוות שבויה לשבורה ומתה:

לפי ההוה אמינא

לפי הדיחוי ומדוע

הקדמה להמשך דברי הגמ': נחלקו ר' יונתן ור' יאשיה, כשכתוב בתורה ב' דברים שמחוברים

באות ו', האם הכוונה שאין דין זה נוהג אלא אם יש את ב' הדברים יחד, או אפילו אם יש רק

אחד מהם, כגון: בפסוק "אביו ואמו קלל", האם הכוונה שחייב דווקא כשקלל גם את אביו וגם

את אמו, או אפילו אם קלל רק אחד מהם.

מסקנת הגמ', אלא לומדים ששואל חייב על שבויה כר' נתן

דתניא ר' נתן אומר, נאמר בפרשת שואל "ונשבר או מת", המילה "או" בא לרבות שבויה

מקשה הגמ', האי "או" מיבעיא ליה לחלק, דסלקא דעתך אמינא, עד דמיתברא ומתה לא מחייב

לפי זה מה יהיה הדין אם רק נשברה אבל לא מתה

קמ"ל, מי משמיע לנו ומה הוא משמיע לנו

ומבארת הגמ', הניחא שאפשר ללמוד מ"או", לר' יונתן, שמה הוא סובר (רש"י)

שלפי דבריו מה המשמעות של 'ונשבר ומת' (שם)

ומדוע ניחא לפי דבריו (שם)

אלא לר' יאשיה, שסובר שכשכתוב "ו" הכוונה דווקא כששניהם יחד, מאי איכא למימר

מה קשה לפי דבריו

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

ומביאה הגמ' את הברייתא שבה נחלקו רבי יאשיה ורבי יונתן:

דתניא, "איש אֶשֶׁר יִקְלַל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת יוּמָת", אין לי שחייב, אלא אם קילל אביו ואמו

קילל אביו בלא אמו, או אמו בלא אביו, מנין שגם הוא חייב מיתה

תלמוד לומר בהמשך הפסוק, "אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל", משמע אביו בלבד קלל חייב, או אמו בלבד קלל חייב, דברי רבי יאשיה

איך משמע שהוא חייב אם קילל: רק את אביו (רש"י) _____ רק את אמו (שם) _____

רבי יונתן אומר, שא"צ ללמוד זאת מ"אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל", משום ד"איש אֶשֶׁר יִקְלַל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ" משמע שניהם כאחד,

ומשמע גם כן, כל אחד בפני עצמו, עד שיפרוט לך הכתוב "יחדו"

היכן פָּרַט הכתוב "יחדו", כתוב לשון הפסוק (דברים כ"ב י') _____

ומה לומדים מזה לפי רבי יונתן (רש"י שם) _____

לפי דבריו האם צריך את הפסוק "אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל" לחלק _____

א"כ מה לומדים מזה (שם) _____

סיכום מחלוקת ר' יאשיה ור' יונתן

מה לומדים מ"אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל"	מנא לן שאם קילל רק אביו או רק אמו, שהוא חייב	האם המשמעות של "ויו" שניהם ביחד / כ"א בפני עצמו	
לפי רבי יאשיה			לפי רבי יאשיה
לפי רבי יונתן			לפי רבי יונתן

סכס, למסקנא מנא לן ששואל חייב גם על שבוייה _____

ומה קשה לפי רבי יאשיה _____

מתרצת הגמ', **אפילו תימא ר' יאשיה, לחלק הכא, היכן** _____

לא צריך, מה לא צריך _____

מאי טעמא, סברא הוא, שְׁמָה (רש"י) _____

דמה לי קטלה כולה (מתה), מה לי קטלה פלגא, מה המקרה של "קטלה פלגא" _____

מה הדין בקטלה כולה _____ **כמו כן מה הדין בקטלה פלגא** _____

סכס, מהיכן לומדים ששואל חייב גם על שבוייה _____

ומדוע לא צריך את זה כדי לחלק: לפי רבי יאשיה _____

לפי רבי יונתן _____

סיכום מהיכן לומדים ששואל חייב בשבוייה

מהיכן לומדים	באר הלימוד	הדיחוי	
להו"א א'			
להו"א ב'			
למסקנת הגמ'		*****	

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

שואלת הגמ', גניבה ואבידה בשואל, מנא לן שהוא חייב

וכי תימא נילף משבורה ומתה, באר הלימוד _____
אפשר לדחות, מה לשבורה ומתה הטעם שהוא חייב, הוא משום **דלא אפשר למיטרך ואתויי**
תאמר בגניבה ואבידה, דאפשר למיטרך ואתויי, מי יכול לטרוח ולהביא את הבהמה (רש"י) _____
ולכן מה צריך להיות הדין בגניבה ואבידה _____

מסקנת הגמ', **אלא כי הא דתניא** בברייתא, על מה שנאמר בשואל, **"וְנִשְׁפָּר אוֹ מֵת"**

אין לי שיהא חייב **אלא** בשבורה ומתה, **גניבה ואבידה מנין** שגם בהם הוא חייב

אמרת קל וחומר, ומה שומר שכר הקל, **שפטור משבורה ומתה**, דכתיב "וְגֵמַת אוֹ נֶשֶׁפֶר אוֹ נֶשֶׁפָּה אֵין רָאָה, שְׂבָעַת ה' תִּתֶּנָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם וגו', וְלֹא יִשְׁלַם", בכל זאת הוא **חייב בגניבה ואבידה**

שואל החמור, **שחייב בשבורה ומתה, אינו דין שחייב בגניבה ואבידה**, ביאור הק"ו:

מי הוא הקל _____ במה הוא קל _____ ובכל זאת מה דינו בגניבה ואבידה _____
מי הוא החמור _____ במה הוא חמור _____ כל שכן שמה דינו בגניבה ואבידה _____
ומסיימת הברייתא, **וזה הוא קל וחומר שאין עליו תשובה**, מה הכוונה "תשובה" (רש"י) _____
שואלת הגמ', **מאי אין עליו תשובה**, באר את השאלה (רש"י) _____

משיבה הגמ', **וכי תימא איכא למיפרך, מה לשומר שכר** הטעם שהוא חייב בגניבה ואבידה

שכן יש לו חומרא, **שמשלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין**

ביאור הפירכא

	האם הוא חייב כשנגנב ע"י לסטים מזויין	ומדוע	ולכן מה דינו אם נמצא שהוא עצמו גנב	ומדוע
שומר שכר				
שואל				

סכס, איזו חומרה יש בש"ש שאין בשואל _____
ומבארת הגמ' שאין זו פירכא, **דאפילו הכי** שאינו משלם כפל בטוען טענת לסטים מזויין

מכל מקום, **קרנא דשואל** משלם בלא שבועה, **עדיפא**, ממה זה יותר חמור _____

איבעית אימא, שאין זו פירכא, משום **דקסבר** האי תנא, **לסטים מזויין גזלן הוא** ולא גנב, ולכן אינו משלם כפל בטוען טענת לסטים מזויין, באר מדוע (רש"י) _____

סכס, מניין ששואל חייב בגניבה ואבידה _____

סיכום המקור לחיובי שומר שכר ושואל

				למסקנא מהיכן זה נלמד
בשומר שכר				למ"ד לא דברה תורה כלשון בני"א
				למ"ד דברה תורה כלשון בני"א
בשואל				

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

שואלת הגמ', **אשכחן לחיוב**, שמי חייב (רש"י) _____ ועל מה הוא חייב (שם) _____
 ובאיזה אופן הוא חייב (שם) _____
לפטור, מנא לן, שבאיזה אופן יהיה פטור (רש"י) _____
וכי תימא נילף שהוא פטור, **משבורה ומתה**, שמה דינו בזה כשבעליו עמו _____
 כמו כן בגניבה ואבידה מה יהיה הדין אם בעליו עמו _____
 אין לומר כן, משום דיש לפרוק, **מה לשבורה ומתה**, שהוא פטור כשבעליו עמו, **שכן אונס**
משא"כ בגניבה ואבידה מה יהיה הדין _____ ומדוע _____
 משיבה הגמ', **אלא גמר** ששואל פטור בגניבה ואבידה כש"בעליו עמו", **משומר שכר**
 שמה דינו בגניבה ואבידה כשבעליו עמו (רש"י) _____
 שואלת הגמ', **ושומר שכר גופיה מנלן**, שָׁמָה _____
 משיבה הגמ', **גמרי חיובא דשומר שכר**, על מה שומר שכר חייב (רש"י) _____
מחיובא דשואל, מאיזה חיוב של שואל (רש"י) _____
מה להלן בשואל, הדין הוא **שבבעלים פטור, אף כאן** בשומר שכר, ג"כ הדין הוא **שבבעלים פטור**
סיכום הלימוד שומר שכר פטור בגניבה ואבידה בבעליו עמו

	לאיזה שומר הכוונה	ובאיזה חיוב	מה הדין בבעליו עמו
מה להלן			
אף כאן			

סכס, האם הפטור של "בעליו עמו" בשואל הוא גם על גניבה ואבידה _____
 ומנא לן _____
 ושומר שכר עצמו מנלן דפטור בבעליו עמו _____
 שואלת הגמ', **במאי** (באיזו דרשה) **גמר** שומר שכר משואל, **אי במה מצינו**, דהיינו, שכמו שמצינו דין מסוים במקום אחד,
 הדין כן בכל מקום הדומה לו _____
 הרי **איכא למיפרך, כדפרכינן, שכן אונס**, באר את הפירכא _____
 משיבה הגמ', **אלא** לומדים זאת, ממה **דאמר קרא "וכי יִשְׁאֵל"**, וי"ו מוסיף על ענין ראשון, **וְיִלְמַד עליון מתחתון**
לאיזה וי"ו הכוונה _____ ובאיזה שומר איירי "ענין ראשון" _____

ביאור איך לומדים שומר שכר משואל

	באיזה שומר מיירי	האם הוא המלמד או הנלמד	על מה הוא חייב	ומנא לן שהוא פטור בזה בבעליו עמו
תחתון				
עליון				

סכס, שומר שכר שפטור בגניבה ואבידה בבעליו עמו, נלמד משואל :
 באיזה דרשה אין ללומדו _____ שמה אפשר לפרוק _____
 וכיצד הוא נלמד לפי המסקנא _____
 ומדוע אין את הפירכא הנ"ל (רש"י ד"ה וילמד) _____

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

לעיל למדנו שהפטור של שואל בגניבה ואבידה כש"בעליו עמו" נלמד משומר שכר

מקשה הגמ', ואכתי, שואל משומר שכר לא גמר (אי אפשר ללמוד)

משום דאיכא למיפרך, מה לשומר שכר שהוא קל, שכן פטור בשבורה ומתה אפילו שלא בבעלים

ולכן מה דינו בגניבה ואבידה כש"בעליו עמו" _____

תאמר בשואל שהוא חמור, שחייב בשבורה ומתה שלא בבעלים

ולכן מה צריך להיות דינו בגניבה ואבידה כש"בעליו עמו" _____

מתרצת הגמ', אלא הפטור של שואל נלמד כך

שהרי גניבה ואבידה בשואל לחיובא כשאין בעליו עמו, מנלן, דגמר בק"ו משומר שכר, ואם כן יש לומר דיו לבא מן

הדין להיות כנדון, פירוש, שהדבר הנלמד אינו יכול להיות חמור יותר מהמלמד,

מה גניבה ואבידה דשומר שכר, הדין הוא שבבעלים פטור, אף גניבה ואבידה דשואל, נמי הדין הוא שבבעלים פטור

ביאור "דיו לבא מן הדין להיות כנדון"

מי הוא ה"נדון" (המלמד) _____ ומה דינו בגניבה ואבידה בבעלים _____

מי הוא "בא מן הדין" _____ ולכן גם אצלו מה צריך להיות הדין _____

סכס, מהיכן לומדים ששואל חייב בגניבה ואבידה _____

ומה הדין בשומר שכר בגניבה ואבידה כשבעליו עמו _____

ולכן מה צריך להיות בשואל בגניבה ואבידה כשבעליו עמו _____

ומדוע _____

מקשה הגמ', הניחא ששואל פטור בגניבה ואבידה בבעליו עמו, למאן דאית ליה דיו כיון שנלמד משומר שכר

אלא למאן דלית ליה דיו, מי סובר כן (רש"י) _____

מאי איכא למימר, מה קשה למ"ד זה _____

מתרצת הגמ', אלא לומדים זאת, ממה דאמר קרא בפרשת שואל "וְכִי יִשְׁאֹל" וי"ו מוסיף על ענין ראשון, (שומר שכר)

וילמד עליון (שומר שכר) מתחתון (משואל), מה לומדים (רש"י) _____

ותחתון (שואל) מעליון (שומר שכר), מה לומדים (שם) _____

ומדוע אי אפשר לפרוך, מה לשבורה ומתה, שכן אונס (שם) _____

סיכום איך לומדים ששואל פטור בגניבה ואבידה ב"בעליו עמו"

הדיחוי	באר הלימוד	
		"וכי תימא נילף משבורה ומתה"
		לפי הוה אמינא א'
		לפי הוה אמינא ב'
*****		למסקנת הגמ'

המשך בבא מצינא

סיכום חיובי ד' שומרים

שואל		שומר שכר ושוכר	שומר חנים		
ח"צ		ח"צ		הדין	פשיעה
				מנא לן	
				הדין	גניבה
				מנא לן	
	למ"ד לא דברה תורה כלשון בני"א למ"ד דברה תורה בלשון בני"א			הדין	אבידה
				מנא לן	
ח"צ	פֶּאָר	פֶּאָר		הדין	שבורה ומתה
				מנא לן	
				הדין	שבויה
				מנא לן	
				הדין	בעליו עמו לגבי אונסין
				מנא לן	
				הדין	בעליו עמו לגבי גניבה ואבידה
				מנא לן	
				הדין	בעליו עמו לגבי פשיעה
				מנא לן	

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ה ע"א - ע"ב

איתמר, פשיעה בבעלים, באר מה המקרה (רש"י) _____

פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר, שהשומר חייב, וחד אמר, שהוא פטור ומבאר הגמ' שהטעם של מאן דאמר חייב, הוא משום דקסבר מקרא נדרש לפניו, ולא לפני פניו "מקרא נדרש" לאיזה פסוק הכוונה (רש"י) _____ באיזה שומר מייירי _____

"לפניו" איזו פרשה נכתבה לפניו (רש"י) _____ ובאיזו דרשה היא נלמדת (שם) _____

כוונתו שבפרשת שואל "וכי ישאל" עם וא"ו, שמקישו לפרשה שלפניו "ולא לפני פניו" איזו פרשה נכתבה לפני פניו (רש"י) _____

ומדוע אינו נדרש לפני פניו (שם) _____

הלכך כיון שהמקרא אינו נדרש לפני פניו, הפטור של "אם בעליו עמו" אשומר חנם לא כתיב שעל מה הוא חייב _____ ומנלן (רש"י) _____

ועתה מבאר הגמ' מדוע גם שומר שכר ושואל חייבים בפשיעה בבעלים ופשיעה נמי בשומר שכר ובשואל, הרי לא כתיב בפירוש שהם חייבים הלכך, בשומר שכר ובשואל לחיוב בפשיעה, אתיא בקל וחומר משומר חנם והק"ו הוא, מה שומר חנם הקל, חייב בפשיעה, שומר שכר ושואל החמורים, לא כ"ש שחייבים בפשיעה אבל פשיעה בבעלים לפטור, אף בשומר שכר ובשואל, לא, מה לא _____

מאי טעמא, דכי כתיב "אם בעליו עמו לא ישלם" אשואל ואשומר שכר, רק אהנך חיובי דכתיב בהו בהדיא הוא דמיכתב, דהיינו גניבה ואבידה ואונסים, אבל לא על פשיעה שנלמד בק"ו. סיכום דבריו, הפטור של "בעליו עמו" נאמר רק על החיובים שכתובים בהם מפורש, ולא מה שלומדים מדרשה. סכס, מה הטעם של מ"ד פשיעה בבעלים חייב: _____

בשומר חנם _____

בשומר שכר ובשואל _____

ועתה מפרשת הגמ' שהטעם של מאן דאמר פטור, משום דקסבר, מקרא נדרש לפניו (שומר שכר) ולפני פניו (שומר חנם), וכי כתיב הפטור של "אם בעליו עמו", אשומר חנם נמי כתיב, על מה הוא חייב _____

ומה הדין אם בעליו עמו לפי מאן דאמר זה _____

לפי זה גם בשומר שכר ושואל מה הדין בפשיעה בבעלים _____

והפטור בהם נלמד משומר חנם (עיין בשטמ"ק כיצד זה נלמד).

ביאור המחלוקת בדין פשיעה בבעלים

בשומר שכר ושואל	בשומר חנם	
		מה הטעם של מאן דאמר חייב
		מה הטעם של מאן דאמר פטור

סכס, מה הדין של "בעליו עמו" במקרים הבאים: שואל באונסין _____

שומר שכר ושואל בגניבה ואבידה _____ כל השומרים בפשיעה _____

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"א - ע"ב

מקשה הגמ', **תנן** במשנתנו, **השואל את הפרה ושאל בעליה עמה**, או **השואל את הפרה ושכר בעליה עמה**, או **שאל בעליה או שכרן**, ואחר כך **שאל את הפרה ומתה**, פטור ואילו **בשומר חנם לא קתני**, מה לא קתני (רש"י)

ומדוע לא קתני (שם)

אם כן על מי קשה

מתרצת הגמ', **ולטעמיך** (לשיטתך), לאיזה מ"ד הכוונה

גם כן קשה, וכי **שומר שכר** שהוא פטור בגניבה ואבידה **בבעלים**, מי קתני במשנה

אלא הטעם דלא קתני, הוא משום שהתנא, **מילתא דכתיבא** בתורה **בהדיא** (שבבעלים פטור) קתני במשנה,

באיזה שומר כתוב בתורה מפורש שהוא פטור ב"בעליו עמו" (רש"י)

ואילו מילתא **דאתיא מדרשא** שבבעלים פטור, **לא קתני** במשנה, אלו שומרים נלמדים מדרשה (רש"י)

סכס, מדוע לא קתני הפטור של "בעליו עמו" בשומר חנם:

לפי הבנת הגמ' בקושיא

לפי התירוץ

ת"ש מברייטא, **שאלה** (את הפרה) **ושאל בעליה עמה**, או **שכרה**, **ושכר בעליה עמה**, או **שאלה**, **ושכר בעליה עמה**, או

שכרה, **ושאל בעליה עמה**, אף על פי שהבעלים עושין מלאכה עבור השומר במקום אחר, ומתה, פטור

מה הכוונה "במקום אחר" (רש"י)

סבריה בני הישיבה, דהא **מני** התנא של הברייטא, ר' יהודה היא, דאמר, **שוכר**, דינו כשומר שכר דמי

וא"כ קשה, והא **האי תנא**, קתני גם **מילתא דאתיא מדרשא**

מה הוא הדין דאתיא מדרשא ובאיזה שומר

ואילו שומר חנם שפטור ב"בעליו עמו" לא קתני, מה אפשר להוכיח מזה

א"כ על מי קשה

מתרצת הגמ', שאפשר לומר דהא **מני**, ר' מאיר היא, דאמר, **שוכר כשומר חנם דמי**

לפי"ז כשאמר התנא ששוכר פטור ב"בעליו עמו", מה הדין בשומר חנם

ותנא שומר חנם, שפטור ב"בעליו עמו" והוא הדין לשומר שכר

איבעית אימא, שהברייטא כר' יהודה, וכדמחליף רבה בר אבון, ותני, "שוכר כיצד משלם, ר' מאיר אומר כשומר

שכר, ר' יהודה אומר כשומר חנם", מדוע רוצה הגמ' לאוקמי הברייטא כר' יהודה (רש"י)

סיכום הקושיא והתירוץ

	איזה דין יש לשוכר		מי התנא של הברייטא	לפי"ז, האם הפטור הוא רק בש"ש או גם בשומר חנם	וא"כ מה הדין פשיעה בבעלים
	לר' מאיר	לר' יהודה			
לפי הקושיא					
לפי תירוץ א'					
לפי איבעית אימא					

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

הגמ' דנה על מה שכתוב "אם פָּעְלִי עָמֹ לֹא יִשְׁלָם" מתי הוא צריך להיות עמו כדי לפטור

אמר רב המנונא, לעולם הוא (השואל) חייב באונסים, אפילו באיזה מקרה (רש"י)

ואינו פטור משום "בעליו עמו", אלא א"כ יש את ב' התנאים דלהלן:

תנאי א': עד שתהא הפרה והבעלים במלאכה אחת

כגון: פרה, וחורש בה הבעלים לצורך השואל, או חמור, ומחמר אחריה (מנהיגה)

ומה הדין אם הבעלים עושים לצורך השואל מלאכה אחרת

תנאי ב': ועד שיהו בעלים עם השואל במלאכתו, משעת שאילה עד שעת שבורה ומתה

מדדיקת הגמ', אלמא קסבר רב המנונא, שמה שנאמר "אם פָּעְלִי עָמֹ לֹא יִשְׁלָם", אכולה מילתא שכתוב בפסוק משמע

סכס, מה הם ב' התנאים שצריך כדי שיחשב בעליו עמו:

א. _____ ב. _____

היכן כתוב בפסוק "וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעַם רֵעֵהוּ וְנִשְׁפָּר אוֹ מֵת, פָּעְלִי אֵין עָמֹ, שְׁלָם יִשְׁלָם"

שהוא צריך להיות עמו: משעת שאילה עד שעת שבורה ומתה

מתיב רבא, מהא דתני בברייתא, שאלה (את הפרה) ושאל בעליה עמה, או שכרה, ושכר בעליה עמה, או שאלה, ושכר

בעליה עמה, או שכרה, ושאל בעליה עמה, אף על פי שהבעלים עושין מלאכה עבור השומר במקום אחר, ומתה, פטור

ומדייק רבא, מאי לאו ש"במקום אחר" הכוונה, במלאכה אחרת לגמרי, דהיינו ששאל את הפרה לעשות מלאכה אחת, ובעליה

נשאל לשומר לעשות מלאכה אחרת, לפי זה על אלו מדברי רב המנונא קשה

מתרצת הגמ', לא, מה לא _____ אלא מיירי שהבעלים והפרה עושים באותה מלאכה

ומבאר הגמ', אלא מאי הכוונה "מקום אחר", דקא מרפי ואזיל קמה, פרש (רש"י)

ואעפ"כ זה נחשב באותה מלאכה, כיון שהחפירה היא להקל על הפרה את החרישה

מקשה הגמ' שאין לפרש שזו הכוונה "מקום אחר"

והא מדסיפא של הברייתא המובאת להלן "על גבה" הוי, דהיינו שהבעלים על גבה ממש, משמע דהא דתני ברישא

"במקום אחר" הכוונה שעושה במלאכה אחרת לגמרי

מה החידוש בסיפא (רש"י)

לפי זה מה החידוש ברישא (רש"י)

והגמ' מביאה את הסיפא, דקתני סיפא, "שאלה, ואח"כ שאל בעליה עמה, שכרה, ואח"כ שכר בעליה עמה, אע"פ

שהבעלים חורשין על גבה ממש, ומתה, השומר חייב", מדוע הוא חייב (רש"י)

סיכום הקושיא:

מה תני ברישא

מה תני בסיפא

לפי הקושיא של רבא, מה הכוונה "במקום אחר"

א"כ מה קשה

מה תירצה הגמ' בתחילה

איך הוכיחה הגמ' מהסיפא שאין לתרץ כן

ולכן איזו קושיא חוזרת

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

מתרצת הגמ', **אמרי, רישא וסיפא** בשניהם מיירי שהבעלים עושים עם הפרה **באותה מלאכה**

מה הכוונה "במקום אחר" דתני ברישא (רש"י) _____

ומה הפירוש "על גבה" דתני בסיפא (שם) _____

ורישא רבوتא (חידוש) **קמ"ל** שפטור, **וסיפא רבوتא קמ"ל** שחייב

ומבאר הגמ' מה החידוש ברישא ומה החידוש בסיפא:

רישא רבوتא קמ"ל, דאע"ג דלאו על גבה, אלא באותה מלאכה, כיון דהוה בעלים בשעת שאילה, פטור

וסיפא רבوتא קמ"ל, דאע"ג דעל גבה ממש, כיון דלא היו בעלים בשעת שאילה, חייב

הנפק"מ בין הרישא לסיפא

	האם הבעלים היו עמו בשעת שאילה	ולכן מה הדין אם מתה	לפי הקושיא		לפי התירוצ	
			באיזו מלאכה איירי	ומה החידוש	באיזו מלאכה איירי	ומה החידוש
ברישא						
בסיפא						

דוחה הגמ' את התירוצ, **האי מאי, אי אמרת בשלמא שהרישא מיירי במלאכה אחרת** לגמרי, ובכל זאת פטור

וסיפא מיירי באותה מלאכה ממש, ואעפ"כ חייב, **היינו רבوتא** של הרישא והסיפא

אלא אי אמרת שהרישא וסיפא מיירי שהבעלים והפרה עושים באותה מלאכה ממש

מאי רבوتא ברישא דתני שהמלאכה הייתה "במקום אחר", ובסיפא שהמלאכה הייתה "על גבה"

הרי **אידי ואידי באותה מלאכה הוי**, ואין נפק"מ אם מרפי כמה או מנהיגה

ולכן איך צריך לפרש "במקום אחר" _____

ובכל זאת מה הדין במקרה זה _____

וא"כ איזו קושיא חוזרת _____

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ו ע"א

ועוד קשה על רב המנונא, על איזה דין של רב המנונא הקושיא (רש"י) _____
 מהא דתניא בברייתא, ממשמע שנאמר "אִם בָּעָלְיוּ עָמוּ, לֹא יִשְׁלָם" איני יודע שאם בעליו אין עמו, שלם ישלם,
 אלא מה ת"ל "בָּעָלְיוּ אֵין עָמוּ שְׁלָם יִשְׁלָם"
 אלא זה בא לומר לך, שאם היה עמו בשעת שאילה, אין צריך להיות עמו גם בשעת שבורה ומתה, אבל אם היה עמו
 רק בשעת שבורה ומתה חייב, שכדי להיות פטור, צריך להיות עמו בשעת שאילה.
 ותניא אידך, ממשמע שנאמר "בָּעָלְיוּ אֵין עָמוּ, שְׁלָם יִשְׁלָם" איני יודע שאם בעליו עמו לא ישלם
 אלא מה ת"ל "אִם בָּעָלְיוּ עָמוּ לֹא יִשְׁלָם", אלא זה בא לומר לך, כיון שיצאה הבהמה מרשות משאיל לרשות השואל,
 אפילו שעה אחת בבעלים, ומתה, פטור, לאיזו שעה הכוונה _____
 האם הברייתות חולקות (רש"י) _____
 שבשניהם מה בא לומר הפסוק המיותר _____
 ומה כן הנפק"מ בין הברייתות (שם) _____
 מסיימת הגמ', תיובתא דרב המנונא תיובתא.

סיכום שתי הברייתות

	איזה פסוק לא היה צריך לכתוב	מדוע	ומה לומדים מזה	ואין לומדים זאת
ברייתא א'				(רש"י)
ברייתא ב'				"אין בעליו עמו" גשלת שאלה, אע"פ שלא היה עמו גשלת שבורה ומתה, "לא ישלם"

סיכום הקושיות על דברי רב המנונא

	אלו תנאים אמר ר' המנונא	מאיזו ברייתא קשה על זה	מאיזה דין בברייתא
א.	(רש"י)	שאלה ושאל גלגיה עמה, שכרה ושכר גלגיה עמה, וכו'	(שם)
ב.	(שם)	ממשמע שנאמר "אין בעליו עמו, וכו"	
		ממשמע שנאמר "בעליו אין עמו, וכו"	

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

הקדמה להבנת המשך הגמ':

בפרשת שואל נאמרו ב' פסוקים: פסוק א' "וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעַם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת, בְּעַלְיוֹ אֵין עֲמוֹ שְׁלָם יִשְׁלָם:

פסוק ב' אִם בְּעַלְיוֹ עֲמוֹ לֹא יִשְׁלָם וגו'"

בפסוק א', מוזכרים ב' זמנים, א. שעת שאלה ("וְכִי יִשְׁאַל") ב. שעת אונס ("וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת")

ואביי ורבא מפרשים כל אחד לפי דרכו, איך נלמד מהפסוקים שאם היה עמו רק בשעת שאלה פטור.

⚡ ⚡ ⚡ ⚡ ⚡

הגמ' דנה בדברי הברייתות שהובאו לעיל, דתני שהפטור של "בעליו עמו" הוא אפילו אם היה עמו בשעת שאלה בלבד, ומביאה שנחלקו אביי ורבא כיצד זה נלמד, וזה תלוי אם סוברים כר' יאשיה או כר' יונתן.

אביי סבר לה כר' יאשיה, שמה הוא סובר (רש"י)

ומתיר (מיישב) לקראי, כר' יאשיה, אלו פסוקים

רבא סבר לה כר' יונתן, ומתיר לקראי "בְּעַלְיוֹ אֵין עֲמוֹ" "אִם בְּעַלְיוֹ עֲמוֹ", כר' יונתן

שמה הוא סובר (רש"י)

ומבארת הגמ', אביי סבר לה כר' יאשיה, ומתיר לקראי כר' יאשיה

כתוב בפסוק א', "וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעַם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת, בְּעַלְיוֹ אֵין עֲמוֹ בשני זמנים אלו, שְׁלָם יִשְׁלָם"

ויש לדייק טעמא שחייב לשלם, כיון דליתיה הבעלים בתרוייהו

לאילו שני זמנים הכוונה

משמע, הא איתיה לבעלים עמו בחדא וליתיה בחדא, פטור

וקשה, והא כתיב בפסוק ב', "אִם בְּעַלְיוֹ עֲמוֹ בשני זמנים אלו, לֹא יִשְׁלָם"

ויש לדייק טעמא שפטור, כיון דאיתיה בתרוייהו, משמע, הא אי איתיה בחדא וליתיה בחדא, מחייב

סיכום סתירת הפסוקים:

לפי אביי מה הדין אם "בעליו עמו" באחד מהם, לפי מה שמשמע מהפסוק:

"בְּעַלְיוֹ אֵין עֲמוֹ, שְׁלָם יִשְׁלָם"

"אִם בְּעַלְיוֹ עֲמוֹ, לֹא יִשְׁלָם"

ואביי מיישב, ששני הדיוקים נכונים:

שהפסוק השני בא לומר לך, שאם היה עמו בשעת שאילה, אינו צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה

והפסוק הראשון בא לומר לך, שאם היה עמו בשעת שבורה ומתה, צריך להיות עמו בשעת שאילה

ביאור איך לומדים שהפטור של "בעליו עמו" קאי אשעת שאלה, לפי אביי

באיזה זמן מיירי שבעליו היו עמו לפי דברי אביי	לפי מה שמשמע מפסוק זה, מה הדין אי איתיה בחדא וליתיה בחדא	
		"בְּעַלְיוֹ אֵין עֲמוֹ שְׁלָם יִשְׁלָם"
		"אִם בְּעַלְיוֹ עֲמוֹ לֹא יִשְׁלָם"

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

רבא סבר לה כרבי יונתן, ומתוך לקראי כרבי יונתן

(דתניא), בפסוק השני כתוב "אם בעליו עמו לא ישלם"

משמע, דאיתיה הבעלים בתרוייהו, ומשמע נמי, דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא, פטור

וכתיב בפסוק הראשון "בעליו אין עמו שלם ישלם"

משמע, דליתיה בתרוייהו, ומשמע נמי, דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא, חייב

סיכום סתירת הפסוקים:

לפי רבא מה הדין אם "בעליו עמו" באחד מהם, לפי מה שמשמע מהפסוק:

_____ "אם בעליו עמו, לא ישלם"

_____ "בעליו אין עמו, שלם ישלם"

ורבא מיישב, ששני הדיוקים נכונים:

שהפסוק הראשון בא לומר לך שאם היה עמו בשעת שאלה, אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה

והפסוק השני בא לומר לך, שאם היה עמו בשעת שבורה ומתה, צריך להיות עמו בשעת שאלה

ביאור איך לומדים שהפטור של "בעליו עמו" קאי אשעת שאלה, לפי רבא

	לפי פסוק זה מה הדין אי איתיה בחדא וליתיה בחדא	באיזה זמן מיירי שבעליו היו עמו לפי דברי רבא
"אם בעליו עמו לא ישלם"		
"בעליו אין עמו שלם ישלם"		

סיכום מחלוקת אבבי ורבא

		לפי אבבי כר' יאשיה	לפי רבא כרבי יונתן
"בעליו אין עמו, שלם ישלם"	משמע שמה הדין אם איתא רק בחדא		
	על איזה זמן קאי		
"אם בעליו עמו, לא ישלם"	משמע שמה הדין אם איתא רק בחדא		
	על איזה זמן קאי		

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

סכס, בין לאביי בין לרבא, באיזה זמן צריך שיהיה בעליו עמו _____ ובאיזה לא _____
 מקשה הגמ', **איפוך אנא**, שבאיזה זמן צריך שיהיה הבעלים עמו _____ ובאיזה לא _____
 מתרצת הגמ', **מסתברא** לומר ששעת **שאלה עדיפא**, משום **דקא מייתי לה** אז **לרשותיה**
 מקשה הגמ', **אדרבה**, שעת **שבורה ומתה עדיפא**, שכן אז הוא נעשה **חייב באונסים**
 מתרצת הגמ', **אי לא שאלה**, שבורה ומתה מאי עביד
 מקשה הגמ', **ואי לאו שבורה ומתה**, שאלה מאי עביד
 מתרצת הגמ', **אפילו הכי** שעת **שאלה עדיפא**, שכן אז נעשה השואל **חייב במזונותיה** של הבהמה
 סיכום שקו"ט על איזה זמן נאמר הפטור של "בעליו עמו"

ומדוע	בשלב זה, מתי צריך שיהיה "בעליו עמו" כדי שיהיה פטור	
מסתירת הפסוקים "אִם בָּעֲלִיוֹ נִמְצָא, לֹא יִשְׁלַח" "בָּעֲלִיוֹ אֵין נִמְצָא, שְׁלַח יִשְׁלַח"		לפי אביי ורבא
מסתירת הפסוקים "אִם בָּעֲלִיוֹ נִמְצָא, לֹא יִשְׁלַח" "בָּעֲלִיוֹ אֵין נִמְצָא, שְׁלַח יִשְׁלַח"		"איפוך אנא"
		"מסתברא וכו'"
		"אדרבה, וכו'"
		"אי לא שאלה שבורה ומתה מאי עביד"
		"ואי לאו שבורה ומתה שאלה מאי עביד"
		"אפילו וכו'"

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

רב אשי אמר, את מה הוא בא לבאר _____

אמר קרא "וכי ישאל איש מעם רעהו", מדייק רב אשי, ממה שכתוב "מעם רעהו", משמע ששאל רק את הבהמה

ולא את רעהו עמו, שאז הדין הוא "שלם ושלם", משמע, הא אם שאל את רעהו עמו, פטור

לפי דבריו, מהיכן לומדים שהוא פטור כשבעליו עמו _____

ואיך יודעים שצריך להיות עמו בשעת שאלה ולא בשעת שבורה ומתה (רש"י) _____

מקשה הגמ', אי הכי, שפמה _____

"בעליו אין עמו", ו"אם בעליו עמו" למה לי

מתרצת הגמ', אי לאו הנך פסוקים, ד"בעליו אין עמו", ו"אם בעליו עמו"

הוה אמינא, האי, זה שכתוב "מעם רעהו" אינו לדרשה, אלא אורחיה דקרא הוא לכתוב כן

סיכום דברי רב אשי :

האם אפשר ללמוד מ"מעם רעהו" לבד, שפטור בבעליו עמו (רש"י) _____

ומדוע (שם) _____

אלא מניין שהוא פטור בבעליו עמו _____

ומניין שהכוונה לשעת שאלה (שם) _____

ביאור דברי רב אשי

מדוע א"א ללמוד מזה /כיצד לומדים זאת	האם אפשר ללמוד מזה לאיזה חדא הכוונה	האם אפשר ללמוד מזה מה הדין לגבי איתיה רק בחדא	
	*****		אם היה כתוב רק "מעם רעהו"
			אם היה כתוב רק "בעליו אין עמו" "בעליו עמו"
			עכשיו שכתוב "מעם רעהו" וגם "בעליו אין עמו" "בעליו עמו"

סכום, מניין שצריך להיות עמו בשעת שאלה בלבד :

לפי אביי ורבא _____

לפי רב אשי _____

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ז ע"א

בעי רמי בר חמא, האם יש לו דין שואל במקרים הבאים:

ספק א': **שאלה** כדי **לרבעה** (לעשות בה עבירה), **מהו**, מה הספק (רש"י) _____
צדדי הספק: האם **כדשיילי אינשי בעינן**, **ולהכי** (לרבעה) **לא שיילי אינשי**, ולכן מה דינו _____
או דלמא, **טעמא מאי** שואל חייב באונסים, **משום הנאה** שיש לו ממה ששאל, **והאי נמי**, **הא אית ליה הנאה** מהבהמה
לפי צד זה מה דינו _____

ספק ב': **שאלה** כדי **ליראות בה**, **מהו**, האם הוא חייב באונסים, או לא
פרש "ליראות בה" (רש"י) _____
ומדוע הוא רוצה להיראות עשיר (שם) _____

צדדי הספק: האם **ממונא** (דבר שגופו ממון) **בעינן** שישאל לו, **והאיכא**, ולכן מה דינו _____
או דלמא, **ממונא דאית ליה הנאה מיניה בעינן**, **ולכא**, ממה אין לו הנאה (רש"י) _____
לפי צד זה מה דינו _____

ספק ג': **שאלה** כדי **לעשות בה** מלאכה ששווה **פחות מפרוטה**, **מהו**
צדדי הספק: האם **ממונא** (דבר שגופו ממון) **בעינן** שישאל לו, **ואיכא**, ולכן הוא חייב באונסים
או דלמא, **כל** תשמיש שהוא **פחות מפרוטה**, **לא כלום היא**, לפי צד זה מה דינו _____

ספק ד': **שאל שתי פרות** כדי **לעשות בהן** יחד מלאכה של שוה **פרוטה**, **מהו**
לפי איזה צד בספק הקודם יש להסתפק בזה (רש"י) _____
צדדי הספק: **מי אמרינן זיל בתר שואל ומשאל**, **ואיכא**, מה יש _____
ולכן מה דינו _____

או דלמא, **זיל בתר פרות**, **וכל חדא וחדא** פרה **ליכא ממונא** השוה פרוטה, ולפי צד זה מה דינו _____
הספיקות בענין חיובי אונסים בשואל

	באיזה מקרה הספק	מה הצד שיהיה חייב	מה הצד שיהיה פטור
א.			
ב.			
ג.			
ד.			

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א

הגמ' מביאה כמה מקרים שבהם הסתפק רמי בר חמא אם יש את הפטור של "בעליו עמו"

ספק א': **שאל משותפין**, מה הוא שאל מהם (רש"י) _____
ונשאל לו אחד מהן לעשות עמו מלאכה, מי נשאל למי _____
מהו, האם השואל פטור על החלק של השותף שנשאל לו
 צדדי הספק: האם **כולו בעליו בעינן**, **והא ליכא**, ולכן האם יש כאן הפטור של "בעליו עמו" _____
או דלמא, **מההוא פלגא דידיה**, החצי של מי _____
מיהא מיפטר, וא"כ כמה עליו לשלם _____
 ספק ב': **שותפין ששאלו**, עבור מה הם שאלו (רש"י) _____
ונשאל הבעלים לעשות מלאכה **לאחד מהן**, עבור מה הוא נשאל לו (רש"י) _____
מהו, האם השותף שהבעלים נשאל לו, פטור מחלקו
 צדדי הספק: האם **כולו שואל בעינן**, **וליכא**, לפי צד זה מה דינו _____
או דלמא, **בההיא פלגא דשיילי**, **מיהת מיפטר**, על החצי של מי יהיה פטור _____

סיכום הספיקות בעניין שותפין

מה היו השותפין הבעלים / השואלים	ומי נשאל למי	על איזה חלק הספק	מה הצד שיהיה חייב	מה הצד שיהיה פטור
ספק א'				
ספק ב'				

ספק ג': **שאל פרה מהאשה**, **ונשאל בעלה** לעשות מלאכה לשואל

איזו פרה הוא שאל ממנה (רש"י) _____
 ספק ד': **אשה ששאלה פרה**, **ונשאל** בעל הפרה לעשות מלאכה **לבעל**
לצורך מה היא שאלה את הפרה (רש"י) _____
מהו, האם מקרים אלו נחשבים שאלה בבעלים
 ספק ג', האם הבעל נחשב **המשאיל** של הפרה.
 ספק ד', האם הבעל נחשב **שואל**, הואיל ושאלה את הפרה לצורך קרקע מלוג.
 צדדי הספיקות: האם **קנין פירות כקנין גוף דמי**, **או לא**
 למי שייכים נכסי מלוג _____ ומי אוכל את הפירות (הרווחים) (רש"י) _____
 לפי איזה צד: יש לבעל דין משאיל / שואל _____ אין לו _____
 סיכום הספיקות בעניין "בעל"

	האם האשה השאלה או שאלה	ומי נשאל למי	אם קנין הפירות כקנין הגוף		אם קנין הפירות לאו כקנין הגוף	
			האם הבעל נחשב משאיל/שואל	ולכן מה הדין	האם הבעל נחשב משאיל/שואל	ולכן מה הדין
ספק ג'						
ספק ד'						

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א

הגמ' מביאה עוד ספק בדין "בעליו עמו"

אמר ליה רבינא לרב אשי, האומר לשלוחו "צא והשאֵל לי (בעבורי) עם פרת", מהו

צדדי הספק: האם בעליו ממש בעינא, וליכא, ולכן מה דינו _____
או דלמא, שלוחו של אדם כמותו, ואיכא, לפי צד זה מה דינו _____

א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי, שיש לפשוט חלק מהספיקות

"בעל", לאלו ספקות הכוונה _____

ספיקות אלו תלויים בפלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש

"שליח", לאיזה ספק הכוונה _____

ספק זה תלוי בפלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה

ומבאר הגמ' איך הספקות של "בעל" תלויים בפלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש

דאיתמר, המוכר שדהו לחבירו לפירות, מה הכוונה "לפירות" (רש"י) _____

לכמה זמן הוא מכר לו זכות זו (שם) _____

ומה יהיה לאחר זמן זה (שם) _____

ר' יוחנן אומר, שהלוקח מביא ביכורים וקורא, את מה הוא קורא (שם) _____

ריש לקיש אומר, מביא, ואינו קורא

ומבאר הגמ' את טעמם, ר' יוחנן אומר, מביא וקורא, משום שסובר קנין פירות, כקנין הגוף דמי, ולכן הוא יכול לומר

"וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִתְּנָה לִי"

וריש לקיש אומר, מביא ואינו קורא, משום שסובר קנין פירות, לאו כקנין הגוף דמי

"בעל, פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש"

	המוכר שדהו לפירות מה דין הלוקח לגבי מקרא ביכורים	ומדוע	לפי"ז האם נחשב "בעליו עמו" בספיקות ג' - ד'
לפי ר' יוחנן			
לפי ריש לקיש			

ועתה מבאר הגמ' את מה שאמר שהספק של "שליח", תלוי בפלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה

דתניא, האומר לאפוטרופוס, מה תפקידו של האפוטרופוס (רש"י) _____

"כל נדרים שתהא אשתי נודרת מכאן עד שאבא ממקום פלוני, הפר לה", והפיר לה האפוטרופוס

יכול יהו מופרין, ת"ל "אִישָׁהּ (בעלה) יְקִימְנוּ וְאִישָׁהּ יִפְרְנוּ" דברי ר' יאשיה, לפי"ז האם נדרים מופרים _____

ר' יונתן אומר שנדריה מופרים, שהרי מצינו בכל מקום, ששלוחו של אדם כמותו

"שליח, תלוי בפלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה"

	האם אפוטרופוס יכול להפר נדרי אשתו	ומדוע	לפי"ז מה הדין באומר לשלוחו "צא והשאל לי עם פרת"
לפי ר' יאשיה			
לפי ר' יונתן			

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א

ספק נוסף בדין "בעליו עמו"

א"ל רב עיליש לרבא, האומר לעבדו הכנעני, "צא והשאל עם פרתי", מהו

סכס מה השאיל הבעלים

תיבעי (יש להסתפק בזה) גם **למ"ד שלוחו של אדם כמותו, תיבעי** גם **למאן דאמר, שלוחו של אדם אינו כמותו**

ומבארת הגמ', **תיבעי למ"ד שלוחו של אדם כמותו**

זה דווקא בשליח בן חורין, **דבר מצוה הוא**, ונוהגים בו דיני שואל ומשאיל כמו המשלח, רק אז הוא כמותו

אבל עבד דלאו בר מצוה ואין דיני שואל ומשאיל נוהגים בו, **לא, מה לא**

מנלן שאין נעשה שליח אלא א"כ הוא כמו המשלח (רש"י)

מדוע עבד אינו בדין שואל ומשאיל (שם)

או דלמא, שיש להסתפק אפילו למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו

הני מילי, זה דווקא בשליח בן חורין, אבל כששלח עבד שלו, **יד עבד כיד רבו דמיא**

ולכן אע"פ שאינו שליח שלו, מ"מ הוי כאילו האדון בעצמו עמו במלאכתו

אמר ליה רבא, מסתברא, יד עבד כיד רבו דמיא, ולכן האם זה נחשב "בעליו עמו"

סיכום האיבעיא לגבי עבד, ומה נפשט למסקנא

מה הדין לפי מה שפשט רבא	ומה הצד לומר שאינו כן	האם היה צריך להיחשב בעליו עמו או לא	
			למ"ד שלוחו של אדם כמותו
			למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א

הספיקות בעניין פטור של בעליו עמו
(בשותפים, בבעל, בשליח ובעבד)

האם הגמ' פשטה את הספק וא"כ, מה נפשט	מה הצד לומר שזה לא נחשב בעליו עמו	מה הצד לומר שזה נחשב בעליו עמו	באיזה מקרה הספק		
				א.	רמי בר חמא
				ב.	
				ג.	
				ד.	
				רבינא	
	אפילו למ"ד שלוחו של אדם כמותו	אפילו למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו		רב עיליש	

בבא מציעא דף צ"ז ע"ב

בעי רמי בר חמא, בעל בנכסי מלוג של אשתו, האם שואל הוי, או שוכר הוי

למי שייכים נכסי מלוג _____ ומי אוכל את הפירות (הרווחים) _____

לפי הבנת הגמ' עתה, מה הנפק"מ אם יש לו דין שואל או שוכר (רש"י) _____

ביאור צדדי השאלה לפי ההו"א

לפי צד זה מה הדין אם נאנסה	מה הצד לומר כן	
	להלא משתא נכסי' זח"ן	"שואל הוי"
	(רש"י ד"ה ואלביא דרבנן)	"או שוכר הוי"

אמר רבא, לפום חורפא, שבשתא, שהרי אין נפק"מ בזה, דמה נפשך, אי שואל הוי, הרי שאלה בבעלים היא, וגם אי

שוכר הוי, הרי שכירות בבעלים היא, מדוע בכל מקרה הוי בבעלים (רש"י) _____

ולכן בין אם שואל הוי בין אם שוכר הוי, מה הדין _____

אלא מבאר הגמ', כי קמיבעיא ליה לרמי בר חמא אם יש לו דין שואל או שוכר

במקרה דאגר מינה פרה, כשהייתה פנויה, והדר נסבה, מי שכר ממי _____

והספק הוא, מה הדין לאחר שנשאה, האם שואל הוי, או שוכר הוי

ומבאר הגמ' מה הנפק"מ אם יש לו דין שואל או דין שוכר

שואל הוי, ואתיא שאלה בבעלים מפקעא (עוקרת) את השכירות שלא בבעלים

לפי צד זה, האם הבעל חייב על הפרה _____ ומדוע _____

או דלמא, שוכר הוי, ושכירות כדקיימא קיימא, שנשארה השכירות הראשונה שהייתה שלא בבעלים, ולכן הבעל חייב

ביאור הספק לפי מהלך זה

	האם השכירות ממשיכה גם לאחר הנישואין	ומדוע	ולכן מה דינו	ומדוע
אם שואל הוי				
אם שוכר הוי				

מקשה הגמ', ומאי שנא, דאי שואל הוי, דאתי שאלה בבעלים, מפקעא שכירות שלא בבעלים

אי שוכר נמי הוי, הרי תיתי שכירות בבעלים, תיפוק שכירות שלא בבעלים

ולכן מה צריך להיות הדין, גם אם יש לו דין שוכר _____

ומדוע _____

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב

מסקנת הגמ', אלא, כי קא מיבעיא לרמי בר חמא, כגון דאגרא איהי פרה מעלמא קודם שנישאת, והדר נסבה (נשאה)

מי שכר את הפרה ממי _____

ובמה זכה הבעל לאחר הנישואין (רש"י) _____

ורמי בר חמא הסתפק, האם הבעל נחשב שואל, ולכן חייב אם נאנסה הפרה, או שהוא נחשב שוכר, ופטור

הקדמה להבנת המשך הגמ'

תנן במשנה לעיל דף לה:

השוכר פרה מחבירו, והשאלה השוכר לאחר, ומתה כדרכה אצל השואל

ישבע השוכר שמתה כדרכה, והשואל שהוא חייב באונסין, ישלם לשוכר

אמר ר' יוסי, כיצד הלה (השוכר) עושה סחורה בפרתו של חבירו, אלא תחזור פרה לבעלים.

סיכום המחלוקת

לפי ר' יוסי	למי משלם השואל	לפי"ז מי נחשב המשאל
לפי רבנן		השוכר
לפי רבי יוסי		המשכיר

במשנה זו יש ג' אנשים: א. בעל הבהמה - המשכיר ב. השוכר, שהוא גם המשאל ג. השואל

"אגרה איהי פרה מעלמא והדר נסבה" למי במשנה דומה: האשה _____ הבעל _____

ומבארת הגמ' לפי איזה מ"ד במשנה בדף לה: הסתפק רמי בר חמא

ואליבא דרבנן דאמרי, שואל משלם לשוכר, לא תיבעי לך, דודאי שאילה בבעלים היא

לפי דבריהם, האם החיוב של הבעל הוא למשכיר או לאשה _____

ולכן מה דינו _____ ומדוע _____

אלא **כי תיבעי לך, אליבא דר' יוסי, דאמר, תחזור פרה לבעלים הראשונים**

ולפי דבריו, האם החיוב של הבעל הוא למשכיר או לאשה _____

ולכן האם הוא פטור משום ש"בעליו עמו" _____

ולפי ר' יוסי הסתפק רמי בר חמא, אם מתה הפרה, מאי _____

האם **שואל הוי**, לפי צד זה מה דינו _____ או **שוכר הוי**, לפי צד זה מה דינו _____

ביאור הספק של רמי בר חמא

א"כ האם הספק הוא לפי שיטה זו	ולכן מה דינו כשמתה הפרה, ומדוע		ולכן האם זה שאלה בבעלים	למי הבעל חייב	
	אם יש לו דין שואל	אם יש לו דין שוכר			
					לפי רבנן
					לפי ר' יוסי

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב

ביאור הספק של רמי בר חמא אם בעל בנכסי מלוג שואל הוי או שוכר הוי

הדיחוי	לפי הצד ש"שוכר הוי"		לפי הצד ש"שואל הוי"		מה אירע לפרה	מה המקרה של הספק	
	ומדוע	מה דינו	ומדוע	מה דינו			
						נשא אלה והיו לה נכסין	לפי הו"א א'
					נזנה אלא אצלה		לפי הו"א ב'
***							לפי המסקנא

מסקנת הגמ':

אמר רבא, בעל בנכסי אשתו, לא שואל הוי ולא שוכר הוי, אלא לוקח הוי, ולכן אין עליו שום אחריות של שומרים

לפי זה מה דינו (רש"י) _____

הדין שבעל בנכסי מלוג של אשתו נחשב כלוקח, הוא **מדרכי יוסי בר חנינא**

דאמר ר' יוסי בר חנינא, כשהיתה סנהדרין באושא, התקינו, שהאשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה, ומתה, שהבעל

יהיה לו דין לוקח, ולכן הוא **מוציא מיד הלקוחות**

מדין תורה מי יורש אותה (רש"י) _____

וכיון שמכרה את הקרקע בחייו, האם הוא יורש את הקרקע _____ אלא למי שייכת הקרקע _____

ומדוע (רש"י לעיל דף לה. ד"ה בעל מוציא) _____

ואיזה דין יש לו לפי תקנת אושא _____

מדוע זו סיבה שיכול להוציא מיד הלקוחות (רש"י) _____

דין ירושת הבעל בנכסי מלוג, קודם תקנת אושא ולאחריה

ומדוע	ולכן אשה שמכרה בנכסי מלוג ומתה, למי שייכת הקרקע	האם הבעל נחשב יורש או לוקח	
			קודם התקנה (מדין תורה)
			לאחר תקנת אושא

סכס, לפי מסקנת הגמ', באיזה מקרה הסתפק רמי בר חמא _____

לפי איזה צד: הבעל חייב _____ פטור _____

ומה הדין לפי מה שפשט רבא _____

ומדוע _____

בבא מציעא דף צ"ז ע"ב

הקדמה: מעילה בהקדש שחייבים עליה, קרן, חומש, ואשם מעילות, היא באחד מב' אופנים:

- א. כששתמש בשוגג בחפץ של הקדש, שימוש שיש בו שווה פרוטה.
- ב. כשלקח חפץ של הקדש לעצמו בשוגג, אע"פ שלא השתמש בו, הואיל והוציאו מרשות הקדש, מעל.

א א א

בעי רמי בר חמא, בעל בנכסי אשתו, מי מעל, מהיכן יש לה את הנכסים (רש"י).

מתי היא ירשה אותם (שם).

ומה היה עם הנכסים, שעל זה הסתפק רמי בר חמא (שם).

האם היה ידוע שהם של הקדש (שם).

לפי ההו"א, מדוע יש כאן מעילה (שם).

ומכיון שיצאו מרשות הקדש ע"י תקנה זו, מסתפק רמב"ח, "מי מעל" א. הבעל, ב. האשה, ג. בית דין (שהבעל זוכה בנכסיה ע"י ב"ד).

הגמ' דנה בספק של רמי בר חמא, **אמר רבא, מאן לימעול**

אם נאמר **דלימעול בעל**, כיון שהוא זכה בנכסים, הוא נחשב המוציא מרשות הקדש

מדוע לא נחשב שהאשה היא המוציאה (רש"י).

אין לומר כן, משום **דהיתרא ניחא ליה דליקני**, אבל **איסורא לא ניחא ליה דליקני**

ואם נאמר **דתימעול איהי**, כלומר דנימא כי מדעתה מוכרת לו, וכנותן ממון של הקדש לחברו, שהוא מועל וחברו לא מעל (ע"פ ריטב"א).

גם זה אין לומר, שהרי אפילו נכסים **דהיתרא, נמי לא ניחא לה דליקני** בעלה

א"כ מדוע הוא קונה אותם (רש"י).

ואם נאמר **דנימעלו בית דין**, לאיזה בית דין הכוונה (רש"י).

מה הצד לומר שהם ימעלו (שם).

גם זה אין לומר, משום **דכי עבדו רבנן תקנתא, ואמרו בעל לוקח הוי, להיתרא, אבל לאיסורא, לא עביד רבנן תקנתא**.

סיכום דברי רבא שדן בספקו של רמי בר חמא

	מה הצד לומר כן	ומדוע אין לומר כן
לימעול בעל		
תימעול איהי		
נימעלו בית דין		

אלא אמר רבא, בעל מעל רק לכשיוציא, מידי דהוה אמוציא מעות הקדש לחולין, (כמו כל מוציא מעות הקדש לחולין)

סיכום דברי רבא:

האם הבעל מעל כשהמעות עדיין צרורין וחתומין (רש"י).

ומדוע (שם).

אלא מתי הוא מעל.

בס"ד

כבא מצייעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

איבעיא להו, כחש בשר של הפרה ששאל מחמת מלאכה, מאי, האם השואל חייב לשלם על מה שכחש, או לא אמר ליה ההוא מרבנן, ורב חלקיה בריה דרב אויא שמיה, מכלל זה שאתה מסתפק במקרה של כחש בשר משמע דכי מתה מחמת מלאכה, מחייב, איך משמע כן מדבריו.

ואין לומר כן, שהרי נימא ליה, לאו לאוקמא (להעמידה) בכלתא (אהל קטן שהיו נותנים על המטה) שאילתה מי יכול לומר כן למי.

באר טענתו

ולכן מה צריך להיות הדין במתה מחמת מלאכה. אלא אמר רבא, לא מיבעיא כחש בשר מחמת מלאכה, דפטור, אלא אפילו מתה מחמת מלאכה, נמי פטור משום דאמר ליה, לאו לאוקמא בכלתא שאילתה

סכס, מה הדין, בכחש בשר מחמת מלאכה במתה מחמת מלאכה.

ומדוע

ההוא גברא דשאל נרגא (גרזן) מחבריה, איתבר על ידי שהיה משתמש בו

אתא השואל לקמיה דרבא לשאול מה דינו, אמר ליה רבא, זיל אייתי סהדי דלאו שנית ביה, ואיפטר

באר מה אמר לו רבא (ריטב"א)

שואלת הגמ', ואי ליכא סהדי, שאז הוא חייב לשלם, מאי, האם עליו לשלם לו גרזן חדש, או שיכול להחזיר את השברים, ולשלם את ההפרש

ת"ש, דההוא גברא דשאל נרגא מחבריה ואיתבר, כיצד נשבר הגרזן (רש"י).

שמה דינו במקרה זה

אתא השואל לקמיה דרבא, לשאול כיצד עליו לשלם, א"ל רב, זיל שלים ליה נרגא מעליא ואת השברים קח לעצמך

א"ל רב כהנא ורב אסי לרב, וכי דינא הכי, שְׁמָה (רש"י).

אלא מה היה צריך לומר לו (שם)

ושתיק רב, מה רואים ממה ששתק.

והלכתא כרב כהנא ורב אסי, דמהדר ליה תבריה, וממליא ליה דמי מנא

פרש: "דמהדר ליה תבריה"

"וממליא ליה דמי מנא"

סכס, שאל גרזן ונשבר מחמת מלאכה, מה עליו להוכיח כדי להיות פטור

במקרה שהוא חייב, האם עליו לשלם גרזן חדש או שיכול להחזיר את השברים ולשלם את ההפרש

וממה הוכיחה זאת הגמ'

ההוא גברא דשאל דוולא (דלי) מחבריה, איתבר

אתא לקמיה דרב פפא, אמר ליה, אייתי סהדי דלא שנית ביה, פרש

ואיפטר, מדוע יהיה פטור (רש"י)

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

ההוא גברא דשאל שונרא מחבריה, לאיזה צורך הוא שאל את החתול _____
חבור (נאספו) עליה עכברי וקטלוהו, באר מה עשו העכברים _____
יתביב רב אשי וקמיבעיא ליה, כי האי גוונא מאי, האם השואל חייב לשלם או לא _____
האם כי (כמו) מתה מחמת מלאכה דמי, ואז מה דינו _____
או לא, מה הצד שזה לא כמו מתה מחמת מלאכה (תוסי') _____
אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרבא, שזה דומה לגברא דנשי קטלוהו (איש
שנשים הרגו אותו), לא דינא ולא דיינא, פירוש, אין דין ואין דין, כלומר, אין ספק וערעור בדבר (רש"י יומא דף עב.)
שמה פשוט לגבי גברא דנשי קטלוהו (רש"י) _____
כמו כן בעכברים שהרגו את החתול, האם היה לו לעלות על לב שיהרגוהו _____
ומכיון שדבר זה לא היה אמור לקרות, האם יש את הפטור של מתה מחמת מלאכה _____

איכא דאמרי, שכך היה המעשה, שהשונרא אכיל עכברי טובא, וחביל (נתחמם), ומית
באר מה גרם לחתול למות _____
יתביב רב אשי וקא מעיין בה כהאי גוונא מאי, האם הוי מתה מחמת מלאכה או לא _____
אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמר אבימי מהגרוניא, שזה דומה לגברא דנשי קטלוהו, לא דינא ולא דיינא
שארין ספק בזה, שלא היה צריך לחשוש שהוא שימות בגלל הנשים, כמו כן לא היה לו לחשוש שהחתול ימות מחמת אכילת
העכברים, ולכן הוי מתה מחמת מלאכה, ופטור.

סכס, ממה מת החתול: לפי לשון אי' _____ לפי לשון ב' _____
האם היה צריך לחשוש שזה יקרה _____ לפי"ז האם פשע בזה שהוליכו לשם _____
ולכן האם זה נחשב מתה מחמת מלאכה _____

משך בבא מצינא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

אמר רבא, האי מאן דבעי למישאל מידי מחבריה, וליפטר, נימא ליה בזמן השאלה, "אשקיין מיא"

מי יאמר כן למי

והטעם שאז יהיה פטור, משום דהוי שאילה בבעלים

ואי פקח הוא, למי הכוונה

נימא ליה, "שאל ברישא, והדר אשקיין"

מדוע אם יאמר לו כן זה לא יהיה שאלה בבעלים (המשנה לעיל בדף צד:)

אמר רבא, מקרי דרדקי, שתלא, טבחא, ואומנא, ספר מתא

פרש: "מקרי דרדקי" _____ "שתלא" (רש"י) _____ "טבחא" _____

"אומנא" (רש"י) _____ "ספר מתא" (רש"י) _____

כולהון (כל האומנים האלו), השואל מהם פרה בעידן עבדתייהו, ומתה הפרה, כשאלה בבעלים דמו, ופטור

מתי שאל את הפרה, שאז נחשב שאלה בבעלים (רש"י)

אמרו ליה רבנן לרבא, מי הם ה"רבנן" שאמרו לו (רש"י)

שאל לן מר, פרש (רש"י)

למה הוא שאול להם (שם)

לפי דבריהם, מה הדין אם שאלו ממנו בהמה ומתה (שם)

אקפיד רבא, ואמר להו, וכי לאפקועי ממונאי קא בעיתו, פרש

אדרבה, אתון שאילתון לי למלאכתי, דאילו אנא מצי אישתמוטי לכו ממסכתא למסכתא

באר מה יכול הרב לעשות

ואילו אתון לא מציתו לאישתמוטי ולהתחיל מסכת אחרת כשתירצו, לכן מי שאול למי

הטעם שהם שאולים לו, הוא משום שהוא יכול ללמוד עמהם דברים שהם לתועלת שלו, ואף שאינם רוצים בכך,

לאיזו תועלת הוא ירצה ללמוד דברים אלו (רש"י)

מכריעה הגמ', ולא היא, איהו (המלמד) שאל להו (לתלמידיו) ביומא דכלה

פרש "יומא דכלה" (רש"י)

מדוע אז הוא שאול להם (שם)

ואינהו (התלמידים) שאילו ליה (למלמד) בשאר יומי

מה הסיבה ששונה יומא דכלה משאר הימים

סיכום רב ותלמידיו מי שאול למי

ומדוע	מי שאול למי		
		לפי מה שאמרו התלמידים לרבא	
		לפי דברי רבא "אדרבה"	
		ביומא דכלה	לפי מסקנת הגמ' "ולא היא"
		בשאר יומי	

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

מרימר בר חנינא, אוגר (השכיר) כודנייתא לבי חוזאי, פרש "כודנייתא" (רש"י)

נפק לדלויי טעונה בהדיהו, פרש

פשעו בה אנשי חוזאי, ומית הכודנייתא

אתו לקמיה דרבא לשאול מה דינם, חייבינהו, את מי הוא חייב לשלם למי

אמרו ליה רבנן לרבא, הרי פשיעה בבעלים היא, מדוע הוי בבעלים (רש"י)

ולכן מה היה לו לפסוק

איכסיף (התבייש), מדוע התבייש רבא

לסוף, איגלאי מילתא שמרימר בר חנינא לא יצא לעזור לשוכרים, אלא דלמיסר טעונה הוא דנפק

באר מה התברר שהוא עשה (רש"י)

ולכן האם פסק רבא כדין

ומדוע

שואלת הגמ', הניחא למאן דאמר (לעיל דף צ"ה) פשיעה בבעלים פטור, משום הכי איכסיף רבא

אלא למאן דאמר חייב, הרי אפילו אם מרימר סייע להטעין את המשא, הם חייבים, וא"כ אמאי איכסיף, הרי פסק כדין

משיבה הגמ', שכך היה המעשה, לא מיפשע פשעו בה אנשי חוזאי, אלא איגנובי איגנוב מהם, ומתה כדרכה בי גנב הוי,

ואתו לקמיה דרבא וחייבינהו, האם שוכר חייב כשמתה כדרכה

א"כ מדוע חייבם רבא (רש"י)

אמרו ליה רבנן לרבא, הרי גניבה בבעלים היא, איכסיף על שחייבם שלא כדין

לסוף, איגלאי מילתא דלמיסר טעונה הוא דנפק, ולכן האם הוי גניבה בבעלים

סיכום מה עשה מרימר עם בי חוזאי

מה עשה מרימר עם בני חוזאי	לפי זה האם רבא פסק כדין	והטעם
קודם שאיגלאי מילתא		
לאחר שאיגלאי מילתא		

סיכום המעשה של מרימר בר חנינא ובי חוזאי, ודיון בפסק של רבא

לפי האמת האם יצאת תקלה מתחת ידי רבא, ומדוע	מה מקשה הגמ' על זה	מה אמרו רבנן לרבא	מדוע חייבם רבא לשלם פשיעה/ גניבה	אצל מי מתה הכודנייתא	
					ללשון א'
	****				ללשון ב'

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

סיכום הנידונים בסוגיתנו

ומדוע	מה הדין	מה הנידון			
		אלרא אייה פרה מעלמא והדר נפסה, האם יש לבטל דין שואל על הפרה, וחייב באונסים או שוכר ופסור (אליבא דר' יוסי)	דף צ"ז ע"א: בעי רמי בר חמא, בעל בנכסי אשתו שואל הוי, או שוכר הוי		
		אשה נשואה שנפלו לה נכסים מאביה, וזתק הנכסים היה מעות של הקדש, מי מעל: הנזל / האשה / בית דין	דף צ"ז ע"ב: בעי רמי בר חמא, בעל בנכסי אשתו, מי מעל		
		שאל פרה וכחש גשר מחמת מלאכה	שם: איבעיא להו, כחש בשר מחמת מלאכה, מאי		
	כשימש בו שלא כדרכו	שאל גרין ונשבר תקך כדי שהיה חלש לו, האם הוא חייב או פסור	איתבר	שם: ההוא גברא דשאל נרגא מחבריה	
	כשימש בו כדרכו				
נאמר מנצקין דתני לבי נצקין "תשלמי נצקין" מנה לאומדים, שהנזלים מטפלין בנפילה		במקרה שהוא חייב לשלם, האם עליו לשלם כלי שלם, או שיכול להחזיר השברים ולשלם את ההפרש	ואי ליכא סהדי, מאי		
	כשימש בו שלא כדרכו	שאל רבי ונשבר תקך כדי שהיה משתמש לו, האם הוא חייב או פסור	דף צ"ז ע"א: ההוא גברא דשאל דוולא מחבריה, איתבר		
	כשימש בו כדרכו				
		האם השואל היה צריך לחשוש שהעכברים יהרצו את החתול, ולכן אין את הפסור של "מתנה מחמת מלאכה" או לא	חבור עליה עכברי וקטלוהו	שם: ההוא גברא דשאל שונרא מחבריה	
		האם השואל היה צריך לחשוש שהחתול ימות ע"י אכילת העכברים, ולכן אין את הפסור של "מתנה מחמת מלאכה" או לא	א"ד, אכיל עכברי טובא וחביל, ומית		
		מה יכול השואל לומר בשעת שאילה כדי להיות פסור	וליפטור	שם: אמר רבא האי מאן דבעי למישאל מידי מחבריה	
		מה יכול המשאל לומר לשואל כדי שהשואל יהיה חייב	ואי פקח הוא נימא ליה וכו'		
		השואל פרה מאחד מאומנים אלו בשעה שהם עוסקים במלאכתם, ומתה הפרה, האם חייב	שם: אמר רבא, מקרי דרדקי, שתלא, טבחא, ואומנא, ספר מתא כולהון בעידן עבידתייהו, כשאיילה בבעלים דמו		
	קודם שאיגלאי מילתא	האם כי חלשאי פסורים מדין גלגלו עמא או לא	שם: מרימר בר חנינא, אוגר כודנייתא בי חוזאי, נפק לדלויי טעונה בהדיהו פשעו בה, ומית		
	לאחר שאיגלאי מילתא				

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ז ע"א - צ"ח ע"ב

מתנני' השואל את הפרה, באחד משלשה מקרים הבאים:

א. שאלה חצי יום ושכרה חצי יום, ב. שאלה היום ושכרה למחר, ג. שכר פרה אחת ושאל פרה אחת

ומתה הפרה, ואין ידוע מתי מתה או איזו מהפרות מתה

מה הדין אם מתה בשעה שהיתה שאולה או שהשאולה מתה

ומה הדין אם מתה בשעה שהיתה שכורה או שהשכורה מתה

ועכשיו מביאה המשנה מה טוען כל אחד ואחד, ויש בזה ארבעה אופנים:

אופן א': המשאיל אומר, שאולה מתה, ביום שהיתה שאולה מתה, בשעה שהיתה שאולה מתה, ואתה חייב לשלם

על איזה מקרה קאי: "שאולה מתה" (רש"י)

"ביום שהיתה שאולה מתה" (רש"י) "בשעה שהיתה שאולה מתה" (רש"י)

והלה (השוכר) אומר איני יודע, חייב, מדוע חייב (שם)

אופן ב': השוכר אומר, שכורה מתה, ביום שהיתה שכורה מתה, בשעה שהיתה שכורה מתה, ואני פטור

והלה (המשאיל) אומר איני יודע, פטור.

אופן ג': זה אומר, שאולה, מי אומר כן _____ וזה אומר (השוכר) שכורה, ישבע השוכר ששכורה מתה, ופטור.

אופן ד': זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, יחלוקו, דממון המוטל בספק חולקים.

סיכום טענת המשאיל והשואל

	מה אומר הבעלים	מה אומר השומר	מה הדין	ומדוע
א.				(רש"י)
ב.				
ג.				יתקאר ללא'
ד.				(רש"י)

גמ' מדייקת הגמ', שמעת מיניה, התובע מחבירו בטענת ברי, ואמר לו מנה לי בידך

והלה (הנתבע) אומר, איני יודע אם אני חייב לך או לא, חייב, משום דברי ושמא, ברי עדיף

מאיזה מקרה במשנתנו משמע כן _____

ואיך משמע כן _____

מקשה הגמ', לימא תהוי תיובתא ממשנתנו אדרב נחמן

ומביאה הגמ' את דברי רב נחמן

דאיתמר, האומר לחבירו, מנה יש לי בידך, והלה אומר איני יודע, מה אינו יודע _____

רב הונא ורב יהודה אמרי, חייב, מי חייב _____ ומדוע (רש"י) _____

רב נחמן ורבי יוחנן אמרי, פטור, מדוע (רש"י) _____

סיכום הקושיא, במקרה שהתובע טוען ברי שאתה חייב לי, והנתבע אומר איני יודע, האם הנתבע חייב לשלם:

לפי מה שמשמע ממשנתנו _____ לפי מה שאמר רב נחמן _____

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א - צ"ח ע"ב

מתרצת הגמ', שלפי רב נחמן הטעם שבמשנה השומר חייב, אינו משום ד"ברי ושמא ברי עדיף"

אלא **כדאמר רב נחמן** במקום אחר, **כגון שיש "עסק שבועה" ביניהן**

הכא במשנתנו, **נמי** הטעם שהוא חייב, **כגון שיש "עסק שבועה" ביניהן**

באר מה זה "עסק שבועה" (רש"י)

ומבאר הגמ', **היכי דמי "עסק שבועה"**, כדרבא, דאמר רבא האומר לחבירו, מנה (100 זוז) יש לי בידך, והלה אומר,

אין לך בידי אלא חמשים, והשאר איני יודע, הדין הוא, שמתוך שאינו יכול לישבע, משלם

מדוע הוא חייב לישבע (רש"י)

ומדוע אינו יכול לישבע (שם) ולכן כמה עליו לשלם

ומשנתנו נמי **משכחת לה** שיש עסק שבועה ביניהם

רישא דמשנתנו (ב' מקרים הראשונים) **איירי בשתים**, (שמסר לו ב' פרות), **וסיפא** איירי **בשלש** (שמסר לו ג' פרות)

ומבאר הגמ', **רישא** איירי **בשתים**, דאמר ליה משאיל לשואל, **ב' פרות מסרתי לך**

מקרה א', את שתיהן מסרתי לך, **פלגיה דיומא בשאילה, ופלגיה דיומא בשכירות**

מקרה ב', **אי נמי** את שתיהן מסרתי לך, **חד יומא בשאילה, וחד יומא בשכירות**

וטוען המשאיל, **ומתו תרוייהו בעידן שאילה**, לפי דבריו כמה פרות השואל חייב לו

ואמר ליה שואל, חדא פרה, אין, בעידן שאילה מתה, ואני חייב עליה

ואידך פרה, לא ידענא אי בעידן שאילה מתה, ואני חייב, **ואי בעידן שכירות מתה**, ואני פטור

הדין הוא, **דמתוך שאינו יכול לישבע, משלם**

לסיכום, כמה פרות תובע המשאיל _____ כמה מודה השואל שהוא חייב _____ ועל כמה הוא מסתפק _____

כמה פרות הוא חייב לשלם _____ ומדוע _____

וסיפא (מקרה ג' דרישא דמשנתנו) איירי **בג'** (שמסר לו ג' פרות)

דאמר ליה משאיל לשואל, **ג' פרות נתתי לך, ב' פרות בשאילה ואחת בשכירות**

וטוען המשאיל, **ומתו הני תרתי דשאילה**, לפי דבריו כמה פרות השואל חייב לו

ואמר ליה שואל, אין, חדא פרה דשאילה מתה, ואידך פרה שמתה, לא ידענא אי דשאילה מתה, ודקיימא דשכירות

היא, ואני חייב, אי דשכירות מתה, והא דקיימא דשאילה היא, ואני פטור

ומתוך שאינו יכול לישבע, משלם

לסיכום, כמה פרות תובע המשאיל _____ כמה מודה השואל שהוא חייב _____ ועל כמה הוא מסתפק _____

כמה פרות הוא חייב לשלם _____ ומדוע _____

סיכום עסק שבועה דמשנתנו

מה המקרה	פרות מסר לו	כמה פרות מתו	טוען המשאיל	מה על מה השואל מודה	ומה הוא מסתפק
רישא	שאלה חצי י"א				
	ושכרה חצי י"א				
	שאלה חצי י"א				
	ושכרה לאחר				
סיפא	שכר אחת				
	שאלה אחת				

סכום, מדוע במשנתנו חייב השואל לשלם, כשאמר איני יודע:

לפי רב הונא ורב יהודה _____

לפי רב נחמן ורבי יוחנן _____

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א - צ"ח ע"ב

הקדמה: רמי בר חמא חולק על רבא, וסובר שלא חייבה תורה שבועה במקצת, אלא כאשר יש א. הודאה ב. וכפירה, ולכן האומר לחבירו מנה לי בידך, והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים והשאר איני יודע, אינו חייב לישבע, לפי שאין כאן כפירה.

לפיכך לדעת רמב"ח הדין ש"מתוך שאינו יכול לישבע, משלם", יכול להיות רק באופן שאומר: חמשים אני חייב לך (הודאה), ועשרים וחמישה לא לויתי (כפירה), ועשרים וחמישה לא ידענא. אז הוא מתחייב שבועה מפני א. שהודה במקצת ב. וכפר במקצת, וכיון שאינו יכול להשבע על העשרים וחמישה, שהרי אינו יודע אם חייב או לא.

לכן לפי רמי בר חמא אין להעמיד את משנתנו כמו שהעמדנו לעיל, שהרישא מיירי שמסר לו ב' פרות וסיפא בשלש", שהרי צריך פרה נוספת עבור הכפירה.

סכום, התובע את חבירו שהוא חייב לי 100 זוז, והוא אומר לו 50 אני חייב, ו50 אני יודע אם אני חייב או לא, האם הוא חייב לישבע, לפי רמי בר חמא _____ לפי רבא _____ ובאיזה מקרה חייב גם לפי רמי בר חמא _____

א א א א א א

עכשיו מבארת הגמ' באיזה מקרה מיירי משנתנו לפי רמי בר חמא

ולרמי בר חמא, דאמר, ד' שומרים צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת כדי לחייבם שבועה, שהודאה בלבד אינה מחייבת אותו לישבע, לפי דבריו, **משכחת לה** מקרה של עסק שבועה, **ברישא בג' פרות, וסיפא בד' פרות** רישא בג', דאמר ליה משאיל לשואל, **"ג' פרות נתתי לך, פלגיה דיומא בשאלה ופלגיה דיומא בשכירות, אי נמי, חד יומא בשאלה וחד יומא בשכירות, ומתו ג' כולו בעידן שאילה"**

ואמר ליה שואל, חדא פרה, לא היו דברים מעולם, אלא שתי פרות שאלתי, הרי יש כאן כפירה

וחדא פרה, אין בעידן שאילה מתה, הרי יש כאן הודאה

ואידך פרה, לא ידענא אי בעידן שאילה מתה ואי בעידן שכירות מתה, הדין הוא, **דמתוך שאינו יכול לישבע, משלם**

סיפא בד', דאמר ליה משאיל לשואל, ד' פרות נתתי לך, ג' בשאלה, חדא בשכירות, ומתו הנך ג' דשאלה,

ואמר ליה שואל, חדא פרה, לא היו דברים מעולם, אלא ג' פרות שאלתי

וחדא פרה, אין, דשאלה מתה, הרי יש כאן כפירה והודאה

ואידך פרה, לא ידענא אי דשכירות מתה ודקיימא דשאלה, או דשאלה מתה ודקיימא דשכירות

הדין הוא, דמתוך שאינו יכול לישבע, משלם.

סיכום עסק שבועה דמשנתנו

לפי רמי בר חמא		לפי רבא			
סיפא	רישא	סיפא	רישא		
				כמה פרות מסר לו	
				כמה מהן מתו	
				מה טוען המשאיל	
				פרה א'	מה טוען השואל על
		אסתפק אי הפרה שאתה		פרה ב'	
אסתפק אי הפרה שאתה		היא של השאלה או של השכירות	***	פרה ג'	
היא של השאלה או של השכירות	***	***	***	פרה ד'	

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ח ע"ב

שנינו במשנתנו, "זה אומר שאולה, וזה אומר שכורה, ישבע השוכר ששכורה מתה" מקשה הגמ', ואמאי הוא חייב להישבע, הרי מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו

מה טענו _____ והאם הודה לו על זה _____
 מה הודה לו _____ והאם טענו על זה _____
 ולכן האם יש כאן מודה במקצת _____
 ולכן מה צריך להיות הדין _____
 ביאור הקושיא (ע"פ רש"י)

האם קשה לפי דבריו	האם יש כאן מודה במקצת	מה טוען השומר	מה טוען המפקיד	כמה פרות היה בשכירות	כמה פרות היה בשאלה	
						לפי רב נחמן ור' יוחנן
						לפי רב הונא ורב יהודה

מתרצת הגמ', אמר עולא, מה שהוא חייב להישבע, זה לא מדין מודה במקצת, אלא על ידי גלגול שבועה

באר מה זה גלגול שבועה _____
 דאמר ליה המפקיד לשומר, אישתבע לי איזו מיהת (לכל הפחות) דכדרכה מתה ולא מחמת פשיעה, ככל שומר שטוען טענת פטור, שחייב לישיבע, ומיגו דמישתבע דכדרכה מתה, מישתבע נמי דשכורה מתה לסיכום, מה השבועה שהוא חייב להישבע _____
 ואיזו שבועה הוא מגלגל עליו _____
 סכס, מדוע הוא חייב להישבע ששכורה מתה :
 לפי רב נחמן ור' יוחנן _____
 לפי רב הונא ורב יהודה _____

שנינו במשנתנו, "זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, יחלוקו"

מבאר הגמ', הא מני תנא דמשנתנו, סומכוס היא, דאמר, ממון המוטל בספק, חולקין, והשומר משלם חצי ומה הדין לפי חכמים, הסוברים "המוציא מחברו עליו הראיה"

המשך בבא מציעא דף צ"ח ע"ב

סיכום דיני המשנה לפי מסקנת הגמ'

ומדוע	מה הדין	המקרה
לפי רב נחמן ור' יוחנן		המשאיל אומר שאולה מתה, ביום שהיתה שאולה מתה, בשעה שהיתה שאולה מתה והלה אומר איני יודע
לפי רב הונא ורב יהודה		
		השוכר אומר שכורה מתה, ביום שהיתה שכורה מתה, בשעה שהיתה שכורה מתה והלה אומר איני יודע
לפי רב נחמן ור' יוחנן		זה אומר שאולה, וזה אומר שכורה
לפי רב הונא ורב יהודה		
		זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע

בבא מציעא דף צ"ח ע"ב

בעי ר' אבא בר ממל

בעי ר' אבא בר ממל:

ספק א': **שאלה בבעלים**, ואח"כ חזר ושכרה שלא בבעלים

האם מיירי שהחזירה לבעלים לאחר ימי השאלה או ששכרה כשהיא עדיין ברשותו (רש"י) _____

ומה קרה לפרה (שם) _____ האם זה קרה בימי השאלה או בימי השכירות (שם) _____

מהו, האם גם בימי השכירות יש הפטור של "בעליו עמו", או לא

צדדי הספק: **מי אמרינן שאילה לחודה קיימא, ושכירות לחודה קיימא**, לפי צד זה מה דינו _____

ומפרש רש"י שהטעם שהשכירות לחודה קיימא, הוא משום שהקנין שעשה כששאלה אינו מועיל לשכירות

באיזה קנין קנה אותה: לימי השאילה (רש"י) _____ לימי השכירות (שם) _____

ולכן האם גם השכירות היא בבעלים (שם) _____

או דלמא, שכירות בשאלה מישך שייכי, שהרי כל חיובי שוכר כבר היו עליו בימי השאלה

דהא מיחייב בגניבה ואבידה כבר משעת שאלה, ע"י מה הוא התחייב בגניבה ואבידה (רש"י) _____

סיכום צדדי הספק

לפי"ז מה דינו אם נגנבה בימי השכירות	ולכן האם גם השכירות היא בבעלים	ומדוע	האם השכירות והשאלה מישך שייכי	
				צד א' "מי אמרינן"
				צד ב' "או דלמא"

ספק ב': **אם תמצא לומר, שכירה בשאלה מישך שייכי**, ולכן גם השכירות היא בבעלים, ופטור

לפי צד זה יש להסתפק במקרה הפוך, **ששכרה בבעלים**, וקודם שהחזירה חזר **ושאלה שלא בבעלים**

ומה קרה לפרה (רש"י) _____

מהו, האם גם בימי השאלה יש הפטור של "בעליו עמו", או לא

צדדי הספק: האם **שאלה בשכירות ודאי לא שייכא**, מדוע (שם) _____

ולכן האם השאלה היא בבעלים _____

או דלמא, כיון דשייכא במקצת, כמאן דשייכא בכולה דמי

איזו שייכות יש בין השאלה לשכירות (שם) _____

לפי צד זה מה דינו אם מתה בשעת שאלה (שם) _____

ספק ג': **אם תמצא לומר, לא אמרינן כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא בכולה דמי**, ולא הוי שאלה בבעלים

לפי צד זה יש להסתפק, במקרה **ששאלה בבעלים, ושכרה שלא בבעלים, וחזר ושאלה** שלא בבעלים, והפרה מתה

כדרכה בימי השאלה השניה, **מהו**, האם גם בימי השאלה האחרונה יש הפטור של "בעליו עמו", או לא

צדדי הספק: האם **הדר אתיא לה שאלה לדוכתה** (למקומה) דהיינו שהקנין של השאלה הראשונה מועיל גם לשאלה השניה,

או דלמא, אפסיקא לה שכירות ביני וביני, לפי צד זה האם השאלה השניה היא בבעלים _____

המשך בבא מציעא דף צ"ח ע"ב

ספק ד': **שכרה בבעלים, ושאלה** שלא בבעלים, וחזר ושכרה שלא בבעלים, ונגנבה או אבדה

מהו, האם גם בימי השכירות האחרונה יש הפטור של "בעליו עמו", או לא

צדדי הספק: **מי אמרינן אתיא לה שכירות לדוכתה**, וגם השכירות השניה היא בבעלים

או דלמא, אפסיקא לה שאלה ביני וביני, לפי צד זה מה דינו אם נגנבה בשעת השכירות _____
תיקו.

שאלות רשות: אלו מהספיקות נשארו ב"תיקון" (רא"ש) _____

ומה הדין: בספק א' (שם) _____ בספק ב' _____

ומדוע פסק הרא"ש כן _____

ומה הדין בספיקות ג' ד' (שם) _____ ומדוע (שם) _____

סיכום הספיקות של ר' אבא בר ממל

ספק ד'	ספק ג'	ספק ב'	ספק א'	
****			****	לפי איזה צד בספק הקודם מסתפקת הגמ' "אם תמצא לומר"
				איזה שומר היה בשלב ראשון
				איזה שומר היה בשלב שני
		****	****	איזה שומר היה בשלב שלישי
				מה קרה לפרה מתה כדרכה/נגנבה או אבדה
				מה הצד דלא הוי שאלה/שכירות בבעלים (וחייב)
				מה הצד דהוי שאלה/שכירות בבעלים (ופטור)
תיקו ומספק לא מפקיע מאנא מהשומר	תיקו ומספק לא מפקיע מאנא מהשומר	לא אמרין כון דשייכא במקצת כמאן דשייכא זבלא דמי, ולא הוי שאלה דגלגלי	שכירה דשאלה מישך שייכא והוי שכירות דגלגלי	ומה הדין בזה (רא"ש)

בבא מציעא דף צ"ח ע"ב - דף צ"ט ע"ב

מתני' השואל את הפרה, ושלחה לו המשאיל ביד בנו או ביד עבדו או ביד שלוחו

או ששלח לו ביד בנו, או ביד עבדו, או ביד שלוחו של שואל, ומתה קודם שהגיעה ליד השואל, השואל פטור

ביאור דברי רש"י ד"ה או ביד בנו, בעמוד הבא.

אבל אם אמר לו השואל, שלחה לי ביד בני או ביד עבדי או ביד שלוחי, או ביד בנך או ביד עבדך או ביד שלוחך

או שאמר לו המשאיל, הריני משלחה לך ביד בני או ביד עבדי או ביד שלוחי, או ביד בנך או ביד עבדך או ביד

שלוחך, ואמר לו השואל, שלח, ושלחה ומתה, השואל חייב

וכן הדין בשעה שמחזירה השואל למשאיל (את הפרה)

סיכום דיני המשנה

	המקרה	ברשות מי נמצאת הפרה כשמסרו לשליח	ולכן מה הדין של השואל אם מתה בדרך
השואל את הפרה	שלחה לו המשאיל ביד בנו, עבדו, שלוחו או ביד בנו, עבדו, שלוחו, של שואל		
	אמר לו השואל שלחה לי ביד בני, עבדי, שלוחי או ביד בנך, עבדך, שלוחך		
	אמר לו המשאיל הריני משלחה לך ביד בני, עבדי, שלוחי או ביד בנך, עבדך, שלוחך ואמר לו השואל שלח		
וכן בשעה שמחזירה	שלחה לו השואל ביד בנו, עבדו, שלוחו או ביד בנו, עבדו, שלוחו, של משאיל		
	אמר לו המשאיל שלחה לי ביד בני, עבדי, שלוחי או ביד בנך, עבדך, שלוחך		
	אמר לו השואל הריני משלחה לך ביד בני, עבדי, שלוחי או ביד בנך, עבדך, שלוחך ואמר לו המשאיל שלח		

המשך בבא מציעא דף צ"ח ע"ב - דף צ"ט ע"ב

ביאור רש"י ד"ה או ביד בנו

או ביד בנו [ביד עבדו] או ביד שלוחו של שואל [ומתה], פטור אם מתה בדרכו, פליגי בה רבה ורב חסדא בהגוזל קמא (ב"ק דף קד.), רב חסדא מתרץ לה להאי שלוחו דשואל דמתניתין, בשכירו ולקיטו שדר בביתו, אבל אין עדים שהוא שלוחו, דאי איכא עדים, הוי שליח וחייב השואל באונסין משמכרו לו. רבה אומר, אפילו עשאו שליח בעדים, לאו שליח הוא להתחייב על ידו באונסין, דהכי קאמר ליה, איניש מהימנא הוא, אי בעית לשדורי בידה, שדר:

לפניך דברי הגמ' במסכת בבא קמא שהובאו ברש"י:

איתמר, שליח שעשאו בעדים, כגון מלוה שמינה שליח בפני עדים, להביא מהלוה את המעות שהוא חייב לו, והלוה מסר את המעות ביד השליח

רב חסדא אמר, הוי שליח, לפי דבריו, האם המעות שביד השליח הם ברשות המלוה או ברשות הלוה _____
ולכן זה האם הלוה חייב אם נאנסו בדרך _____
רבה אמר לא הוי שליח, לפי דבריו, ברשות מי המעות _____
ולכן האם הלוה חייב אם נאנסו בדרך _____

מקשה הגמ', מהא דתנן במשנתנו, **השואל את הפרה ושילחה לשואל ביד בנו, או ביד עבדו או ביד שלוחו או ששלח לו ביד בנו, או ביד עבדו או ביד שלוחו של שואל, ומתה, פטור**

ומבאר הגמ' את הקושיא, **האי שלוחו היכי דמי, אי מיירי דלא עשה בעדים, מנא ידעינן** דשלוחו הוא

אלא ע"כ דמיירי דעשה בעדים, וקתני דפטור, קשיא לרב חסדא

מאיזה מקרה במשנה הקושיא (כששלח ביד שליח של המשאל או של השואל) _____
לפי רב חסדא, במקרה זה ברשות מי נמצאת הפרה _____
ולכן, מה צריך להיות הדין של השואל אם מתה _____
מתרצת הגמ', שאפשר לומר דמיירי שלא עשה בעדים, א"כ איזו קושיא חוזרת _____

אלא **כדאמר רב חסדא** במקום אחר, דמיירי **בשכירו ולקיטו** של משלח, שאנו יודעים ששילחו אף כשלא עשאו בעדים. **הכא נמי** יש לפרש משנה זו **בשכירו ולקיטו**.

"שכירו", פירוש, פועל שנשכר על ידו לתקופה, "לקיטו", פירוש, שכינו לחדר, שלקטו להיות לו לצוותא

סכמ, מה הדין במשנתנו כששלחו ביד שלוחו של שואל, ומתה בדרך _____
לפי רב חסדא, האם איירי שהשואל עשה השליח בעדים _____
ומהיכן יודעים שהוא שלוחו _____
ומה הדין אם עשה בעדים _____
לפי רבה, האם אפשר לומר שמשנתנו איירי שהשואל עשה השליח בעדים _____

סיכום באיזה שליח מיירי מה ששינו במשנתנו, שלחו ביד שלוחו של שואל, ומתה פטור

	שליח שעשאו בעדים האם הוי שליח	ולכן מה הדין של השואל כשעשה שליח בעדים ומתה בדרך	וא"כ משנתנו שהשואל פטור באיזה שליח מיירי
לפי רב חסדא			
לפי רבה			

המשך בבא מציעא דף צ"ח ע"ב - דף צ"ט ע"ב

גמ' שנינו במשנתנו "אמר לו השואל, שלחה לי ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנך, ביד עבדך, ביד שלוחך" מה הדין במקרים אלו אם מתה _____

מקשה הגמ', כששלחה המשאיל **ביד עבדו** הכנעני, וכי השואל **חייב**, הרי **יד עבד כיד רבו**

מדוע זו סיבה לפטור את השואל (רש"י) _____

מתרצת הגמ', **אמר שמואל**, דמשנתנו מיירי **בעבד עברי**, **דלא קני ליה** (לבעלים) **גופיה**, ולכן אין ידו כיד רבו

רב אמר, **אפילו תימא דמיירי בעבד כנעני**, ומה שהשואל חייב

הוא משום **דנעשה כאומר ליה** השואל למשאיל, "**הפִּישָׁה במקל והיא תבא** אֶתְרִי", וכשאומר לו כן, אינו חייב מדין שואל, אלא מטעם מאי הוא **חייב** (רש"י לפי פירוש הריטב"א) _____

ביאור דין ערב: האומר לחבירו "הלוהו לזה מנה, ואני ערב לך" כיון שעשה כן על פיו, נעשה הַפְּשָׁה ערב לתשלום החוב, כמו כן כשאמר השואל "הפִּישָׁה במקל והיא תבא" כיון שעשה המשאיל כן על פיו, נשתעבד השואל למשאיל, מדין ערב.

סיכום התירוצים

ומה הטעם שהשואל חייב	באיזה עבד מיירי משנתנו	
		לפי שמואל
כיון שהמשאיל עשה כן <u>לש</u> השואל, נתייבד השואל מדין ערב (ורמב"ם דעת רש"י)		לפי רב

מיתיבי, שנינו בברייתא, **השואל את הפרה, ושלחה לו המשאיל, ביד בנו, או ביד שלוחו, חייב**

בנו ושלוחו של מי (רש"י) _____ באיזה אופן מיירי (שם) _____

אבל אם המשאיל שלחה לו **ביד עבדו**, אף שהשואל ביקש ממנו לעשות כן, השואל **פטור**

ומה הדין בזה לפי מה דתני במשנתנו _____

בשלמא לשמואל אפשר לתרץ את הסתירה בין משנתנו לברייתא

דמתניתין איירי **בעבד עברי**, ולכן מה הדין של השואל _____

והברייתא איירי **בעבד כנעני**, ולכן מה דינו _____

אלא לרב, קשיא, מה קשה _____

אמר לך רב, לא תימא דכשאמר השואל למשאיל "שלחה לי ביד עבדך", **נעשה כאמר** ליה "הכישו במקל והיא תבא"

אלא מה הדין אם אמר ליה "שלחה לי ביד עבדך" _____

ומדוע _____

אלא אימא, דמשנתנו מיירי **באמר ליה** בפירוש, "**הכישו במקל והיא תבא**"

ואיך מיירי הברייתא _____

סכס, באיזה לשון ביקש השואל שישלח לו את הפרה, במשנתנו :

לפי ההו"א _____ לפי המסקנא _____

סיכום השקו"ט בדברי רב

	הסתירה: מה הדין כשאמר השואל לשלוח <u>ביד עבדו</u> של משאיל, ושלח	התירוץ לפי שמואל		התירוץ לפי רב	
		באיזה עבד מיירי	ומדוע זו סיבה לחייב \ לפטור	באיזה לשון אמר לו שישלח לו את הפרה	ומדוע זו סיבה לחייב \ לפטור
במשנתנו					
בברייתא					

המשך בבא מציעא דף צ"ח ע"ב - דף צ"ט ע"ב

הגמרא מביאה שאכן רב סובר כן

דאיתמר, האומר לחבירו **השאלני פרתך**, ואמר ליה המשאל **ביד מי** אשלחנה לך, ואמר ליה השואל, **הכישה במקל ותבא אלי מעצמה**, אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא **אמר רב**, כיון שיצאת מרשות משאל, ומתה, חייב השואל.

נימא מסייע ליה מברייטא, דתני האומר לחבירו, **השאלני פרתך**, ואמר ליה המשאל, **ביד מי** אשלח, ואמר ליה השואל, **"הכישה במקל והיא תבא"** כיון שיצאת מרשות משאל, ומתה, חייב, למי רוצה הגמ' להביא רא"י.

אמר רב אשי, לדחות את הרא"י, **הכא** (בברייטא) **במאי עסקינן**, כגון שהיתה חצרו של שואל לפניו מחצרו של משאל, **דכי משלחה לה** ע"י שהכישה במקל, **ודאי להתם אזלא**, ודווקא במקרה כזה אמרה הברייטא שהשואל חייב

מדוע באופן זה השואל משעבד עצמו (רש"י)

לפי זה מה יהיה הדין אם רה"ר מפסקת בין החצר של המשאל לחצר השואל (שם)

ומדוע (שם)

ביאור הדיחוי:

לפי רב, כשהשואל אמר **"הכישה במקל והיא תבא"**, הוא מתחייב **מדין ערב**

לפי זה, האם יש נפק"מ אם הפרה ודאי תלך לרשות השואל או לא

שבכל המקרים מה הדין

ואמר רב אשי שאפשר לומר שהברייטא סוברת שאינו חייב מדין ערב, אלא משום דסמכה דעתיה, ולכן רק באיזה

מקרה הוא חייב

ביאור הטעם של הברייטא דאומר **"הכישה במקל והיא תבא"** חייב השואל

מדוע	ולכן מה הדין במקרה שלא בטוח שהפרה תלך לרשותו	האם השואל מתחייב מדין ערב או משום דסמכה דעתיה	
			לפי הנימא מסייע ליה
			לפי הדיחוי של רב אשי

מקשה הגמ', **אי הכי, שפ"ה**

מאי למימרא, הרי זה פשוט, מה פשוט

מתרצת הגמ', **לא צריכא** לומר שהשואל חייב, אלא במקרה **דאיכא גזייתא**, בחצרו של מי (רש"י)

פרש מה זה **"גזייתא"** (שם)

והחידוש הוא, **דמהו דתימא** כיון דאיכא גזייתא **לא סמכא** השואל **דעתיה** שהפרה תלך לרשותו, **זלמא קיימא התם**

(בגזייתא) **ולא אתיא אזלא להדיא** לחצירו, אילו היינו אומרים שלא סמכא דעתיה, מה הדין של השואל

קמ"ל הברייטא **דסמכא דעתיה**, ולכן מה הדין

סיכום הרא"י לרב מהברייטא והדיחוי:

מה הדין שאמר רב

מאלו מילים מהברייטא מוכיחה הגמ' כדבריו

דוחה הגמ', שאפשר לומר שהברייטא סוברת שהשואל חייב, רק באיזה מקרה

ומה החידוש בזה

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ט ע"א - ע"ב

אמר רב הונא, השואל קרדום (גרזן) מחבירו, אם כבר בקע בו השואל, קנאו לימי השאלה

אבל אם עדיין לא בקע בו, אפילו שכבר משכו, לא קנאו, מדוע לא קנאו במשיכה (רש"י) _____

שואלת הגמ', למאי, פירוש, לגבי מה אמר רב הונא את דבריו

אילימא לאונסין, דהיינו שאינו חייב באונסין אלא א"כ בקע בו

מאי שנא פרה, דמשעת שאילה הוא חייב באונסים, אע"פ שעדיין לא השתמש בה

היכן למדנו במשנתנו שהוא חייב באונסין משעת שאילה (ריטב"א) _____

משיכה הגמ', אלא דברי רב הונא נאמרו לחזרה, דהיינו שאינו יכול לחזור בו, מי רוצה לחזור בו (רש"י) _____

וממה הוא רוצה לחזור בו _____

שהדין הוא, שאם כבר בקע בו השואל, לא מצי הדר ביה משאיל

אבל אם עדיין לא בקע בו, אע"פ שהשואל עשה משיכה, מצי משאיל הדר ביה, שהוא סובר שאין משיכה קונה בשומרים

סכס, ממתי נתחייב השואל באונסים _____

לפי רב הונא, האם המשאיל יכול לחזור בו לאחר שמשך השואל _____

וממתי אינו יכול לחזור בו _____

ופליגא רב הונא אדרבי אמי, דאמר ר' אמי, המשאיל לחבירו קרדום של הקדש בשוגג

הוא מעל אע"פ שעדיין לא השתמש בו, מי מעל (רש"י) _____

והוא חייב לשלם להקדש, לפי טובת הנאה שבו, דהיינו כפי ההנאה שיש למשאיל בהשאלה זו

כיצד שמין זאת (שם) _____

וחבירו (השואל) אפילו אם הוא יודע שזה של הקדש, מותר לבקע בו לכתחילה, הואיל וכבר יצא מרשות הקדש לחולין

ע"י מה יצא הקרדום מרשות הקדש (רש"י) _____

ומבארת הגמ' את ההוכחה שר' אמי סובר שמשיכה קונה בשומרים, דלא כרב הונא

ואי לא קנאו השואל במשיכה, א"כ קשה אמאי מעל המשאיל מיד כשמשכו, ואפילו עדיין לא השתמש בו

ועוד קשה, ואמאי חבירו (השואל) מותר לבקע בו לכתחילה, ניהדריה השואל להקדש, ולא ליקנייה, ולא לימעול

סיכום דין המשאיל קרדום של הקדש

	האם משיכה קונה בשומרים	לפי זה האם הקרדום יצא מרשות הקדש	ולכן האם המשאיל מעל מיד	והאם מותר לשואל להשתמש בו לכתחילה
לפי רב הונא				
לפי רבי אמי				

המשך בבא מציעא דף צ"ט ע"א - ע"ב

ופליגא נמי רב הונא אדר' אלעזר, שגם הוא סובר שמשיכה קונה בשומרים

דאמר ר' אלעזר, כדרך שתקנו קנין משיכה בלקוחות, כך תקנו קנין משיכה בשומרים

סיכום דין משיכה בשומרים

איך רואים זאת בדבריו	האם משיכה קונה בשומרים	
		לפי רב הונא
		לפי רבי אמי
		לפי ר' אלעזר

תניא נמי הכי, כשם שתקנו חכמים קנין משיכה בלקוחות, כך תקנו קנין משיכה בשומרים

וכשם שקרקע נקנית בכסף, ובשטר, ובחזקה, כך שכירות נקנה בכסף, ובשטר, ובחזקה.

לדברי מי מביאה הגמ' ראי' מהברייתא

שנינו בברייתא "וכשם שקרקע נקנית בכסף, ובשטר, ובחזקה, כך שכירות נקנה בכסף, ובשטר, ובחזקה"

ביאור הקניינים: כסף: הלוקח נותן מעות למוכר, וע"י זה קונה את הקרקע.

שטר: המוכר כותב בשטר "שְׂדֵי מכורה לך", כיון שהגיע השטר ליד הלוקח, קנה.

חזקה: עשה הלוקח מעשה בעלות בשדה, כגון: נעל, או גִּדָּר, או פרץ את הגדר, מדעת הבעלים, קנה.

שואלת הגמ', שכירות מאי עבידתיה, לפי הבנת הגמ' עתה, מה מיירי ששכר (רש"י)

באר שאלת הגמ' (רש"י)

אמר רב חסדא, שהברייתא איירי בשכירות קרקע, לגבי מה היא נקנית (רש"י)

ביאור אופני קניני מכירת ושכירות קרקע

כשם שקרקע נקנית	בכסף		בשטר		בחזקה
	מי נותן כסף למי		מי כותב את השטר	ומה כותבים בו	מי עושה את החזקה
כך שכירות נקנה			(רש"י)	(שם)	(שם)

בבא מציעא דף צ"ט ע"ב

אמר שמואל, האי מאן דגזיל חביצא דתמרי מחבירו, באר מה זה "חביצא דתמרי" (רש"י) _____
 ואית בה חמשים תמרי, כשהם נמכרים אגב הדדי (ביחד), מזדבנן בחמישים פרוטות נכי (פחות) חדא
 וכשנמכרים חדא חדא, מזדבנן בחמישים פרוטות
 הדין הוא, להדיוט (אם גזל מהדיוט), משלם חמשים נכי חדא, כמה פרוטות הוא חייב לשלם _____
 אבל להקדש (אם גזל מהקדש), משלם חמשים וחומשיהו, כמה פרוטות הוא משלם בסה"כ _____
 מה שאין כן במזיק את ההקדש דלא משלם חומשא, אלא קרן בלבד
 דאמר מר, נאמר "וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֶדֶשׁ" (תרומה) בְּשִׁגְגָה, וְיָסַף תְּמִנְתִּיתוֹ עָלָיו, מ"יֹאכַל" לומדים שחייב חומש הוא רק באוכל,
 פרט למזיק את התרומה, שאינו משלם חומש
 שים לב: אף שפסוק זה נאמר באוכל את התרומה, הגמ' במסכת מעילה מביאה שלומדים בגזירה שווה, שהוא הדין בהקדש.

סיכום דברי שמואל

ומנלן	האם צריך להוסיף חומש	כמה משלם עבור הקרן	
חיל חמש מאר רק לזי הקדש			כשגזל מהדיוט
			כשגזל מהקדש
			כשהזיק להקדש

מתקיף לה רב ביבי בר אבבי, להדיוט (כשגזל מהדיוט), אמאי משלם רק חמשים נכי חדא

נימא ליה, אנא חדא חדא הוה מזבנינא להו, מי יאמר כן למי _____
 באר טענתו _____
 וכמה הוא הוא תובע מהגזלן _____
 מתרצת הגמ', אמר רב הונא בריה דרב יהושע, שמין בית סאה באותה שדה, תנן במשנה בפרק הכונס
 פירוש, בהמה שנכנסה לשדה חבירו ואכלה שם פירות מחוברים, שמין כמה היתה שוה השדה קודם שנאכלו הפירות, וכמה היא
 שוה לאחר ההיזק, והמזיק משלם את ההפרש, ואינו משלם את השווי של הפירות שאכלה בפני עצמם.

סיכום דברי רב הונא בריה דרב יהושע:

בהמה שאכלה בשדה חבירו, כיצד שמין את הנזק (רש"י) _____
 וכיצד אין לשומו (שם) _____
 האם שומא זו באה להקל על המזיק או להחמיר (שם) _____
 סכס, איזו קולא יש בבהמה שאכלה ערוגה בשדה חבירו _____
 כמו כן, איזו קולא אנו אומרים בגזלן _____

המשך בבא מציעא דף צ"ט ע"ב

הקדמה: הגמ' במסכת בבא קמא דף כ. דנה לגבי הָדָר בחצר חבירו שלא מדעתו (של בעל החצר), והחצר אינה עומדת להשכרה, והָדָר הוא אדם שעשוי לשכור בתים, דהיינו, זה נהנה (הדר, שאם לא היה דר שם היה צריך לשכור בית אחר), וזה לא חסר (הבעלים, שהרי לא היה משכיר את חצרו לאנשים אחרים), האם הוא חייב לשלם על הנאה זו או לא.

מקשה הגמ' סתירה בדברי שמואל

למימרא דסבר שמואל שדין התשלומים לנזקי הדיוט, לאו כדין תשלומים לנזקי גבוה דמי

שלפי דבריו, כמה משלם כשגנב מהקדש _____ כשגנב מהדיוט _____

והתנן במשנה במסכת מעילה, **נטל אבן או קורה מהקדש, מי נטל (רש"י)** _____

לא מעל, מדוע לא מעל (שם) _____

אבל אם **נתנה לחבירו, הוא מעל, מי מעל** _____ ומדוע הוא מעל (רש"י) _____

וחברו לא מעל, שהרי הגזבר כבר הוציא מרשות הקדש

בנאה הגזבר (את האבן או את הקורה) **בתוך ביתו, לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה**, שאז הוא נהנה מן ההקדש ומעל, ומיירי שהניחה בבנין כמו שהיא, כגון שהניחה על פי החלון שבתקרה שלא יכנס השמש והגשם, אבל אם קבע אותה בבנין, קנה אותה בשינוי, ונעשה עליה גזלן ומעל מיד, אפילו לא דר תחתיה (ע"פ רש"י).

ויתב ר' אבהו קמיה דרבי יוחנן, ויתב וקאמר משמיה דשמואל

זאת אומרת, הדר בחצר חבירו שלא מדעתו, צריך להעלות לו (לבעלים) שכר

מאיזה דין במשנה במסכת מעילה הוכיח שמואל כן (רש"י) _____

באר את ההוכחה (שם) _____

מה מוכיחה הגמ' מדברי שמואל אלו (שם) _____

סיכום הסתירה בדברי שמואל

במקרה של	האם הוא משווה דין הדיוט לדין הקדש	איך משמע כן מדבריו
"האי מאן דגזיל חביצא דתמרי"		
"הדר בחצר חבירו שלא מדעתו"		

מתרצת הגמ', **(א"ל רבי יוחנן) הָדָר ביה שמואל מההיא, ממה הוא חזר בו (רש"י)** _____

ומניין שחזר בו (שם) _____

שואלת הגמ', **וממאי דמההיא הדר ביה, ממה** _____

דלמא מהא הָדָר, ממה _____

אם נאמר כן, כמה ישלם כשגזל מהקדש חביצא דתמרי שיש בו חמישים תמרים _____

משיבה הגמ', **לא, מה לא** _____

מההיא הדר ביה, ממה הוא חזר בו _____

משום שמה שאמר שמואל "זאת אומרת וכו'", אפשר לדחות, **כדרבא** (כמו שאמר רבא)

דאמר רבא, שהנהנה מהקדש **שלא מדעת, כהדיוט** (כנהנה מהדיוט) **מדעת** הבעלים **דמי**, שהרי הקב"ה, שההקדש שלו, הזהיר בתורתו שכל המועל (נהנה שלא כדין) ישלם, והוי כהדיוט המתנה עם הבא לדור שישלם, לכן אין להוכיח מהקדש, שהדר בחצר חבירו שלא מדעת צריך להעלות לו שכר (ע"פ רש"י כאן, ועיין רש"י בבא קמא דף כ: ותוס' שם דף כ"א. ד"ה כהדיוט מדעת דמי).

המשך בבא מציעא דף צ"ט ע"ב

סיכום שקו"ט בדברי שמואל

ומדוע	האם אפשר ללמוד מזה שהדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר	בנאה הגזבר בתוך ביתו מתי מעל	
			לפני שחזר בו
			לאחר שחזר בו

הגמ' דנה במקרה נוסף שיש בו תשלומים שונים

אמר רבא, הני שקולאי, פרש "שקולאי" (רש"י)

דתברו חביתא דחמרא לחנוואה (ששברו חבית יין של חנוני) בפשיעה

ביומא דשוקא מיזדבנא (החבית נמכרת) **בה' זוזים, בשאר יומי מיזדבנא בארבע זוזים**

הדין הוא, שאם **אהדרו ליה** הסבלים **ביומא דשוקא**, מה הכוונה (רש"י)

מהדרו ליה חביתא דחמרא, כמה הוא יכול לקבל עבורה עכשיו

מדוע אינם חייבים לשלם לו ה' זוזים (שם)

אבל אם באו להשיב לו **בשאר יומי, מהדרו ליה ה' זוזים**, מדוע (רש"י)

ולא אמרן, שְׁמַה (רש"י)

אלא דלא הוה ליה חמרא לזבוני, מדוע אז יכול לתבוע ה' זוזים (שם)

אבל הוה ליה חמרא לזבוני ולא מכרו, הא איבעי ליה לזבוני

מה הוא מגלה דעתו בזה שלא מכרו (רש"י)

ולכן כמה הם משלמים (שם)

ומנכי (מפחית) **ליה, אגר טירחיה ודמי ברזנייתא**, באיזה מקרה מנכים (שם)

מי מנכה (שם) **וממה הוא מנכה** (שם)

ואיך שמין "אגר טירחיה" (שם)

באר מה זה: "כרזנייתא" (רש"י) **"ברזנייתא" (רש"י)**

ומדוע מנכים דברים אלו (רש"י ד"ה ברזנייתא)

סיכום דין דהני שקולאי דתברו חביתא דחמרא לחנוואה

ומדוע	האם הם יכולים להחזיר חבית יין או שעליהם לשלם ה' זוזים	אם אהדרו ליה
		ביומא דשוקא
		ולא הוה ליה חמרא לזבוני
		בהוה ליה חמרא לזבוני

בבא מציעא דף ק' ע"א

מתנני' המחליף פרה בחמור, וילדה, וכן המוכר שפחתו, וילדה

איזה ספק יש במקרים אלו _____
 מדוע לגבי פרה נקט התנא קנין חליפין (רש"י) _____
 ומדוע לגבי שפחה שייך שיהיה ספק גם בלא חליפין (רש"י) _____
 ביאור ההבדל בין פרה לשפחה

	האם שייך ספק מתי נולד הולד אם מכרה במעות	מדוע	ולכן איזה לשון נקט התנא
בפרה			
בשפחה			

זה אומר (המוכר), עד שלא מכרתי ילדה, וזה אומר (הלוקח), משלקחתי ילדה, הדין הוא שיחלוקו

האם הולד נולד לפני המכירה או אח"כ, לפי טענת המוכר _____ לפי טענת הלוקח _____
 היו לו ב' עבדים, אחד גדול ואחד קטן, וכן אם היו לו ב' שדות, אחת גדולה ואחת קטנה
 א. הלוקח אומר, גדול לקחתי, והלה (המוכר) אומר, איני יודע, זכה בגדול, מי זכה _____
 ב. המוכר אומר, קטן מכרתי, והלה (הלוקח) אומר, איני יודע, אין לו אלא קטן, למי הכוונה _____
 ג. זה אומר גדול קניתי, וזה אומר קטן מכרתי, ישבע המוכר שהקטן מכר _____
 לאחר שנשבע, מי יטול את הגדול _____ ומי את הקטן _____
 ד. זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, הדין הוא, שיחלוקו.

סיכום המשנה

מה טוען המוכר	מה טוען הלוקח	מה הדין
המחליף פרה בחמור, וילדה וכן המוכר שפחתו, וילדה		
במקרה א'		
במקרה ב'		
במקרה ג'		
במקרה ד'		

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א

גמ' מקשה הגמ', אמאי יחלוקו, על אלו מקרים במשנה הקושיא _____
 וליחזי ברשות דמאן קיימא (ברשות מי נמצא הולד), וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה
 כשאין לו ראיה, למי יהיה שייך הוולד _____
 מתרצת הגמ', א"ר חייא בר אבין אמר שמואל, דמיירי בעומדת הפרה באגס, ושפחה נמי מיירי דקיימא בסימטא,
 שאז אין הולד ברשות אחד מהם, ואין אחד מהם מוחזק בו, ולכן הדין הוא שיחלוקו
 מקשה הגמ', כיון שאין אחד מהם מוחזק, נוקמא אחזקת דמרא קמא, מי הוא ה"מרא קמא" _____
 וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה, מי הוא המוציא _____
 משיבה הגמ', הא מני משנתנו, סומכוס היא, דאמר ממון המוטל בספק, חולקין בלא שבועה
 סכס, למי שייך הוולד : כשהוא ברשות של אחד מהם _____
 כשהוא באגס או בסימטא : לפי רבנן _____ לפי סומכוס _____
 ביאור קושיות הגמ' "וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה" והתירוצים

	למי הכוונה "ואידך"	ולמי צריך להיות הולד שייך	מה מתרצת הגמ'
בקושיא א'			
בקושיא ב'			

מקשה הגמ', אימור דאמר סומכוס ממון המוטל בספק חולקין, בשמא ושמא, היכן מצאנו שאמר כן (רש"י) _____
 והאם שם מיירי בברי וברי או בשמא ושמא (שם) _____
 אבל בברי וברי, מי אמר שחולקין _____
 באיזה אופן מיירי משנתנו _____ ולכן מה צריך להיות הדין גם לפי סומכוס _____
 מתרצת הגמ', אמר רבה בר רב הונא, אין, אמר סומכוס אפילו בברי וברי
 רבא אמר תירוצך אחר, לעולם, כי אמר סומכוס, בשמא ושמא, אבל ברי וברי לא אמר שחולקים
 ותני במשנתנו, זה אומר "שמא עד שלא מכרתי" ילדה, וזה אומר "שמא משלקחתי" ילדה

סיכום דברי סומכוס

	מה הדין לפי סומכוס		האם רישא דמשנתנו איירי בברי וברי או בשמא ושמא
	בברי וברי	בשמא ושמא	
לפי רבה בר רב הונא			
לפי רבא			

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א

מקשה הגמ', **תנן** בסיפא דמשנתנו, **זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, יחלוקו**

בשלמא לרבא, מדסיפא שמא ושמא, רישא נמי שמא ושמא

אלא לרבה בר רב הונא, דאמר, אין, אמר סומכוס שאפילו ברי וברי הדין הוא שיחלוקו, הרי השתא ברי וברי אמר יחלוקו, וכי שמא ושמא מיבעיא, לפי זה מה לא היה לתנא לומר

באר מדוע

מתרצת הגמ', **אי משום הא לא איריא**, שאפשר לומר שבאמת אין חידוש בסיפא,

ותנא סיפא כדי לגלויי באיזה אופן מייירי הרישא, שלא תאמר שהרישא מייירי בשמא ושמא, אבל ברי וברי לא יחלוקו,

ולכן תנא סיפא שמא ושמא, מכלל דרישא ברי וברי, ואפילו הכי יחלוקו

סיכום התירוץ: מה תנא בסיפא (רש"י)

האם יש בזה חידוש _____ **א"כ מדוע תני לה** _____

איך משמע מהסיפא שהרישא מייירי בברי וברי (שם) _____

הערה: גם לפי רבא הסיפא בא לגלות על הרישא, שמהרישא לבד היה אפשר לומר שאפילו בברי וברי אמר סומכוס יחלוקו, לכך שנה בסיפא שמא ושמא, לומר שרק בזה הדין הוא שיחלוקו (ע"פ הריטב"א).

סיכום שיטת סומכוס בברי וברי וביאור המשנה

ומה בא הסיפא לגלות על הרישא	האם משנתנו איירי בברי וברי או בשמא ושמא		
	הסיפא	הרישא	
			לפי רבה בר רב הונא
			לפי רבא
(ריטב"א)			

קושיא נוספת על רבה בר רב הונא

תנן בהמשך משנתנו, **זה אומר גדול קניתי, וזה אומר קטן מכרתי, ישבע המוכר שקטן מכר, ויתן לו את הקטן**

מקשה הגמ', **בשלמא לרבא, דאמר כי אמר סומכוס יחלוקו בשמא ושמא, אבל ברי וברי לא אמר** שחולקים, אלא

המוציא מחברו עליו הראי', **משום הכי ישבע** המוכר, שהרי משנתנו איירי בברי וברי, ובזה לא אמר סומכוס שיחלוקו

אלא לרבה בר רב הונא דאמר, אין, אמר סומכוס שאפילו ברי וברי יחלוקו, אמאי ישבע מוכר, הרי יחלוקו מיבעי ליה

מתרצת הגמ', שמכיון שהסיפא מייירי שהמוכר חייב שבועה. **מודה סומכוס היכא דאיכא חיוב שבועה דאורייתא על**

הנתבע, דלא אמרינן יחלוקו, אלא ישבע שקטן מכר, ונוטל המוכר את הגדול, כדבעינן למימר לקמן, (כמו שיתבאר לקמן)

סכס, מדוע לא אמרינן יחלוקו ב"זה אומר גדול וזה אומר קטן"

לפי רבא _____ **לפי רבה בר רב הונא** _____

סיכום שקו"ט בדברי רבה בר רב הונא

בשלמא לרבא	איזה דין בסיפא דמשנתנו מובן	קושיא א'	קושיא ב'
		מדוע זה מובן	
אלא לרבה בר רב הונא	מה קשה		
	מה מתרצת הגמ'		

בס"ד

בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

שנינו במשנתנו, "היו לו ב' עבדים, אחד גדול ואחד קטן, זה אומר גדול, וזה אומר קטן, ישבע המוכר שהקטן מכר, וכן ב' שדות, אחת גדולה ואחת קטנה"

מקשה הגמ', אמאי ישבע המוכר, הרי מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו ואין כאן מודה במקצת

איזה עבד תובע הלוקח _____ ומה משיב לו המוכר על זה (רש"י) _____

ומה הוא מודה לו _____ והאם הוא תבעו על זה _____

ביאור ע"פ רש"י מדוע אין במקרה דמשנתנו הודאה במקצת

ומדוע	האם זה הודאה במקצת הטענה	מה הנתבע מודה	מה הוא תובע	
				טענו ק' והודה לו נ'
				זה אומר גדול וזה אומר קטן

ועוד, אפילו אם נאמר שתנא דמשנתנו סובר, שאם טענו דבר אחד והודה לו בדבר אחר, הוי מודה במקצת, וחייב שבועה עדיין קשה, שהרי **הילך הוא**, "הילך" היינו שהנתבע מודה שהוא חייב במקצת, ואומר לו, טול את המקצת שאני חייב לך, ויש מ"ד שסובר שהילך פטור משבועה

מדוע כשמודה בעבדים וקרקעות הוי "הילך" (רש"י) _____

ועוד קשה, הרי **אין נשבעין על העבדים** והקרקעות

מתרצת הגמ', **אמר רב, בטוענו דמי**, פירוש, שלא מיירי שתובע מהמוכר את העבד או השדה עצמו, אלא איירי שהלוקח מינה שליח ונתן לו מעות לקנות לו עבד, והשליח לא קנה עבורו, והמשלח תובע מהשליח את המעות שנתן לו

המשלח טוען, **דמי עבד גדול** מסרתי לך, והשליח טוען, **דמי עבד קטן** מסרת לי

ובמקרה של שדות, המשלח טוען, **דמי שדה גדולה** מסרתי לך, והשליח טוען, **דמי שדה קטנה** מסרת לי

סכס, מה טוען המשלח שהוא מסר לשליח _____

האם השליח עשה את שליחותו (רש"י) _____ ולכן מה המשלח תובע מהשליח (שם) _____

ומה טוען השליח _____

סכס, את מי הלוקח תובע: לפי ההו"א _____ לפי המסקנא _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

סיכום הקושיות על "זה אומר גדול וזה אומר קטן, ישבע המוכר שהקטן מכר" והתירוץ של רב

קושיא א'	מדוע שלא יהא חייב שבועה	מה מתורץ לפי רב
קושיא ב'		
קושיא ג'		

ושמואל אמר תירוץ אחר

במקרה של עבד, מיירי בטענו הלוקח כסות של עבד גדול מכרת לי, והמוכר טוען כסות של עבד קטן מכרתי לך
ובמקרה של שדות, מיירי, שהלוקח טוען עומרי שדה גדולה מכרת לי, והמוכר טוען עומרי שדה קטנה מכרתי לך
מה הכוונה של "עומרי שדה גדולה, עומרי שדה קטנה" (רש"י)

ביאור דברי המשנה "זה אומר גדול וזה אומר קטן"

לפי רב	את מי הלוקח תובע	ומה הוא תובע אותו
לפי שמואל		

מקשה הגמ', שגם אם מיירי שהוא תובע כסות, עדיין קשה, מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו, ואין כאן מודה במקצת, על מי הקושיא
מדוע אין כאן מודה במקצת (רש"י)
מדוע מקשה הגמ' רק מכסות ולא מעומרים (תוס')
מתרצת הגמ', כדאמר רב פפא לקמן, שמדובר בדיילפי (גירסת הב"ח בדלייפי)
באר מה זה "לייפי" (רש"י)
הכא נמי יש לתרץ את דברי שמואל, דמיירי בדיילפי, מה טוען הלוקח (שם, ע"פ גירסת הרש"י)
ומה טוען המוכר (שם) ומדוע הוי מודה במקצת
קשיא ליה לרבי הושעיא, מידי כסות קתני במשנתנו, הרי עבד קתני, על מי הקושיא
אלא א"ר הושעיא תירוץ אחר, שמשנתנו איירי כגון שטענו הלוקח שקנה עבד גדול בכסותו (יחד עם בגדיו)
ומה מודה לו המוכר (רש"י)
ועל מה הוא מתחייב שבועה (שם)
ושדה גדולה בעומריה, מי טוען כן ומה טוען המוכר
ומאיזה טעם הוא חייב שבועה גם על העבדים והקרקעות (שם)

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

סיכום התירוצ' של ר' הושעיא

	מה תובע הלוקח	ומה מודה לו המוכר	ועל ידי מה הוא מתחייב שבועה גם על העבד/ השדה
בעבד			
בשדה			

סכס, לפי ר' הושעיא מדוע לא קשה "מידי כסות קתני, עבד קתני" _____

מקשה הגמ', **ואכתי** מדוע הוא חייב שבועה על הכסות, הרי **מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו** מתרצת הגמ', **א"ר פפא**, שמשנתנו איירי **בדילפי** [בדלייפין], דהיינו שתובע לו ג' אמות של בגד הראויין לעבד גדול, והלה אומר לא היו אלא שנים הראוי לעבד קטן, דהשתא ה"ל מודה במקצת גמור, ריטב"א

סיכום התירוצים של שמואל ור' הושעיא

	מה הוא מתרץ על הקושיא "מה שטענו לא הודה לו"	מה הוא מתרץ על הקושיא "הילך הוא"	מה הוא מתרץ על הקושיא "אין נשבעין על העבדים"
לפי שמואל			
לפי ר' הושעיא			

קשיא ליה לרב ששת, וכי משנתנו **זוקקין אתא לאשמועינן**

באר מה הדין של "זוקקין" (רש"י) _____

הרי דין זה **תנינא** במסכת קדושין, דתנן **זוקקין הנכסים שאין להן אחריות, את הנכסים שיש להן אחריות, לישבע עליהן**, אלו נכסים נקראים: "שאיין להן אחריות" _____

על אלו נכסים היא השבועה העיקרית (רש"י) _____ ואת אלו נכסים הם זוקקין (שם) _____

סכס, על מי הקושיא _____

מה החידוש של "היו לו ב' עבדים וכו'" לפי דבריו _____

ומה מקשה על זה רב ששת _____

אלא אמר רב ששת, תירוצ' אחר, דלעולם משנתנו מיירי כפשוטו, שתבעו עבד גדול והודה לו בעבד קטן

והא **מני** משנתנו, **רבי מאיר היא, דאמר, עבדא כמטלטלין דמי**

איזו מהשלוש קושיות מתורצת לפי זה _____

כתב רש"י "ולקמן פריך ליה אשדות, דקתני במתניתן נמי נשבעין"

באר מה מקשה הגמ' לקמן _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

מקשה הגמ', ואכתי הרי מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו

מתרצת הגמ', שהתנא דמשנתנו סבר לה כרבן גמליאל, שסובר שגם על הודאה שאינו ממין הטענה, חייב שבועה

דתנן, טענו חטים, והודה שעורים, פטור, מדוע הוא פטור מלהישבע (רש"י) _____

רבן גמליאל, מחייב אותו להישבע, אע"פ שלא הודה לו על מה שטענו

מקשה הגמ', אכתי "הילך" הוא, והילך אינו חייב בשבועה

מתרצת הגמ', אמר רבא, במקרה של עבדא, מיירי דקטע המוכר לידיה, יד של איזה עבד הוא חתך (רש"י) _____

ושדה, (במקרה של שדה) מיירי שחפר בה המוכר בורות שיחין ומערות

מדוע במקרים אלו לא הוי "הילך" _____

סכס, לפי רב ששת מה תבע הלוקח מן המוכר _____

ואיך הוא מתרץ את הקושיא :

א. "מה שטענו לא הודה לו" _____

ב. "הילך הוא" _____

ג. "אין נשבעין על העבדים" _____

מקשה הגמ', והא ר' מאיר איפכא שמעינן ליה במסכת בבא קמא (דף צ"ו):

שמה הוא סובר לפי המשנה שם (רש"י) _____

ולכן על מי קשה _____ שמה הוא אמר שר' מאיר סובר _____

דתנן, גזל בהמה והזקינה כשהיא אצלן, או עבדים והזקינה, ועכשיו הם שווים פחות

משלם כשעת הגזילה, האם זה פחות ממה שזה שוה עכשיו או יותר _____

ר' מאיר אומר, בעבדים, הגזלן אומר לו לנגזל "הרי שלך לפניך"

לפי דבריו, האם בעבדים משלם כשעת הגזילה או כמה ששוים עכשיו _____

ומדוע (רש"י) _____

מה מוכיחה הגמ' ממשנה זו _____

ביאור המחלוקת

	האם עבדא כמטלטלין או כקרקע	ולכן כשנגזלו, האם הוא ברשות הגזלן או שהוא עדיין ברשות הבעלים	ולכן מי מפסיד את מה שהזקין	ולכן האם משלם כשעת הגזילה או כמה שהוא שווה עכשיו
לפי חכמים				
לפי ר' מאיר		זרשות הגזלן [כיון שקרקע אינה זרשות]		

מתרצת הגמ', הא לא קשיא, שאפשר לומר כדמחליף רבה בר אבון

ותני, רבי מאיר אומר, משלם כשעת הגזילה, וחכמים אומרים, אומר לו בעבדים הרי שלך לפניך

לפי זה מה סובר ר' מאיר _____

סכס, לפי ר' מאיר האם עבדא כמטלטלין או כמקרקע :

לפי קושית הגמ' _____ לפי התירוץ _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

סיכום שקו"ט של הגמ' לבאר מדוע נשבע המוכר

באר מדוע	האם זו סיבה לחייב בשבועה או לפטור	
		אמאי ישבע מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו
		ועוד, הילך הוא
		ועוד, אין נשבעין על העבדים
		אמר רב, בטוענו דמי דמי עבד גדול דמי עבד קטן דמי שדה גדולה דמי שדה קטנה
		ושמואל אמר, בטוענו כסות עבד גדול כסות עבד קטן עומרי שדה גדולה עומרי שדה קטנה
		כסות, מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו
		כדאמר רב פפא בדלייפי הכא נמי בדלייפי
		(קשיא ליה לרבי הושעיא מידי כסות קתני עבד קתני) אלא א"ר הושעיא כגון שטענו עבד בכסותו, ושדה בעומריו
		ואכתי, כסות מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו,
		א"ר פפא, בדיילפי
		(קשיא ליה לרב ששת, זוקקין אתא לאשמועינן) אלא אמר רב ששת, הא מני ר"מ היא דאמר עבדא כמטלטלין דמי
		ואכתי מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו
		סבר לה כרבן גמליאל דתנן, טענו חטים והודה שעורים, פטור רבן גמליאל, מחייב
		אכתי הילך הוא
		אמר רבא, עבדא דקטע לידיה ושדה שחפר בה בורות שיחין ומערות

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

מה תירץ רב ששת על הקושיא "ועוד, אין נשבעין על העבדים" _____
 לפי זה, מדוע לגבי ב' שדות ישבע המוכר _____
 מקשה הגמ', **אלא ממאי דסבר ר' מאיר מקשינן** (משווים) **קרקע לעבד**, והוא סובר, **מה על עבד נשבעין**, אף על קרקע
 גם כן **נשבעין**, **דלמא אעבד הוא דנשבעין**, דדינא כמטלטלין, **אבל אקרקע לא** נשבעים
 ואם נאמר כן, איזה דין במשנה יהיה קשה _____
 מתרצת הגמ', **לא סלקא דעתך** (אל יעלה על דעתך) שר' מאיר סובר שיש חילוק בין קרקעות לעבדים
 שמה הוא סובר בשניהם _____

דתניא, המחליף פרה בחמור, וילדה, וכן המוכר שפחתו, וילדה

א. **זה אומר ברשותי ילדה, וזה שותק**, הטוען ברי **זכה** בוולד

ב. **זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע**, הדין הוא **שיחלוקו**

ג. **זה אומר ברשותי ילדה, וזה אומר ברשותי ילדה**, **ישבע המוכר שברשותו ילדה**, לפי שכל הנשבעין שבתורה,
נשבעין ולא משלמין, **דברי ר' מאיר**

"לפי שכל הנשבעין וכו'", למה זה בא לתת טעם (רש"י) _____
 ומנלן שהוא נשבע (שם) _____

וחכמים אומרים, אין נשבעין לא על העבדים, ולא על הקרקעות, אף שבמחליף פרה בחמור צריך המוכר להישבע
 והוולד שלו, אבל במוכר שפחתו, הוולד של המוכר בלא שבועה.

מדייקת הגמ', **לאו, מכלל דר'מ סבר נשבעין** גם על הקרקעות, איך משמע כן (רש"י) _____

סיכום הדין של "זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי" והאם נשבעין על הקרקעות

מדוע בהמוכר שפחתו	האם המוכר נשבע שברשותו ילדה		מי זוכה בולד	
	בהמוכר שפחתו	בהמחליף פרה בחמור		
				לפי ר' מאיר
				לפי חכמים

דוחה הגמ', **ממאי** שכך משמע מדברי חכמים, **דלמא "כשם" קאמרו** ליה חכמים לר' מאיר

כי היכי דאודית לן בקרקעות, שמה _____

אודי לן נמי בעבדים, שאין נשבעין עליהם.

ביאור האם אפשר להוכיח מדברי חכמים מה דעת ר' מאיר

האם אפשר לדייק מדברי חכמים שר' מאיר סובר שנשבעים על קרקעות	פרש מה שאמרו חכמים "אין נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות"	
	כפול	לפי הראי'
		לפי הדיחוי

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

תדע, שמה

דתנו, ר' מאיר אומר, יש דברים שהן כקרקע (שהן מחוברין לקרקע), אבל ואינו כקרקע, ואין דינם כקרקע, אלא נשבעין עליהן, ואין חכמים מודים לו, אלא הם סוברים שדינם כקרקע ואין נשבעין עליהן

ומבארת המשנה, כיצד, האומר לחבירו, עשר גפנים טעונות ענבים מסרתי לך לשמור בשדה, וניזוקו מפני שפשעת בהם, והלה (השומר) אומר אותם גפנים שמסרת לי לשמור, אינן אלא חמש

ר"מ מחייב, מי חייב _____ ומה הוא חייב (רש"י) _____ ומה הוא נשבע _____ מדוע הוא חייב להישבע _____

וחכ"א, כל המחומר לקרקע הרי הוא כקרקע, ולכן האם הוא נשבע עליהם (רש"י) _____ ואמר ר' יוסי בר חנינא, ענבים שכבר הבשילו והעומדות ליבצר, אינן ביניהן (בין ר' מאיר וחכמים)

דמר סבר, כבצורות דמיין (כאילו כבר נבצרו), ולכן יש להם דין כמטלטלין ונשבעים עליהם, מי סובר כן _____ לפי זה מה הדין בקרקע עצמו (רש"י) _____

ומר (חכמים) סבר, לאו כבצורות דמיין, ולכן האם נשבעין עליהן _____ ביאור מחלוקת ר' מאיר וחכמים לפי ר' יוסי בר חנינא

	האם ענבים העומדות ליבצר כבצורות דמיין או לא	ולכן האם דינם כקרקע או כמטלטלין	ולכן האם נשבעין עליהם
לפי ר' מאיר			
לפי חכמים			

סכם, מה מוכיחה הגמ' מדברי ר' יוסי בר חנינא _____ באר ההוכחה _____

כתבו התוס' בד"ה ואמר ר' יוסי בר חנינא, שאפשר להוכיח מדברי ר' מאיר עצמו, שהוא סובר שאין נשבעין על הקרקעות, מאלו מילים אפשר להוכיח כן _____

באר ההוכחה _____ סיכום האם ר' מאיר סובר נשבעים על הקרקע או לא

איך משמע שהוא סובר כן	בשלב זה האם ר' מאיר סובר נשבעין על הקרקעות	
****		ממאי דסבר ר' מאיר מקשינן קרקע לעבד, וכו' דלמא אעבד הוא דנשבעין, אבל אקרקע לא
		... זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר וכו', דברי ר' מאיר, וחכמים אומרים, אין נשבעין לא על העבדים, ולא על הקרקעות
		ממאי, דלמא "כשם" קאמרו כי היכי דאודית לן בקרקעות, אודי לן נמי בעבדים
		וא"ר יוסי בר חנינא, ענבים העומדות ליבצר, אינן ביניהן, דמר סבר, כבצורות דמיין, ומר סבר, לאו כבצורות דמיין

המשך בבא מצינא דף ק' ע"א - ע"ב

מאחר והגמ' דחתה התירוץ של רב ששת, שהרי ר' מאיר סובר שאין נשבעים על הקרקעות, חוזרת הגמ' לתירוץ של ר' הושעיא
אלא לעולם אפשר לתרץ את משנתנו **כדרכי הושעיא**, לפי תירוצו מה תובע הלוקח _____
 ומה מודה לו המוכר _____
 ומדוע הוא חייב לישבע על העבד _____
ודקשיא לך, וכי **זוקקין** אתא לאשמועינן, באר הקושיא _____
 אפשר לתרץ, **איצטריך** התנא להשמיע שנשבעים על כסות של עבד, ועל עומרי שדה, משום **דסד"א**, **כסות עבד כעבד**
דמי, **עומרי שדה כשדה דמי**, **קמ"ל** תנא דמשנתנו, שאין הכסות כעבד עצמו, ואין העומרים כשדה עצמה
 ולכן האם נשבעין עליהם (רש"י) _____

ביאור החידוש של משנתנו לפי ר' הושעיא

	האם כסות עבד כעבד דמי ועומרי שדה כשדה דמי	ולכן האם נשבעין על הכסות והעומרים	ולכן האם ישבע המוכר ב"זה אומר גדול וזה אומר קטן"
בלי החידוש של משנתנו	(רש"י)	(שם)	
לפי החידוש של משנתנו			

סיכום התירוצים על הקושיות "אמאי ישבע וכו'"

מה מקשה על זה	כיצד מתורצת הקושיא "אמאי ישבע"...			"זה אומר גדול וזה אומר קטן" מה טוען הלוקח	
	אין נשבעין על העבדים	הילך הוא	מה שטענו לא הודה לו, וכו'		
***					לפי רב
ר' הושעיא					לפי שמואל
רב ששת					לפי ר' הושעיא
הגמרא					לפי רב ששת

בבא מציעא דף ק' ע"ב

לעיל הביאה הגמרא דברי הברייטא "המחליף פרה בחמור וכו', זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, יחלוקו"

מבאר הגמ', **הא מני** התנא של הברייטא, **סומכוס היא**, דאמר, **ממון המוטל בספק, חולקין**

מקשה הגמ', **אימא סיפא, זה אומר ברשותי ילדה, וזה אומר ברשותי ילדה, ישבע המוכר שברשותו ילדה**, ויטול את

הוולד, **ולרבה בר רב הונא דאמר, אין, אמר סומכוס** ממון המוטל בספק חולקין **אפילו ברי וברי, אם כן אמאי ישבע**

מוכר ויטול את הוולד, הרי **יחלוקו מיבעיא**

סיכום הקושיא: מי התנא של הברייטא _____

איך הוכיחה הגמ' כן _____

מה המקרה בסיפא של הברייטא _____

ומה הדין לפי מה דתני בברייטא _____

ומה צריך להיות הדין לפי סומכוס אליבא דרבה בר רב הונא _____

ומדוע _____

מתרצת הגמ', **מודה סומכוס, היכא דאיכא חיוב שבועה דאורייתא**, דלא אמרין יחלוקו, אלא נשבע ונוטל,

והברייטא איירי **ודקטעה** המוכר **לידה** של השפחה, **כדרבא**, כמו שרבא תירץ את המשנה אליבא דרב ששת.

מדוע הוצרך לומר דאיירי "דקטעה לידה" (רש"י) _____

סיכום התירץ: סומכוס מודה במקרה שהנתבע חייב שבועה דאורייתא, דלא אמרין יחלוקו, אלא נשבע ונוטל,

ובסיפא הוא חייב שבועה מפני שהוא מודה במקצת

ביאור מדוע הוא מודה במקצת:

מה תובע הלוקח (שם) _____ ועל מה מודה המוכר _____

מדוע לא הוי הילך _____

ומדוע הוא נשבע, הרי "אין נשבעין על העבדים" (שם) _____

סכם, איך מוכח שהתנא של הברייטא זה סומכוס _____

א"כ מדוע בסיפא המוכר נשבע ונוטל את הוולד:

לפי רבא (לעיל עמוד א' מיד לאחר המשנה) _____

לפי רבה בר רב הונא _____

בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

הקדמה: אע"פ שאסור לקצוץ אילני מאכל משום איסור "בל תשחית", מ"מ יש אופנים שיותר, כמו שכתב בספר החינוך מצוה תקכ"ט, וזה לשונו: "שלא אסרה תורה שלא לקוץ אילני מאכל אלא בקוצץ אותם דרך השחתה, אבל ודאי מותר לקוץ אם ימצא בדבר תועלת".

מתנ"י המוכר זיתיו לעצים, מה הכוונה "לעצים" (רש"י) _____

והלוקח השהה אותם בקרקע, ועשו זיתים רעים, שעושים פחות מרביעית לסאה

פרש "פחות מרביעית לסאה" (רש"י) _____

הרי זיתים אלו של בעל הזיתים, האם הכוונה למוכר או ללוקח _____

אבל אם עשו זיתים טובים שאפשר להוציא מהן רביעית שמן לסאה של זיתים

זה אומר "זיתי גדלו", מי אומר כן (המוכר/הלוקח) _____

וזה אומר "ארצי גדלה", מי אומר כן (המוכר/הלוקח) _____

הדין הוא, שיחלוקו, האם זה רק לפי סומכוס או אפילו לפי רבנן (חידושים המיוחסים להריטב"א) _____

מדוע במקרה זה לכו"ע הדין הוא שיחלוקו (שם) _____

דין נוסף: שטף נהר זיתיו ועקרו עם השרשים, ונתנם לתוך שדה חבירו, ונשתרשו שם ועשו פירות

זה אומר "זיתי גדלו", זה אומר "ארצי גדלה", הדין הוא שיחלוקו, שהרי שניהם גידלו את הזיתים.

סיכום דיני המשנה, למי שייכים הזיתים:

המוכר זיתיו לעצים: כשעשו פחות מרביעית לסאה _____

כששטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חבירו _____

גמ' שנינו במשנתנו: "המוכר זיתיו לעצים, ועשו פחות מרביעית לסאה, הרי אלו של בעל הזיתים, עשו רביעית לסאה, יחלוקו"

שואלת הגמ', היכי דמי, אי דאמר ליה "קוץ לאלתר", מי אמר למי _____

א"כ אפילו אם עשו פחות מרביעית נמי לבעל הקרקע (נחלקו הראשונים האם הכוונה שהכל לבעל הקרקע או שיחלוקו)

ומה הדין דתני במשנה _____

אי דא"ל המוכר "כל אימת דבעית קוץ", פרש _____

א"כ אפילו אם עשו רביעית, נמי, לבעל זיתים, שהרי השאיר את זיתיו בשדהו ברשות

ומה הדין דתני במשנה _____

משיבה הגמ', לא צריכא, דאמר ליה "סתמא", פרש _____

ולכן, אם עשו פחות מרביעית, לא קפדי אינשי, אין דרך בני אדם להקפיד על דבר מועט כזה

במקרה של המוכר זיתיו ועשו פחות מרביעית, מי אינו מקפיד _____ ולכן למי שייכים הזיתים

אבל אם עשו רביעית, קפדי אינשי, ולכן למי שייכים הזיתים _____

א"ר שמעון בן פזי, ורביעית שאמרו במשנתנו

מחשבים אותו חוץ מן ההוצאה, דהיינו שנשאר דמי רביעית שמן לאחר שפיחת דמי הוצאות

אלו הוצאות (רש"י) א. _____ ב. _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

סיכום הדינים ב"המוכר זיתיו לעצים"

כשאמר לו המוכר	למי שייכים הזיתים	ומדוע
קוץ לאלתר		
כל אימת דבעית קוץ		
סתמא	ועשו כחות מרביעית לסאה	
	ועשו רביעית לסאה	

⚡ ⚡ ⚡ ⚡ ⚡

הקדמה להבנת המשך הגמ'

אילן שעקרו הרוח או ששטפו נהר, והוליכו עם העפר שסביב השורשים למקום אחר, ונשרש שם, אם יכול לחיות מן העפר שבא עמו בלא תוספת עפר אחר, הרי הוא כנטוע במקומו הראשון, ופטור מן הערלה, ואם לאו, הרי הוא כאילן הנטוע מחדש, וחייב בערלה. (ע"פ המשנה והרע"ב במסכת ערלה פ"א מ"ג)

אילן שנעקר יחד עם העפר שסביבו

	האם הוא כנטיעה חדשה או לא	ולכן האם חייב בערלה
אם יכול לחיות מן העפר שסביבו		
אם אינו יכול לחיות מן העפר שסביבו		

שנינו במשנתנו, "שטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חבירו, זה אומר זיתי גדלו, וזה אומר ארצי גדלה, יחלוקו"

אמר עולא אמר ריש לקיש, לא שנו, שְׁמָה (רש"י ד"ה ולאחר שלש)

אלא שנעקרו האילנות בגושיהן, ולאחר שלש שנים מעת ששטפן הנהר,

מה הפירוש "בגושיהן" (רש"י)

אבל אם נעקרו בלא גושיהם, ודאי שאין לבעל הקרקע חלק בפירות, שהרי הם אסורים משום ערלה.

אבל בתוך שלש שנים מעת ששטפן, הכל של בעל הזיתים, דאמר ליה, מי יכול לומר למי

"אי את נטעת עצים בשדה שלך, בתוך שלש מי הוה אכלת", מדוע לא היה בעל השדה יכול לאוכלו

ומכיון שהזיתים מותרים רק מפני הגושים של בעל הזיתים, א"כ כל הפירות הן שלו ואין לבעל הקרקע חלק בהם.

סיכום דברי עולא

	למי שייכים הזיתים	ומדוע
בתוך שלש שנים		
לאחר שלש שנים		(רש"י)

המשך בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

מקשה הגמ', **ולימא ליה**, מי יכול לומר למי _____

"אי אנא נטעי בשדה שלי, הרי לאחר שלש הוה אכילנא ליה כוליה פירות, השתא קאכלת פלגא בהדאי"

ביאור טענת בעל הקרקע על פי תוס':

שהוא אומר לבעל הזיתים, שהוא היה יכול לומר לו שיעקור את הזיתים והיה נוטע עצים שלו

ואז מתי היה יכול לאכול את הזיתים _____ האם אז היה אוכלם לבד _____

ומה שהשאיר אותם בשדה, והסכים לחלוק עם בעל הזיתים לאחר שלש שנים, זה רק באיזה תנאי _____

מאחר והגמ' הקשתה על דברי עולא בשם ריש לקיש, מבאר רבין את דברי ר"ל באופן אחר

אלא כי אתא רבין אמר ריש לקיש, לא שנו, שְׁמָה _____

אלא שנעקרו בגושיהן, ובתוך שלש שנים משנעקרו, אבל לאחר שעברו שלש שנים, הכל לבעל הקרקע

משום **דאמר ליה** בעל הקרקע לבעל הזיתים, **"אי אנא נטעי, לאחר שלש מי לא הוה אכילנא ליה כוליה"**

מקשה הגמ', **ולימא ליה**, מי יכול לומר למי _____

"אי את נטעת, בתוך שלש לא הוה אכלת, השתא קא אכלת פלגא בהדאי"

ולכן מה צריך להיות הדין לפי טענתו _____

מתרצת הגמ', **משום דאמר ליה** בעל הקרקע לבעל הזיתים, **"אי אנא נטעי, הוה העצים קטיני**

מה הפירוש "קטיני" (רש"י) _____

וזרענא תחותיהו (תחתיהם) **סילקא וירקא**, מדוע יכול לזרוע שם רק כשהעצים דקין (שם) _____

סיכום דברי ריש לקיש

	לא שנו שְׁמָה	אלא שנעקרו בגושיהן ובאיזה זמן משנעקרו	אבל באיזה זמן	הכל של מי	משום דאמר ליה
לפי עולא					
לפי רבין					

סיכום הדינים

	לפי עולא אמר ריש לקיש		לפי רבין אמר ריש לקיש	
	למי שייכים הזיתים	והטעם	למי שייכים הזיתים	והטעם
לאחר ג' שנים				
בתוך ג' שנים				
מה מקשה הגמ'				
מה התירוץ	*****			

המשך בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

תנא בברייתא, אמר הלה "זיתי אני נוטל", מי אמר למי
 אין שומעין לו, אלא הוא חייב להשאירם בשדה חבירו
 שואלת הגמ', מאי טעמא, שאין שומעין לו, אמר רבי יוחנן, משום ישוב ארץ ישראל, דהיינו שלא ישארו השדות שבא"י
 בורות, לפי זה מה יהיה הדין בחוץ לארץ
 אמר ר' ירמיה, כגון דא, איזה דבר
 צריכא גברא רבה כרבי יוחנן לאומרו, ולא היינו אומרים אותה מסברא.

הקדמה: ישנם כמה אופנים בהם אדם מקבל שדה של חבירו כדי לעבוד בה:
 א. **חוכר:** ששוכר שדה מחבירו ומגדל שם פירות, והתשלום עבור השכירות הוא בפירות, דהיינו שהוא מתחייב לתת למשכיר כמות קבועה של פירות בכל שנה, ואפילו אם השדה לא תעשה פירות כלל.
 ב. **מקבל - אריס:** המקבל שדה מחבירו לעבוד בה, והוא נוטל עבור עבודתו חלק בפירות שיגדלו, כפי מה שהתנו ביניהם (למחצה או לשליש או לרביע).

תנן התם במשנה במסכת דמאי, מדוע הביאה הגמ' משנה זו כאן (רש"י ד"ה א"ר ירמיה)
 ר' יהודה אומר, המקבל שדה אבותיו מן הנכרי באריסות, האריס מעשר, ואח"כ ונותן לו
 כמה מהתבואה הוא צריך לעשר (רש"י)
 "ונותן לו" למי הוא נותן (שם) ומה הוא נותן לו (שם)
 ומה מפסיד האריס ע"י זה (שם)
סבריה (בתחילה סברו החכמים שהביאו משנה זו), מאי הכוונה "שדה אבותיו", היינו שדה שבארץ ישראל
 ואמאי קרו לה "שדה אבותיו", משום שארץ ישראל היא שדה אברהם יצחק ויעקב
 וקסבר רבי יהודה ב' דברים:
 א. שאין מועיל הקנין שיש לנכרי בארץ ישראל, להפקיע את פירותיה מיד חיוב מעשר, ולכן חייב האריס לעשר חלק שלו
 אע"פ שהבעלים של השדה הוא נכרי.
 ב. והטעם שהאריס חייב לעשר גם את חלקו של הנכרי, משום שהוא סובר ומקבל (אריס) כחוכר דמי (דינו כחוכר)
מה חוכר, בין עבד השדה פירות ובין לא עבד, עליו לשלם לבעלים, ולכן בעי עשורי את כל הפירות, ורק אח"כ ומיתן ליה
 לבעל השדה את הפירות שהתחייב לתת לו, ואינו יכול לתת לו טבל
דכי פורע חובתו דמי, פירוש, שהוא כמו אדם שמשלם חוב לחבירו, שחייב לתת לו פירות מעושרים
 באר מדוע הוא צריך לעשר גם את החלק שהוא נותן לנכרי
 אף מקבל (אריס), נמי, כי פורע חובתו דמי, ולכן מעשר אף החלק של הנכרי, ואח"כ ונותן לו
 סיכום ב' הדברים שסובר ר' יהודה שלכן "מעשר ונותן לו"

מה סובר ר' יהודה	ולכן מה הדין	באר מדוע
א.	השדה חייב למעשרות	דאע"פ שהקרקע שייך לנכרי, אין קנינו מוציא להפקיע הפירות מחולזת תרומות ומעשרות
ב.	הוא חייב לעשר גם את החלק של הנכרי	שהרי חוכר כל הפירות הזקוקים שדה הז' שלו, והפירות שהוא נותן לנכר השדה עזר החכמות הרי זה פרוצן חזק, ואין יכול להפחית חולזת מעשר, ואריס הרי הוא כחוכר

המשך בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

א"ל רב כהנא לרב פפי, ואמרי לה שאמר לרב זביד והקשה לו

אלא הא דתניא, רבי יהודה אומר, המקבל שדה אבותיו באריסות ממציק (אנס-גזלן) נכרי

הדין הוא, שמעשר קודם את כל הפירות, ואח"כ ונותן לו למציק את חלקו

מדוע שדה של "מציק נכרי" חייב במעשרות (ריטב"א)

וקשה, מאי איריא במציק, אפילו אין מציק, אלא שהנכרי קנה את השדה, נמי, מה צריך להיות הדין

ומדוע (שם)

סיכום הקושיא

איך רואים זאת	המקבל שדה מנכרי שאינו מציק האם מעשר ונותן לו	
		לפי ה"סברוה"
		לפי דברי ר' יהודה בברייתא

מסקנת הגמ', אלא לעולם ר' יהודה סובר יש קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר

ולכן האם הוא חייב לעשר פירות נכרי שגדלו בארץ ישראל

ומקבל לאו כחוכר דמי, פירוש, או שאפשר לומר שהוא סובר שאריס אינו כחוכר

ולכן האם חייב לעשר את החלק של הנכרי

ומאי הכוונה "שדה אבותיו", שדה אבותיו ממש, דהיינו שהנכרי גולה מהם, מאבותיו של מי גולה

ולדידיה (לבנו של הנגזל) הוא דקנסוה רבנן, שמה

דאידי דחביבא עליה, מדוע היא חביבה עליו

טפי ואזיל (מוסיף והולך), ומקבל לה, מה הוא מוסיף (רש"י)

ומה הפירוש "ומקבל לה"

אבל איניש דעלמא שאינה חביבה עליו, לא קנסוהו רבנן, שאם נחייב אותו לעשר גם את החלק של הנכרי, ימנע מלקבל את השדה

שואלת הגמ', ולדידיה (לפני) מ"ט קנסוה רבנן לעשר גם חלק של הנכרי

אמר ר' יוחנן, כדי שתהא השדה ברה בידו, מה הפירוש "ברה" (רש"י)

ביד מי צריך שתהיה "ברה"

וגם על דברי ר' יוחנן אלו אמר רבי ירמיה, כגון דא צריכא רבה.

סכס, בברייתא של "מציק", מי מיירי שמקבל את השדה מהמציק

מה קנסו אותו רבנן ומדוע קנסו רק אותו

מדוע באיניש דעלמא לא קנסוהו

ומדוע הבן יקבל אותה באריסות אע"פ שהוא צריך לעשר חלק של הנכרי

ואיך זה יגרום שירצה לקנותו מן הנכרי

סיכום דברי ר' יהודה

מה הכוונה "שדה אבותיו"	האם יש קנין לנכרי בא"י להפקיע מיד מעשר	והאם מקבל כחוכר דמי	מדוע הוא חייב לעשר את חלק הנכרי
לפי ה"סברוה"			
לפי המסקנא	אפשר לומר יש קנין	אפשר לומר שאינו כחוכר	

בבא מציעא דף ק"א ע"א - ק"א ע"ב

איתמר, היורד לתוך שדה חבירו, ונטעה שלא ברשות של בעל השדה

אלו נטיעות נטע שם (רש"י)

ולאחר מכן היורד תובע תשלום מבעל השדה עבור האילנות שנטע בשדהו, שהרי הוא נהנה מהם

אמר רב, שמין לו ליורד, כמה הוצאות היו לו, וכמה השביח השדה בגלל נטיעותיו

וידו על התחתונה, ידו של מי על התחתונה

ביאור "ידו על התחתונה"

ולכן כמה משלם לו בעל השדה	האם השבח יתר על ההוצאה או ההוצאה יתירה על השבח	והשדה ביחד עם הנטיעות שווה	
		700 זוז	שדה ששווה 500 זוז בלי הנטיעות והיורד הוציא 100 זוז
		550 זוז	

ושמואל אמר, בין אם השבח יתר על ההוצאה, בין אם ההוצאה יתירה על השבח, **אומדין** (משערים) **כמה אדם רוצה ליתן**

בשדה זו כדי לנטעה, באר כמה משלם בעל השדה לפי דבריו (רש"י ד"ה גלית)

אמר רב פפא, ולא פליגי, מי אינם חולקים

כאן מיירי **בשדה העשויה ליטע** בה אילנות, דהיינו שהשדה יפה לאילנות יותר מתבואה וזרעים

כאן מיירי **בשדה שאינה עשויה ליטע** בה אילנות, אלא תבואה וזרעים

מי איירי בשדה: העשויה ליטע (רש"י) **בשאינה עשויה ליטע**

סיכום דברי רב פפא "ולא פליגי"

ומדוע	ולכן מה הדין כשנטע אילנות	באיזה שדה מיירי	
כיון שהשדה אינה עשויה לאילנות, אלא אומרים שגלל השדה אינו חוצה נטיעות אלא			רב
כיון שהשדה עשויה לזה אלא אומרים שגלל השדה חוצה נטיעות אלא			שמואל

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"א - ק"א ע"ב

והא דרב, שמה הוא סובר _____
 לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא איתמר, פרש _____
 דההוא בעל שדה דאתא לקמיה דרב, לדון עם אחד שירד לשדהו ונטע שם אילנות שלא ברשות
 אמר ליה רב לבעל השדה, זיל שום ליה כמה אתה צריך לשלם לו (ולא אמר כמה, משום שרב הסתפק אם השדה עשויה
 ליטע או לא)
 אמר ליה בעל השדה, לא בעינא (איני רוצה), והסתפק רב מדוע לא רצה, שעדיין לא ידע איזה סוג שדה הוא
 דשמא איזה שדה הוא (נמוקי יוסף).
 וכיון שרב סבר דשמא השדה אינה עשויה ליטע, לפיכך אמר ליה, זיל שום ליה, וידו על התחתונה
 יד של מי _____ ומדוע _____
 שוב אמר ליה בעל השדה לרב, לא בעינא, רב לא ידע מה הייתה כוונתו כשחזר ואמר "לא בעינא"
 שאיך אפשר לפרש כוונתו (רש"י ונמוקי יוסף).
 מדוע אינו רוצה בנטיעות כלל (רש"י שם).
 לפי טענתו מה צריך להיות הדין _____
 ושתק רב, כיון שקיבל טענתו
 לסוף חזייה רב דגדרה בעל השדה את שדהו, וקא מנטר לה לנטיעות
 אמר ליה רב, גלית אדעתך דניחא לך במה שנטע, ולכן, זיל שום ליה, וידו על העליונה, יד של מי _____
 סכס, היכן רואים בדברי רב, ששדה שאינה עשויה ליטע, יד היורד על התחתונה _____
 סיכום דין ודברים בין רב לבעל השדה ע"פ נמוקי יוסף

ומדוע	ולכן מה פסק לו	בשלב זה מה הבין רב איזה שדה היה	
כ"ל שהסתפק	שחייב לשלם אלא לא פירט כמה הוא חייב לשלם	הסתפק אם השדה עשויה ליטע או לא	זיל שום ליה
ששדה שאינה עשויה ליטע הדין הוא שידו על התחתונה			לא בעינא (בפעם הראשונה)
לא היה חזר באותו זמן השדה	שתק, והמתין לראות מה יעשה בעל השדה		לא בעינא (בפעם השנייה)
		דניחא ליה בג' צלוח	לסוף חזייה וכו'

סכס, היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות והשביחה, באיזה מקרה הדין הוא :

שאינו מקבל כלום _____
 שידו על העליונה _____
 שידו על התחתונה _____

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"א - ק"א ע"ב

איתמר, היורד לתוך חורבתו של חבירו, ובנאה שלא ברשותו, ואמר לו היורד לבעל החורבה, עצי ואבני אני נוטל,

ואני מחזיר את החורבה לקדמותה

רב נחמן אמר שומעין לו (ליורד, שמקבלים את דבריו), רב ששת אמר אין שומעין לו

סכס, האם היורד יכול ליטול את עציו ואבניו :

לפי רב נחמן _____ לפי רב ששת _____

מיתיבי, דתני בברייתא, שאם אמר עצי ואבני אני נוטל

ר' שמעון בן גמליאל אומר, שבית שמאי וב"ה נחלקו בזה, ב"ש אומרים שומעין לו, ובית הלל אומרים אין שומעין לו

לימא רב נחמן דאמר כבית שמאי, מה קשה אם נאמר כן _____

מתרצת הגמ', הוא (רב נחמן) דאמר כי האי תנא, דתניא, שומעין לו, דברי ר' שמעון בן אלעזר,

ר' שמעון בן גמליאל אומר, בית שמאי אומרים שומעין לו, ובית הלל אומרים, אין שומעין לו

סיכום דברי בית שמאי ובית הלל בדין אמר עצי ואבני אני נוטל

מה סוברים בית שמאי ובית הלל	האם בית שמאי ובית הלל נחלקו אם שומעין לו או לא	
		לפי ר' שמעון בן גמליאל
		לפי ר' שמעון בן אלעזר

כמו איזה תנא סובר רב נחמן (רש"י) _____

ומה סוברים ב"ש וב"ה לפי דבריו (שם) _____

שואלת הגמ', מאי הוי עלה, באר את השאלה _____

א"ר יעקב אמר ר' יוחנן, בבית, מה המקרה (רש"י) _____

שומעין לו, אם אמר עצי ואבני אני נוטל

אבל בשדה, אין שומעין לו, מה המקרה (רש"י) _____

ומבאר הגמ', בשדה מאי טעמא, שמה _____

משום ישוב ארץ ישראל, באר מדוע זו סיבה שאין שומעין לו _____

איכא דאמרי, משום כחשא דארעא, באר (רש"י) _____

שואלת הגמ', מאי בינייהו, בין מי למי _____

משיבה הגמ', איכא בינייהו, יורד לתוך שדה חבירו בחוצה לארץ

לפי איזה מאן דאמר, אין שומעין לו _____ שומעין לו _____

ביאור הטעם שאין שומעין לו והנפק"מ ביניהם

לפי זה מה הדין בחוץ לארץ	מדוע בשדה אין שומעין לו	
		ללישנא קמא
		לאיכא דאמרי

בבא מציעא דף ק"א ע"ב

מתנ"י המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מהבית מן החג (סוכות) ועד הפסח, בימות החמה,

אינו יכול להוציאו עד שיעברו שלשים יום

ובכרכים (עירות גדולות), אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים, אינו יכול להוציאו עד שיעברו שנים עשר חדש

ובחנויות אם השכירן לחבירו ורוצה להפסיק את השכירות

אחד בעירות ואחד בכרכים, אינו יכול להוציאו מהחנות עד שיעברו שנים עשר חדש

ר' שמעון בן גמליאל אומר, שבחנות של נחתומים ושל צבעים, אינו יכול להוציאו עד שיעברו שלש שנים

סיכום דיני המשנה (לפי פשוטו)

ומדוע	עד מתי אין יכול להוציאו		
זמא יתפרש זאי"ה אלפן מ"ירי ומה הטעם	בימות גשמים	בעירות	בית
	בימות החמה		
		בכרכין	
		בסתם חנויות	חנות
		בחנות של נחתומין ושל צבעים לרשב"ג	

גמ' לפי הבנת הגמ' עתה, מה הכוונה "המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים" (רש"י)

שואלת הגמ', מאי שנא ימות הגשמים, שמה הדין בהם

הוא משום, דכי אגר איניש ביתא בימות הגשמים, אגר לכולהו ימות הגשמים, פרש

אם כן, המשכיר בית לימות החמה נמי, מה צריך להיות הדין גם בהם

דכי אגר איניש ביתא, לכולהו ימות החמה אגר, שהרי מה א"ל השוכר (רש"י)

משיבה הגמ', אלא בימות הגשמים, היינו טעמא שאינו יכול להוציאו, דלא שכיח ביתא למיגר

לפי התירוץ, האם השוכר פירש לכמה זמן הוא רוצה לשכור את הבית (רש"י)

ולכן לכמה זמן שכרו (שם)

א"כ מדוע בימות הגשמים אינו יכול להוציאו (שם)

סיכום המשכיר בית לחבירו עד מתי יכול אינו להוציאו

מדוע	עד מתי אין יכול להוציאו	
		כשהשכיר לימות הגשמים
		כשהשכיר לימות החמה
		כששכר סתם בימות החמה
		כששכר סתם בימות הגשמים

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב

מקשה הגמ', אם כן שהטעם שאינו יכול להוציאו בימות הגשמים, הוא משום דלא שכיח ביתא למיגר אימא סיפא, בכרכים, אחד ימות החמה, ואחד ימות הגשמים, אינו יכול להוציאו עד שיעברו שנים עשר חדש, וקשה, ואילו מלו ליה יומי שכירות (י"ב חודש) בימות הגשמים, מפיק ליה, ואמאי יכול להוציאו, הא לא שכיח ביתא למיגר סיכום הקושיא:

לפי מה ששנינו בסיפא, האם המשכיר יכול להוציאו כשנגמרו ימי השכירות בימות הגשמים _____
איך משמע כן _____

ומה צריך להיות הדין לפי קושית הגמ' _____ ומדוע _____

מתרצת הגמ', אמר רב יהודה, שהל' יום וי"ב חודש שנאמרו במשנה, אין הכוונה שיכול להוציאו לאחר שעברו ל' יום או י"ב חודש מתחילת השכירות, אלא להודיע קתני, דהיינו, שצריך להודיעו ל' יום או י"ב חודש לפני שמוציאו מה עליו להודיעו (רש"י) _____

והכי קאמר, המשכיר בית לחבירו סתם, אין יכול להוציאו בימות הגשמים, דהיינו מחג הסוכות ועד הפסח, אלא א"כ הודיעו שאינו רוצה להמשיך להשכיר לו את הבית, שלשים יום מעיקרא, קודם שהתחילו ימות הגשמים א"כ מתי (באיזה תאריך) עליו להודיעו אם בא להוציאו בימות הגשמים (שם) _____

באר לפי התירוצ' "בימות החמה שלשים יום" (שם) _____

לפי זה מתי עליו להודיעו כשכלו ימי השכירות בימות החמה _____

תניא נמי הכי, כשאמרו חכמים במשנה, שלשים יום, לענין בתים שבעיירות, וכשאמרו שנים עשר חדש, לענין בתים שבכרכין, לא אמרו כן אלא לענין מתי צריך המשכיר להודיעו שאינו רוצה להמשיך להשכיר לו את הבית המשך הברייתא, וכשם שמשכיר צריך להודיע לשוכר, שרוצה להוציאו _____

כך שוכר צריך להודיע למשכיר, ומה עליו להודיעו _____

משום דאמר ליה, מי יכול לומר למי _____

אי אודעתן, הוה טרחנא ומותיבנא ביה איניש מעליא, באר טענתו _____

סיכום מתי יכול המשכיר להוציא את השוכר מהבית

בכרכים		בעיירות		הודיעו ב...
ומדוע	עד מתי אין יכול להוציאו	ומדוע	עד מתי אין יכול להוציאו	
				א' אלול
				ט"ו אלול
				ט"ז אלול
				א' שבט

ביאור המשנה

הקושיא	פרש "בימות החמה שלשים יום"	פרש "בימות הגשמים אינו יכול להוציאו וכו'"	
			לפי ההוה אמינא
			לפי מהלך ב'
*****			לפי רב יהודה

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב

אמר רב אסי, אם נכנס אפילו יום אחד מימי השכירות בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החג עד הפסח

לפי זה, האם רשאי להוציאו יום אחד קודם ימות הגשמים _____
 מקשה הגמ', והא אנו שלשים יום (קאמר) [תנן], לפי זה, האם רשאי להוציאו יום אחד קודם ימות הגשמים _____
 מתרצת הגמ', הכי קאמר רב אסי, אם נכנס אפילו יום אחד בימות הגשמים מהני שלשים יום שצריך להודיעו, היינו
 שיום האחרון של השלושים יום שצריך להודיעו, נכנס לימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח
 סיכום הקושיא והתירוץ על רב אסי

לפי התירוץ		לפי הבנת הגמ' בקושיא		
לפי זה מה יהיה הדין אם הודיעו בט"ז אלול	עד מתי יכול להוציאו	לפי זה מה יהיה הדין אם הודיעו בט"ז אלול	עד מתי יכול להוציאו	
				לפי דברי רב אסי
				לפי מה דתני במשנה

סכס, "אם נכנס יום אחד בימות הגשמים"

האם הכוונה "יום אחד" מהימים שהוא דר שם, או "יום אחד" מתוך השלושים שצריך להודיעו

לפי הבנת הגמ' בקושיא _____
 לפי התירוץ _____

אמר רב הונא, ואם בא בעל הבית לרבות בדמיה, אלו דמים הוא רוצה להרבות (רש"י) _____
 מרבה מותר לו לעשות כן, אפילו אם לא הודיעו קודם

א"ל רב נחמן לרב הונא, האי, לנקטיה בכובסיה דלשבקיה לגלימא, פירוש, הרי זה כאוחזו בכח עד שנותן לו בגדו, כלומר, שאם המשכיר יכול להעלות את השכר, הרי זה ממש כמו שמוציאו, שהרי הוא יוכל לדרוש שכר שאין יכול לעמוד בו.

מתרצת הגמ', לא צריכא רב הונא לומר שיכול להרבות בדמיה, אלא במקרה דאייקור בתי

מדוע במקרה זה מותר לו לרבות דמיה (רש"י) _____

הערה: דין זה שהמשכיר יכול לרבות בדמיה, היינו שיכול לומר לשוכר "או שתתן שכר כפי היוקר של היום או תצא", אבל אינו יכול לבא בסוף החודש ולהוסיף על דמי השכירות למפרע, אלא משלם לו לפי מה שקבעו מתחילה.

סיכום דברי רב הונא

ומדוע	האם המשכיר יכול להוסיף על דמי השכירות כשנגמר זמן השכירות ולא הודיעו	
		כשלא אייקור בתי
		כשאייקור בתי

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב

הגמ' מביאה מקרים שבהם המשכיר יכול להוציא את השוכר מבלי להודיעו, ויש שאינו יכול

א. **פשיטא** (בניחותא), שאם **נפל ליה ביתא**, הבית של מי (רש"י) _____
אמר ליה, לא עדיפת את מינאי (אתה לא עדיף ממני), מי יכול לומר כן למי (רש"י) _____
 ולכן האם המשכיר יכול להוציאו _____
 האם הוא בא להוציאו תוך זמן השכירות או אחר כך (רש"י) _____
 מה היה השוכר יכול לטעון, שלא יוכל המשכיר להוציאו (שם) _____
 ומה טוען המשכיר על זה (שם) _____
 סכס, האם במקרה זה המשכיר יכול להוציאו מבלי להודיעו _____

ב. **זבניה** (מכר את הבית) **או אורתיה** (הורישו) **או יהביה במתנה**, מי עשה כן (רש"י) _____
 מי מבקש להוציא את מי _____
אמר ליה, מי יכול לומר למי (רש"י) _____
לא עדיפת את מגברא דאתית מיניה, פרש "גברא דאתית מיניה" _____
 למי הכוונה (רש"י) _____
 האם הוא היה יכול להוציאו (שם) _____
 ולכן מה הדין גם אצל הלוקח/היורש/המקבל מתנה (שם) _____

ג. **כלליה** המשכיר **לבריה**, באר מה הוא עשה (רש"י) _____
 לשם מה הוא צריך עכשיו את הבית (שם) _____
חזינן, אי הוה אפשר למשכיר לאודועיה, מה היה יכול להודיעו _____
איבעי ליה לאודועיה, ומה הדין אם לא הודיעו _____
ואי לא, מה לא _____
אמר ליה משכיר לשוכר, **לא עדיפת מינאי**, ולכן האם הוא יכול להוציאו _____

סיכום הדינים כשנגמר זמן השכירות מתי יכול להוציאו בלי להודיעו ומתי לא

והטעם	האם הוא רשאי להוציאו	מי מבקש להוציא את מי	מה המקרה	
				נפל ליה ביתא
				זבניה או אורתיה או יהביה במתנה
	אי הוה אפשר לאודועיה			כלליה לבריה
	אי לא הוה אפשר לאודועיה			

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב

הגמרא מביאה מעשה שהמשכיר הוציא את השוכר, ועשה כן על פי דין.

ההוא גברא דזבן ארבא דחמרא, לא אשכח דוכתא לאותוביה

באר מה היה המעשה

אמר לה לההיא איתתא, האם אית לך דוכתא לאוגרי, אמרה ליה, לא

מה שאל אותה _____ ומה אמרה לו _____

אזל קדשה, ומשום כך יהבה ליה דוכתא לעייליה (להכניס) את יינו,

לאחר שהכניס לשם את היין, **אזל לביתיה, כתב לה גיטא, שדר לה** (שלח לה את הגט)

אזלא איהי, אגרא שקולאי (שכרה סבלים), ושילמה להם **מיניה וביה, פרש "מיניה וביה" (רש"י)** _____

ואפיקתיה ואותביה בשבילא, באר מה היא עשתה _____

אמר רב הונא בריה דרב יהושע, שעליו אפשר לומר כאשר עשה, כן יעשה לו, גמולו ישוב בראשו, ע"פ הפסוק בעובדיה

"כִּי קָרֹב יוֹם ה' עַל כָּל הַגּוֹיִם, כָּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִשָּׂה לָהּ, גָּמְלָהּ יָשׁוּב בְּרָאשָׁהּ", "רצה לומר, היה לך לחשוב אשר יום התשלומין מה' המיועד להביא על כל העכו"ם שהרעו לישראל הוא קרוב ומזומן לפניו להביא, וכאשר עשית אתה לישראל, כן יעשה לך" (מצודת דוד)

דהיינו כאשר הוא עשה עמה שלא כהוגן, מה הוא עשה _____

כך היא נהגה עמו, מה היא עשתה _____

לפי זה האם עשתה כדין _____

ומבארת הגמ', **לא מיבעיא, שפמה** _____

בחצר דלא קיימא לאגרא, איזו חצר לא הייתה עומדת להשכרה _____

אלא אפילו הייתה החצר שהשכירה לו, חצר דקיימא לאגרא, מ"מ אינה חייבת להשכיר לו מקום, וכדין עשתה

משום **דאמרה ליה, לכ"ע ניחא לי לאוגורי, ולך, לא ניחא לי** להשכיר

כיון **דדמית עלי, כי אריא ארבא, פרש (רש"י)** _____

בגמ' מובאת פעמיים המילה "ארבא", פרש אותם :

"ההוא גברא דזבן ארבא דחמרא" _____

"דדמית עלי, כי אריא ארבא" _____

כתב הריטב"א, וז"ל: **לדידך לא ניחא לי, דדמית עלאי כאריא ארבא, פירוש, שאף בשעת השכירות גילתה דעתה שאינה רוצה להשכירה, וכיון דכן, אנן סהדי כי מה שעשתה מפני הקידושין עשתה, וכאילו התנה בפירוש דמי. הא אילו השכירה לו סתם קודם קדושיו ואח"כ קדשה, לא כל הימינה לעשות כן, אטו המשכיר או המשאיל בית לחברו לזמן ידוע כשהוא אוהבו ואח"כ היתה מריבה ביניהם, כלום יכול להוציאו מן הבית שהשכיר או שהשאיל לו, הא ודאי ליכא למימר.**

שנינו במשנתנו, **"רבן שמעון בן גמליאל אומר, חנות של נחתומים ושל צבעין שלש שנים"**

תנא בברייתא, שהטעם של רשב"ג הוא, מפני שהקיפן מרובה, באר _____

בבא מציעא דף ק"א ע"ב - ק"ב

מתנני' המשכיר בית לחבירו, המשכיר חייב, בדלת, בַּנְגָר, ובמנעול, ובכל דבר שמעשה אומן

לְמָה משמש ה"נגר" (רש"י) _____ וכיצד נעשה שימוש זה (שם) _____

והאם הוא נמצא בפנים או בחוץ (נמוקי יוסף) _____

והיכן נמצא המנעול (שם) _____

אבל דבר שאינו מעשה אומן, השוכר עושהו

דין נוסף:

הזבל שמטילות הבהמות בחצר, הרי הוא **של בעל הבית**, למי הכוונה (רש"י) _____

ואין לשוכר מהזבל שבחצר, **אלא היוצא מן התנור ומן הכירים בלבד**

מה הדבר היוצא מהם (רש"י) _____ ולְמָה זה משמש (שם) _____

סיכום דיני המשנה:

א. אלו דברים חייב המשכיר להעמיד לשוכר _____

ואלו דברים השוכר עושה בעצמו _____

ב. ממה שמצטבר בחצר:

מה שייך למשכיר _____

ומה שייך לשוכר _____

גמ' תנו רבנן, המשכיר בית לחבירו, המשכיר חייב: א. להעמיד לו דלתות, ב. לפתוח לו חלונות

ג. לחזק לו תקרה, מה המקרה שהוא צריך לחזק את תקרה (רש"י) _____

ד. לסמוך לו קורה, מה המקרה שהוא צריך לסמוך את קורה (רש"י) _____

ושוכר חייב לעשות לו: א. *סולם, ב. לעשות לו מעקה לגג

*היינו סולם לעלות גג, שאין הגג מעיקר תשמישי הבית אלא שימושו ארעי, אם רוצה השוכר להשתמש בגג יעשה סולם משלו,

אבל סולם עשוי לעלות לעלייה, המשכיר חייב בו, הואיל ובלעדיו א"א לדר בה (ע"פ הריטב"א).

ג. **לעשות לו מרזב**, לאיזה צורך עושים "מרזב" (רש"י) _____

ד. **ולהטיח את גגו** מפני הגשמים

סיכום הברייתא

ד	ג	ב	א	
				אלו דברים מוטלים על המשכיר
				אלו דברים מוטלים על השוכר

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב - ק"ב ע"א

בעו מיניה מרב ששת, מזוזה על מי מוטל לקבוע, על המשכיר או על השוכר

מקשה הגמ', וכי יש להסתפק על מזוזה, האמר רב משרשיא, מזוזה חובת הדין היא

ולכן ודאי על מי מוטל לקבוע אותה _____

דין זה נלמד מ"וּכְתַּבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ", באר איך זה נלמד (רש"י) _____

מתרצת הגמ', אלא כך בעו מיניה מרב ששת, מקום מזוזה על מי

מהו "מקום מזוזה" (רש"י) _____

על איזה סוג של מזוזה (משקוף) מסתפקת הגמ' (שם) _____

ומה צריכים לעשות שם כדי להניח מזוזה בתוכה (שם) _____

אמר להו רב ששת, תניתוה במשנתנו, "דבר שאין מעשה אומן, השוכר עושהו" והאי נמי לאו מעשה אומן הוא,

שהרי אפשר הוא להניח את המזוזה בגובתא דקניא (בתוך קנה חלול)

ומה הוא עושה עם זה (רש"י) _____

האם זה מעשה הדיוט או מעשה אומן _____ ולכן על מי לעשותו _____

סיכום מזוזה ומקום מזוזה על מי

מדוע	על מי מוטל החיוב	
		לקבוע מזוזה
		לעשות מקום המזוזה

תנו רבנן, המשכיר בית לחבירו, על השוכר לעשות לו מזוזה

וכשהוא יוצא, לא יטלנה בידו ויצא אלא ישאיר אותה

ומנכרי (אם שכר בית מנכרי), נוטלה בידו ויוצא

ומעשה באחד שנטלה בידו ויצא, וקבר אשתו ושני בניו

מקשה הגמ', מעשה לסתור, לפי הבנת הגמ' בקושיא, האם המעשה קאי על הרישא או הסיפא _____

שמה הדין בזה _____

ומה משמע מהמעשה _____

אמר רב ששת לתרץ את הקושיא, שהמעשה קאי ארישא, שממי הוא שכר את הבית (רש"י) _____

שמה הדין אם שכר ממנו (שם) _____

בכא מצינא דף ק"ב ע"א

שנינו במשנתנו, "הזבל של בעל הבית, ואין לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן הכירים בלבד"

דנה הגמ', במאי עסקינן, האם השאלה היא על הדין של 'הזבל', או על 'היוצא מן התנור ומן הכירים' _____

אילימא דמיירי בחצר דאגיר ליה לשוכר, ותורי (השוורים) דשוכר, אם כן אמאי הזבל של בעה"ב

מה צריך להיות הדין _____ ומדוע _____

אלא אם נאמר דמיירי בחצר דלא אגירא לשוכר, דהיינו שהשכיר לו רק את הבית ולא את החצר, ותורי דמשכיר

א"כ פשיטא, שְׁמָה _____

מסקנת הגמ', לא צריכא אלא בחצר דמשכיר, דהיינו שלא השכיר את החצר

ותורי דאתו מעלמא קמו בה והטילו שם גללים, מדוע אין הזבל שייך לבעל השוורים (רש"י) _____

אלא למי זה שייך _____ מדוע (שם) _____

ביאור באיזה מקרה "הזבל של בעל הבית"

מקרה איזה חצר ולמי השוורים		מדוע אין לומר כן/מה החידוש	
א.	באיזה מקרה אין לומר שהמשנה איירי בה		
ב.			
באיזה מקרה כן איירי			

אומרת הגמ', דמשנתנו מסייע ליה לר' יוסי ברבי חנינא, דא"ר יוסי ברבי חנינא, חצרו של אדם קונה לו שלא

מדעתו, איזה דין במשנתנו מסייע ליה _____

באר איך זה מסייע _____

מיתיבי, דתני בברייתא, אם אמר בעל החצר, כל מציאות שיבואו לתוכו היום, תקנה לי חצרי, לא אמר כלום

לפי הברייתא מה הדין של המציאות שבאו לחצרו _____

ומעתה קשה, ואם איתא להא דאמר ר' יוסי בר' חנינא, שחצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו, אמאי לא אמר כלום

שמה צריך להיות הדין לפי דבריו _____

מתרצת הגמ', הכא במאי עסקינן, בחצר שאינה משתמרת, ולכן לא זכתה לו חצרו

היכן מיירי כן _____

מקשה הגמ', אי הכי, שְׁמָה _____

אימא סיפא, אם יצא לו שם מציאה בעיר, פירוש, שיצאה לו שמועה בעיר שנכנסה מציאה לחצירו

אלו דוגמאות מביא רש"י לזה: א. _____ ב. _____

הדין הוא שדבריו ("תקנה לי חצרי") קיימין, ולכן מה הדין של המציאה _____

ואי בחצר שאינה משתמרת, כי יצא לו שם מציאה בעיר מאי הוי, הרי גם בזה מה צריך להיות הדין _____

מתרצת הגמ', כיון דיצא לו שם מציאה בעיר, מיבדל בדילי אינשי מינה (מהאבדה), והויא לה (חצרו), כחצר המשתמרת.

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

סיכום הברייתא "אם אמר כל מציאות שיבואו לתוכו היום תקנה לי חצרי"

מדוע	מה הדין	האם איירי בחצר משתמרת או בשאינה משתמרת	
			רישא
			סיפא

מיתבי, על מי באה הגמי' להקשות _____

דתני בברייתא, זבל (אפר) היוצא מן התנור ומן הכירים, והקולט מן האויר

את מה הוא קולט (רש"י) _____

הרי הוא שלו, של מי (רש"י) _____

ושברפת ושבחצר (הזבל שנמצא ברפת או בחצר), הרי אלו של בעל הבית (המשכיר)

לפי הבנת הגמי' עתה, מדוע הזבל של בעל הבית (רש"י) _____

ואם איתא להא דר' יוסי בר' חנינא, דאמר, שחצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו

א"כ קולט מאויר, אמאי 'הרי הוא שלו' (השוכר), הרי אויר חצרו הוא, חצרו של מי _____

ולכן של מי צריך להיות הזבל _____

אמר אביי, במדביק כלי בשולי פרה, מדוע זו סיבה שאין המשכיר זוכה בזבל (רש"י) _____

רבא אמר תירוצ' אחר, אויר של חצר שאין סופו של החפץ לנוח בו, לאו כמונח בחצר דמי, והחצר אינה קונה

והברייתא איירי שהזבל אין סופו לנוח בחצרו, מדוע _____

סכס, לפי רבא, האם הברייתא איירי שהזבל נכנס לתוך אויר של החצר _____

א"כ מדוע לא קנה אותו _____

סיכום מחלוקת אביי ורבא, חפץ שנכנס לתוך אויר חצרו ואין סופו לנוח, האם קנאו חצרו:

לפי אביי _____ לפי רבא _____

מקשה הגמי', ומי פשיטא ליה לרבא שאויר שאין סופו לנוח, לאו כמונח דמי, והא מיבעי בעי לה

דבעי רבא, זרק ארנקי בפתח זה של חצר חבירו ויצאתה בפתח זה של החצר, מהו, האם בעל החצר זכה בארנקי, או לא

מה הייתה כוונת הזורק בזריקתו (רש"י) _____

צדדי הספק: האם אויר שאין סופו לנוח, כמונח דמי, לפי צד זה האם בעל החצר זכה בארנקי _____

או לאו כמונח דמי, ולכן בעל החצר לא זכה בו

מתרצת הגמי', התם בזרק ארנקי, לא מיפסק ולא מידי בין הארנק לקרקע החצר, ובזה הסתפק רבא

משא"כ הכא בזבל, מיפסק כלי בין הגללים לקרקע החצר, ולכן פשוט לרבא שמה הדין _____

סיכום דעת רבא באויר שאין סופו לנוח

מה הנידון	האם יש הפסק בין מה שרוצה לקנות לבין חצרו	ולכן מה סובר רבא
הקולט מן האויר	האם הניח ש"ך למשכיר [זבל החצר] או לשוכר	
זרק ארנקי	האם זבל החצר צבא בארנקי שזכר דרך חצר או לא	

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

שנינו בברייתא, "ושברפת ושבחצר, הרי אלו של בעל הבית"

מקשה הגמ', וכי **תרת** מקומות איצטריך התנא לאשמועין, אלו שתי מקומות.
 של מי הזבל במקומות אלו.
 ואם היה תני רק אחד מהם איך נדע את השני (רש"י).
אמר אביי, הכי קאמר, ושברפת שבחצר, הרי אלו של בעל הבית, מה מיירי שהשכיר (רש"י).
 וזבל של איזה מקום שייך לשוכר (שם).
 ועל איזה זבל שנינו בברייתא "הרי אלו של בעל הבית" (שם).
אמר רב אשי, זאת אומרת, המשכיר חצירו סתם, לא השכיר רפת שבה
 איך משמע כן.

ביאור דברי הברייתא "ושברפת ושבחצר, הרי אלו של בעל הבית"

מה הקושיא/החידוש	האם השכיר לו את		מה הכוונה "ושברפת ושבחצר"	
	הרפת	החצר		
				לפי הבנת הגמ' בקושיא
				לפי תירוצ של אביי

הקדמה להמשך דברי הגמ': נאמר בפרשת שילוח הקן: "כִּי יִקְרָא קֵן צִפּוֹר לְפָנָיו בְּדֶרֶךְ וְגו' וְהָאֵם רֹבֶצֶת
 עַל הָאֶפְרָחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. שֶׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ וְגו'"
 מהא דכתיב "כִּי יִקְרָא", לומדים שחייב שילוח הקן אינה נוהגת אלא אם יזדמן לפניו בדרך, אבל צפורים
 או ביצים המזומנים לו (מוכנים לו), כגון יונים שקננו בבית, אינו חייב לשלח את אמן:

סכמ, באיזה מקרה חייב בשילוח הקן.
 ובאיזה אינו חייב.
 ומניין.

⚡⚡⚡⚡⚡

מיתיבי, על מי מקשה הגמ' _____ שמה הוא סובר _____
 דתני בברייתא, **יוני שובך ויוני עלייה**, יונים שעשו קן בשובך שלו או בעלייה שלו, **חייבות בשילוח** הָאֵם מן הקן
 מדוע חייבות בשילוח (רש"י) _____
 ואף על פי שהן הפקר, מ"מ **ואסורות בגזל** מדרבנן, **מפני דרכי שלום**, פירוש, שלא יבואו לידי מריבה
ואם איתא להא דאמר רבי יוסי בר' חנינא, שחצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו
 א"כ אמאי חייבות בשילוח, הרי **קָרִי כאן "כִּי יִקְרָא"** דווקא כאשר יזדמן לפניך במקרה, חייבות בשילוח
פרט למזומן, שאם הקן כבר מוכן לו, כגון עופות שאדם מגדל בביתו, אינם חייבות בשילוח
 מה הוי מזומן (רש"י) _____ ומדוע (שם) _____
 סיכום הקושיא: מאיזה דין בברייתא מקשה הגמ' _____
 שמה צריך להיות הדין לפי רבי יוסי בר' חנינא _____
 ומדוע _____

המשך בבא מצינא דף ק"ב ע"א

תוס' ד"ה פרט למזומן :

כתבו התוס' וז"ל : וא"ת ואמאי לא פריך נמי מסיפא וכו'

מה היה אפשר להקשות מהסיפא

התירוצים

מדוע אינו מקשה מהסיפא	האם אפשר להקשות גם מהסיפא	
		לפי תירוצ' א'
		לפי תירוצ' ב'

אמר רבא לתרץ את הקושיא, ביצה ביציאת רובה הוא דאיחייבה לה בשילוח, אבל ומיקנא לא קניא בעל החצר עד דנפלה לחצרו, וכי קתני "חייבות בשילוח", היינו דווקא מקמי (קודם) דתיפול לחצרו, שאז עדיין לא זכה בביצים

סיכום הקושיא והתירוצ

האם "חייבות בשילוח" הוא גם לאחר שנפלו לחצרו, או דווקא קודם לכן	באר הקושיא/התירוצ	
		לפי הקושיא
		לפי התירוצ

בכדי להבין המשך דברי הגמ' הבאנו דברי הריטב"א המפרש את דברי רש"י:

וזה לשונו: פרש"י דקס"ד לפוסטא דהשתא כי קתני ואסורין משום גזל אביזים קאי, דאילו דאמרינן אפילו מפני דרכי שלום ליכא, דאחשוי מילאשן הבעלים מינייהו לגמרי, ולהכי פרכינן כיון דבאמהות ליכא משום גזל מ"ש מביניהן, דהא ודאי כסם שמתאש מן האמהות יש לו להתאש מן הביצים, כיון שעדיין לא ילאו ממעיהן לגמרי. ופרקינן דאמרינן, כלומר דכי קתני אסורין משום גזלן דרבנן, אפילו דאמרינן קאמר, כיון שלא נתיאש מן האמהות לא נתיאש מביצים שבגופן, ואיבעית אימא אביזים דווקא וכו', זו שיטת רש"י ז"ל, עכ"ל.

ה ה ה ה ה ה

מקשה הגמ', **אי הכי** דמיירי בביצה שעדיין אדוקה באמה, וכיון שהאם מותרת, אמאי הביצים **אסורות משום גזל**, הרי אין כאן גזל כלל, אפילו מפני דרכי שלום,

מתרצת הגמ', **אאמון** (על האם), פירוש, דהא דתני "אסורות משום גזל מפני דרכי שלום", קאי אפילו דאמרינן, ולכן גם הביצים

אסורות, מדוע האם עצמה אסורה מפני דרכי שלום (רש"י)

ומדוע דעתו של בעל השו"ב עליה (שם)

ומדוע גם הביצים אסורות (ריטב"א)

סכס, לפי הבנת הגמ' בקושיא, האם יש איסור גזל על האם מפני דרכי שלום (שם)

ולכן מה צריך להיות הדין בביצים (שם)

לפי התירוצ' האם יש איסור גזל על האם מפני דרכי שלום (שם)

ולכן מה הדין בביצים (שם)

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

ואיבעית אימא, לעולם "אסורות משום גזל" קאי **אביצים** בלבד, ומדנפיק רובה דעתיה של בעל החצר **עילוה**, ולכן אסורות משום גזל מפני דרכי שלום

דברי רש"י חולין דף קל"ט: **ואיבעית אימא לעולם אביצים**. דאילו על פנא אפילו משום דרכי שלום אין כאן, דאילו ואינה נוחה לתופסה לא סמכה דעת בעל השוכך עליה, ואינו מתקוטט עם הלוקח, אבל מהביצים הוא מתקוטט, לדעתיה עליה, ונהי נמי ללא קנה לו חצרו, משום דרכי שלום מיהא איכא

לפי תירוצ זה, האם אסורות מפני גזל קאי: על האם _____ על הביצים _____
מה הנפק"מ ביניהם (רש"י במסכת חולין).

סכס, מדוע הביצים אסורות משום גזל:

לפי תירוצ א' _____ לפי תירוצ ב' _____

סיכום הקושיא והתירוצ

והטעם	האם יש איסור גזל מפני דרכי שלום		
	אביצים	אמון	
זה גופא קושית הל"א, כיון שלא תא"פ אין איסור גזל מדא"ש לא הביצים			לפי קושית הגמ'
			לתירוצ א'
בא"פ			לתירוצ ב'
בביצים			

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

לעיל הקשתה הגמ' על ר' יוסי בר' חנינא, אמאי יוני שובך ויוני עלייה חייבם בשילוח, הרי הביצים הן שלו כיון שחצרו קונה לו על זה מתרצת הגמ' תירוך נוסף, **והשתא דאמר רב יהודה אמר רב**, שלא רק לקחת את הביצים אסור, אלא **אסור** גם כן **לזכות בביצים כל זמן שהאם רובצת עליהם**, שנאמר **"שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם"** והדר **"וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ"** לפי זה אין צריך להעמיד שהברייתא מיירי שלא נפלה הביצה לחצירו, אלא **אפילו תימא דנפלה לה לחצרו** ממש, אעפ"כ לא זכתה לו חצרו, משום **דכל היכא דאיהו מצי זכי ליה, חצרו זכיא ליה, וכל היכא דאיהו לא מצי זכי ליה, חצרו נמי לא זכיא ליה**

סיכום התירוף: שאפשר להעמיד את הברייתא שהביצים כבר נפלו לחצר

א"כ מדוע לא זכתה לו חצרו _____
לפי זה האם הקן נחשב למזומן _____ ולכן האם חייבות בשילוח _____
מקשה הגמ', **אי הכי**, דמיירי שנפלה לחצרו, והטעם שאין בעל החצר קונה אותם, כיון שהאם עדיין רובצת עליהם וכי **אסורות בגזל מפני דרכי שלום** בלבד, הרי יש כאן איסור דאורייתא שהרי ממה נפשך, **אי מיירי דשלחה** (מי שנטלן), ואח"כ לקח את הביצים א"כ **גזל מעליא הוא**, מדוע הוי גזל גמור (רש"י) _____

אי מיירי דלא שלחה לפני שהוא לקח את הביצים, **הא בעי שלוחה**, הרי הוא עבר על **"שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם"** ורק אח"כ **"וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ"**, וא"כ מדוע אומרת הברייתא שאסורות רק מדרכי שלום.

סיכום הקושיא: מדוע אומרת הברייתא שאסור **מפני דרכי שלום**, הרי הוא עובר על איסור דאורייתא

על מה הוא עובר: **"אי דשלחה"** _____ **"אי דלא שלחה"** _____
מתרצת הגמ', דמיירי **בקטן שלקח, דלאו בר מצוות שילוח הוא**, שקטן אינו חייב במצוות האם מיירי **"דשלחה"** או **"דלא שלחה"** (רש"י) _____
ומדוע אינו עובר על **"שִׁלַּח תְּשַׁלַּח וכו'"** _____

מקשה הגמ', וכי **קטן בר דרכי שלום הוא**, הרי אינו חייב במצוות גם לא מפני דרכי שלום מתרצת הגמ', **הכי קאמר, אביו של קטן, חייב להחזיר לו** (לבעל השובך) **מפני דרכי שלום**.
סכס, לפי הבנת הגמ' בקושיא, על מי אומרת הברייתא שיש לו איסור גזל מפני דרכי שלום _____
ומדוע א"א לומר כן _____
ועל מי האיסור לפי התירוף _____

סיכום הקשיות והתירושים על דברי ר' יוסי בר' חנינא

באר הקושיא	באר התירוף	
		אם אמר כל מציאות שיבואו לתוכו היום, תקנה לי חצרי, לא אמר כלום
	לפי אב"י	זבל היוצא מן התנור ומן הכירים, והקולט מן האויר, הרי הוא שלו , ושברפת ושבחצר, של בעל הבית
	לפי רבא	
	לפי רבא	יוני שובך ויוני עלייה חייבות בשילוח , ואסורות בגזל, מפני דרכי שלום
	והשתא דאמר רב יהודה אמר רב וכו'	

בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

מתנ"י המשכיר בית לחבירו בסכום מסויים לשנה, ואח"כ נתעברה השנה

מה הנידון כעת.

הדין הוא, שנתעברה לשוכר, באר (רש"י).

מדוע "נתעברה לשוכר" (שם)

השכיר לו לְחַדָּשִׁים דהיינו שפסק עמו כך וכך לחודש, ואח"כ נתעברה השנה

הדין הוא, שנתעברה למשכיר, פירוש, השוכר חייב לשלם עבור חודש העיבור

מעשה בציפורי, באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר דינרי זהב לשנה, מדינר (בדינר) זהב לחדש, ואח"כ נתעברה

השנה, ובא המעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ולפני ר' יוסי, ואמרו "יחלוקו את חדש העיבור"

לפי דבריהם, כמה חייב השוכר לשלם עבור חודש העיבור

סיכום דיני המשנה

מדוע	האם חייב להוסיף עבור חודש העיבור	האם קבעו את השכירות לפי שנה או לפי חדשים	
			במקרה א'
			במקרה ב'
יתבאר מלל			המעשה בציפורי

גמ' מקשה הגמ', מעשה לסתור, מה פסקו רשב"ג ור' יוסי על המעשה

ומה הדינים ששנינו ברישא (רש"י)

מתרצת הגמ', חסורי מחסרה והכי קתני, ואם אמר לו המשכיר בשנים עשר זהובים לשנה, מדינר זהב לחדש, הדין

הוא שיחלוקו, היכן במשנה צריכים לשנות מילים אלו

הטעם שיחלוקו הוא משום דהוי ספק, מה הספק (רש"י)

מה הוא לשון הראשון ולמי חודש העיבור אם תופסים לשון זה

ומה הוא לשון האחרון ולמי חודש העיבור אם תופסים לשון זה

ומעשה נמי בציפורי, באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר זהובים לשנה, מדינר זהב לחדש, ובא מעשה לפני

רבן שמעון בן גמליאל ולפני ר' יוסי, ואמרו, יחלוקו את חדש העיבור

לפי התירוצך מדוע אין זה מעשה לסתור

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

אמר רב, אי הואי התם בציפורי, כשבא המעשה לפני רשב"ג ולפני ר' יוסי, הוה יהיבנא ליה כוליה למשכיר, משום שהולכים אחר הלשון האחרון שאמר, מה המשכיר אמר בסוף דבריו _____
מקשה הגמ', **מאי קא משמע לן** רב, שכאשר יש סתירה בדבריו, אמרינן **תפוס לשון אחרון** איך רואים זאת בדברי רב _____

הא אמר רב דין זה **חדא זימנא**, ולא היה צריך לחזור ולהשמיע לנו דין זה כאן
דאמר רב הונא, אמרי בי רב, שאם אדם אמר לחבירו שהוא מוכר לו חפץ **באסתירא** (מטבע ששוה 96 פרוטות), **מאה מעי** (100 פרוטות), ונתרצה הלוקח, הדין הוא שחייב לשלם לו **מאה מעי**

ואם אמר לו המוכר **במאה מעי, אסתירא**, הדין הוא שאינו חייב לשלם לו אלא **אסתירא**
מה הטעם שברישא חייב לשלם "מאה מעי" ובסיפא רק "אסתירא" (רש"י) _____
סיכום הקושיא, מאחר שרב כבר אמר "תפוס לשון אחרון", מדוע הוצרך לומר זאת גם על משנתנו
מה הדין שאמר כבר _____
מה הדין שאמר על משנתנו _____
מתרצת הגמ', **אי מהתם, מהיכן** _____

הוה אמינא שאין זה משום שהוא סובר "תפוס לשון אחרון", אלא משום דאמרינן **פרושי קא מפרש**

ביאור "פרושי קא מפרש"

כשאמר	מה מפרש את מה	מה התכוון המוכר (רש"י)
"אסתירא מאה מעי"		שהלוקח ישלם לו אסתירא חסד שהוא שווה מאה פרוטות
"מאה מעי אסתירא"		שהלוקח ישלם לו מאה פרוטות לחסד שאינו שווה אלא אסתירא

קמשמע לן, מה משמיע לנו רב _____
ובאיזה דין הוא משמיע לנו זאת _____
מדוע בזה אין לומר "פרושי קא מפרש" _____

סיכום התירוץ "אי מהתם וכי"

	האם הוי לשון אחד או ב' לשונות אסתירא מאה מעי/מאה מעי אסתירא	ומדוע הולכים לפי סוף דבריו
אם רב לא היה אומר את דבריו לגבי אחד ששכר מרחץ מחבירו		
לאחר שאמר את דבריו לגבי מרחץ		

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

ושמואל אמר, איזה מקרה במשנתנו הוא בא לפרש _____
 שמה הדין דתני בזה (רש"י) _____
 זה דווקא בבא המשכיר באמצע חדש העיבור עסקינן, ומה הוא אמר לשוכר (רש"י) _____
 והטעם שיחלוקו כיון שאנו מסתפקים, אמרינן העמד ממון על חזקתו, מה הספק (שם) _____
 על מה מוחזק: השוכר (שם) _____ המשכיר (שם) _____
 אבל אם בא המשכיר בתחלת החדש, כוליה למשכיר, ואם בא המשכיר בסוף חדש, כוליה לשוכר

סיכום הדין אם אמר לו "בשנים עשר עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחודש"

כשהמשכיר בא	מי המוחזק	על מה הוא מוחזק	ולכן מה הדין
בתחלת החודש			
באמצע החודש	על חצי הראשון		
	על חצי האחרון		
בסוף החודש			

סכם, כשסוף דבריו סותרים את תחילת דבריו, האם תופסים את הלשון הראשון או האחרון
 לפי רב _____ לפי שמואל _____

סיכום מחלוקת רב ושמואל למי שייך החודש העיבור

כשהמשכיר בא	לפי רב		לפי שמואל	
	מה הדין	ומדוע	מה הדין	ומדוע
בתחילת החודש				
באמצע החודש				
בסוף החודש				

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

מקשה הגמ', מי אמר שמואל, לא אמרינן תפוס לשון אחרון אלא יש ספק בדבר
והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו, שאם אמר לחבירו, כור (30 סאה) תבואה, בשלשים סלעים, אני מוכר לך, ומשך הלוקח
חלק מהתבואה, יכול כל אחד מהם לחזור בו, אפילו בסאה אחרונה
האם הם יכולים לחזור בהם אפילו על מה שכבר משך הלוקח (רש"י) _____
ומדוע (שם) _____

אבל אם אמר המוכר, כור בשלשים סלעים, סאה בסלע, אני מוכר לך, ומשך הלוקח חלק מהתבואה, ראשון ראשון קנה,
ואינם יכולים לחזור בהם על מה שכבר משך, מדוע (רש"י) _____
מאיזה מקרה רצתה הגמ' להוכיח ששמואל סובר "תפוס לשון אחרון" _____
שמה הדין בזה _____
ומדוע, לפי הבנת הגמ' בקושיא _____

סיכום איך רצתה הגמ' להוכיח ששמואל סובר "תפוס לשון אחרון"

אם אמר לו	האם משמע שמוכר לו כל סאה בפני עצמו או כל הכור יחד	ולכן האם יכולים לחזור בהם על מה שכבר משך הלוקח
כור בשלשים, אני מוכר לך		
סאה בסלע, אני מוכר לך (מקרה זה לא הובא בגמ')		
כור בשלשים, סאה בסלע אני מוכר לך	לשון ראשון:	
	לשון אחרון:	

מתרצת הגמ', התם לגבי השוכר מרחץ מחבירו, טעמא מאי חולקים, משום דתפיס השוכר את המעות, והמשכיר את הבית,
וכיון שאנו מסתפקים אם תופסים לשון ראשון או לשון אחרון, מעמידים כל אחד על מה שהוא מוחזק
הכא במוכר תבואה נמי קא תפיס הקונה את מה שמשך, ולכן "ראשון ראשון קנה", ולא משום שסובר תפוס לשון אחרון.
סכס, כשמכר לו כור בשלושים, סאה בסלע, מדוע ראשון ראשון קנה :
לפי הקושיא _____ לפי התירוצ _____
לפי התירוצ, מה יהיה הדין אם אמר הפוך "סאה בסלע, כור בשלשים" (רשב"ם בב"ב דף קה : ד"ה אלא) _____
מדוע (שם) _____
ומה יהיה הדין לפי רב בזה (שם) _____ ומדוע (שם) _____

סיכום הנפק"מ בין רב ושמואל

האם ראשון ראשון קנה				
והטעם	כשאמר סאה בסלע כור בשלושים	והטעם	כשאמר כור בשלושים סאה בסלע	
				לפי רב
				לפי שמואל

שאלות רשות : לפי מסקנת הגמ', מה שאמר שמואל "ראשון ראשון קנה" ואינו יכול לחזור בו, זה דווקא שהמוכר
רוצה לחזור, אבל הלוקח יכול לחזור בו, מדוע (ריטב"א) _____

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

עד עכשיו הביאה הגמ' את דברי רב ושמואל בדין השוכר מרחץ מחבירו וכו', ועכשיו מביאה הגמ' דעה שלישית בעניין

ורב נחמן אמר, קרקע בחזקת בעליה קיימת, ולפי זה מה הדין של חודש העיבור (רש"י) _____

האם זה דווקא אם בא בתחילת החודש או אפילו אם בא בסוף החודש (שם) _____

מקשה הגמ', **מאי קמ"ל** רב נחמן, דאמרין **תפוס לשון אחרון**

איך רואים בדבריו שהוא סובר כן _____

א"כ היינו דרב, ולא הוצרך רב נחמן לומר זאת, שמה אמר רב _____

מתרצת הגמ', דרב נחמן סובר כולו למשכיר **אע"ג דאפיך מיפך**, פירוש, אפילו אם המשכיר אמר להיפך

מה אמר המשכיר (רש"י) _____

ומדוע גם במקרה זה סובר רב נחמן כולו למשכיר (שם) _____

סכם, מה סובר רב נחמן לגבי הדין אם תפוס לשון ראשון או לשון אחרון :

לפי הקושיא _____ **לפי התירוץ** _____

סיכום הקושיא והתירוץ

לפי זה מה הדין בדאפיך מיפך	ומדוע		מה הדין כשאמר בשנים עשר זהב לשנה מדינר זהב לחודש	
	לפי התירוץ	לפי הקושיא "היינו דרב"		
				לפי רב
				לפי רב נחמן

שים לב: אע"פ שגם שמואל וגם רב נחמן מסתפקים אם אמרין תפוס לשון ראשון או לשון אחרון, בכל זאת חולקים במקרה שהמשכיר בא בסוף החודש, לפי שמואל, השוכר פטור מלשלם על חודש העיבור כיון שהוא מוחזק במעות, ולפי רב נחמן חייב לשלם, כיון שהספק נולד מתחילת החודש, והמשכיר מוחזק בקרקע.

סיכום דין השוכר מרחץ מחבירו וכו'

ומדוע	מה הדין כשהמשכיר בא			איזה לשון תופסים	
	בסוף החודש	באמצע החודש	בתחילת החודש		
					לפי רב
שבתחילת החודש שהשוכר הוא האוחזק, באמצע שניהם מחזקים, בסוף החודש השוכר הוא האוחזק					לפי שמואל
					לפי רב נחמן

בבא מציעא דף ק"ב ע"ב - דף ק"ג ע"א

בעו מיניה בני הישיבה **מרבי ינאי**, משכיר ושוכר שבאו לבית דין, **השוכר אמר נתתי**

מה הוא אומר שנתן (רש"י) _____

ומשכיר אומר עדיין לא נטלתי, על מי מהם להביא ראיה

מבררת הגמ', **אימת** באו לדין

אי באו **בתוך זמנו**, מתי זה (רש"י ועיין הגהות הב"ח) _____

ומדוע הוי תוך זמנו (שם) _____

א"כ קשה, הרי דין זה **תנינא** במשנה במסכת בכורות (הגמ' בהמשך תביא את המשנה), ולכן אין לומר שבזה הסתפקו

ואי מיירי **לאחר זמנו**, לאחר גמר השנה, גם כן קשה, שהרי גם דין זה **תנינא** שם במשנה

הגמ' מביאה את המשנה במסכת בכורות, **דתנן** לגבי בכור שנולד, ואח"כ **מת האב בתוך שלשים יום** ללידת בנו

הרי הבן **בחזקת שלא נפדה** על ידי אביו, וחייב לפדות את עצמו לכשיגדל, **עד שיביא ראיה שנפדה**

מדוע הוא בחזקת שלא נפדה (רש"י) _____

מנא לן שזמנו הוא שלשים יום (שם) _____

אבל אם מת האב **לאחר שלשים יום**, הרי הוא **בחזקת שנפדה**, מדוע (רש"י) _____

ואינו חייב לפדות את עצמו, **עד שיאמרו לו שלא נפדה**, מי יאמרו לו (רש"י) _____

וכיצד הם יודעים שלא נפדה (שם) _____

מדוע לא תני ברישא הלשון "עד שיביא (הכהן) ראיה שלא נפדה" (שם) _____

ביאור קושית הגמ' "תנינא"

אי מיירי	מתי זה תוך זמנו/לאחר זמנו	האם הבן בחזקת שנפדה	מדוע	ולכן האם הוא חייב לפדות את עצמו	לפי זה בשוכר ומשכיר על מי להביא ראיה
בתוך זמנו					
לאחר זמנו					

לסיכום, כתוב את קושיית הגמ' במילה אחת _____

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"ב - דף ק"ג ע"א

מתרצת הגמ', לא צריכא אלא במקרה כשתבעו לדין ביומא דמשלם זמניה

מה הפירוש "ביומא דמשלם זמניה" _____

מה טוען השוכר (רש"י) _____

ומה טוען המשכיר _____

וצדדי הספק הם: מי עביד איניש דפרע ביומא דמשלם זמניה, לפי צד זה על מי להביא ראיה _____

או לא, ולפי צד זה על מי להביא ראיה _____

אמר להו ר' יוחנן לרבנן דבעו מיניה מרב ינאי, תניתוה, דין זה כבר למדתם במשנה לקמן דף ק"א

דתנן שכיר (פועל שנשכר לעשות מלאכה), שתובע שכרו מבעה"ב, אם תבעו בזמנו, מתי זה זמנו (רש"י) _____

ומה טוען בעל הבית _____

הדין הוא שנשבע ונוטל, מי נשבע _____ ומה הוא נשבע (שם) _____

ממשנה זו אפשר להוכיח, שדווקא שכיר הוא דרמו (הטילו) רבנן שבועה עליה, ונוטל שכרו ע"י שבועה זו, משום דבעל

הבית טרוד בפועליו, אבל הכא שאין הטעם של "בעל הבית טרוד בפועליו", היכן _____

הדין הוא ששוכר מהימן לומר ששילם שכר הדירה ביום שנתחייב לשלם, בשבועה, כדין כל כופר הכל שחייב שבועה מדרבנן

סיכום הראי': מה הטעם שחכמים תיקנו ששכיר בזמנו נשבע ונוטל _____

איזו טעות יכולה לקרות משום כך (שם) _____

לפי זה במקום שאין חשש של טעות, האם נאמן לומר פרעתי ביומא דמשלם זמניה _____

ולכן שוכר אמר נתתי ומשכיר אומר לא נטלתי, על מי להביא ראיה _____

סיכום ההוכחה על מי להביא ראיה ביומא דמשלם זמניה

	מי תובע את מי	את מה הוא תובע	האם יש חשש שהנתבע יטעה	ולכן האם התובע נשבע ונוטל	האם יכול הנתבע לומר פרעתי ביומא דמשלם זמניה
לגבי בעה"ב ושכיר					
לגבי משכיר ושוכר					

סיכום באיזה מקרה בעו מיניה מרבי ינאי

במקרה שבאו לבית דין	האם זה מה דבעו מיניה מרבי ינאי	מדוע	היכן למדנו כן
בתוך זמנו			
לאחר זמנו			
ביומא דמשלם זמניה		לא יין אפורל זמנה	*****

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"ב - דף ק"ג ע"א

אמר רבא אמר רב נחמן, האי מאן דאוגר (השכיר) ליה ביתא לחבריה לעשר שנים, וכתב ליה שטרא

מי כתב למי (רש"י) _____ ומה הוא כתב (שם) _____

וכתב רש"י "ולא נכתב בשטר זמן", לאיזה זמן הכוונה _____

ואמר ליה המשכיר לשוכר, נקיטת חמש שנים (כבר חמש שנים הבית בידך)

לפי דבריו, כמה זמן נשאר לשוכר לגור שם _____ ומה טוען השוכר (שם) _____

הרי הוא, מהימן, מי נאמן (רש"י) _____ ומדוע (שם) _____

א"ל רב אחא מדפתי לרבינא להקשות על דברי רבא, אלא מעתה, אוזפיה (הלוחו) מאה זוזי בשטרא, ואמר ליה הלוח

פרעתיך פלגא, וכי הכי נמי דמהימן, והרי הדין הוא שאינו נאמן

סכס, במשכיר ושוכר, מי נאמן _____ מדוע _____

במלוה ולוה, מי המוחזק _____ אי"כ מה היה צריך להיות הדין _____

סיכום קושית רב אחא מדפתי

מה המקרה	מי המוחזק	במה הוא מוחזק	הקושיא: האם הוא נאמן
דברי רבא אמר ר' נחמן			
קושית רב אחא מדפתי			

מתרצת הגמ', אמר ליה רבינא לרב אחא מדפתי, הכי השתא, שאין המקרים דומים, התם, היכן _____

שטר לגוביינא קאי, פרש _____

ולכן אם איתא דפרעיה חלק מהחוב, איבעי ליה למכתבא אגביה

מה היה צריך לכתוב על השטר _____

אי נמי, שהיה צריך למיכתב עליה תברא, פרש מה זה "תברא" (רש"י) _____

אבל הכא בשכירות, אמר ליה המשכיר לשוכר האי דכתיבי לך שטרא, כי היכי דלא תחזק עליה, ולכן לא היה צריך

לכתוב על השטר כמה שנים דר שם. באר "דלא תחזק עליה" (רש"י) _____

ולמה אין השטר עשוי (שם) _____

ולכן האם השוכר יכול לטען "איבעי ליה למכתבא אגביה" _____

ולכן כיון שהמשכיר מוחזק בקרקע, נאמן לומר כמה שנים כבר דר שם השוכר. אבל שטר חוב שהשטר עומד לגוביינא, ואם

הלוה שילם חלק מהחוב היה צריך לכתוב זאת, וכיון שלא כתב אין הוא נאמן לומר שפרע, אע"פ שהוא מחזק במעות.

סכס, לוה ששילם חלק מהחוב, מה עליו לעשות כדי שהמלוה לא יוכל לגבות שוב את כל החוב

א. _____ ב. _____

מה מוכח מזה שלא עשה כן _____

מדוע בשכירות נאמן המשכיר, ולא אמרינן שהיה צריך לכתוב בשטר כבר שנים כבר דר בבית _____

ביאור התירוץ

האם השטר נכתב לגוביינא	ולכן אם לא כתב בשטר ששילם חלק מהחוב/שדר חלק מהשנים האם יש בזה הוכחה שלא היה כן	וא"כ מי נאמן אם לא כתוב בשטר
במלוה ולוה		
במשכיר ושוכר		

בבא מציעא דף ק"ג ע"א

אמר רב נחמן, שאם שואל אדם כלי מחברו בטובו

מה הכוונה "בטובו" (רש"י) _____

הרי הכלי שאול לו **לעולם**, האם גם לאחר שהחזירו, יכול השואל לחזור וליטלו (שם) _____

אמר רב מרי ברה (בנה) **דבת שמואל, והוא** שהשואל יכול ליטול את הכלי לאחר שהחזירו למשאל

הוא דווקא **דקני מיניה** בקנין סודר (את ההתחייבות להשאילו לעולם), אבל אם עשה משיכה בלבד, משהחזיר לו את הכלי

אינו יכ ל לחזור ולטלו, **מדוע** (רש"י) _____

אמר רב מרי בריה דרב אשי, ומהדר ליה השואל לבעלים את **קתיה** (הבית יד), ר"ל, אם נשבר הכלי ואינו ראוי עוד

לשימוש, חייב השואל לחזיר את השברים למשאל (רש"י), ואין השואל יכול לתקן את הכלי ולהמשיך להשתמש בו (הגהות הגר"א)

מדוע (רש"י) _____

סכס, אדם ששאל מחבירו כלי "בטובו"

עד מתי הכלי שאול לו _____

האם הדין כן אם עשה רק קנין משיכה _____

מה עליו לעשות כדי שיוכל להשתמש בו לעולם _____

באיזה מקרה אינו יכול להמשיך ולהשתמש בה אע"פ דקני מיניה _____

אמר רבא, האי מאן דאמר ליה לחבריה, אושלן מרא למירפק ביה האי פרדיסא

באר: "אושלן מרא" _____ "למירפק ביה" _____ "האי פרדיסא" _____

הדין הוא, שהשואל **רפיק ביה רק ההוא פרדיסא**, ואינו רשאי לעדר בו פרדס אחר

ואם אמר לו, אושלן מרא למירפק ביה **פרדיסא**, האם הוא פירש איזה פרדס הוא רוצה לעדור (רש"י) _____

הדין הוא, **שרפיק ביה כל פרדיסא דבעי**, אפילו פרדס גדול מאוד, אבל אינו רשאי לעדר בו פרדס אחר

ואם אמר לו, אושלן מרא למירפק ביה **פרדיסי** (פרדסים, לשון רבים)

הדין הוא, **רפיק ואזיל כל פרדיסי דאית ליה**, רשאי לעדור פרדסים שלו, אבל לא של אחרים

איך היה אפשר לפרש "פרדיסי" בלא דברי רבא (רש"י) _____

ומהדר ליה קתיה, דהיינו, אם נשחת כל הברזל בעדירה, אע"פ שנשאר רק הקתיה, מחזירו ודיו, ע"פ הרמב"ם ושו"ע

סכס, שאל מעדר מחבירו מה רשאי לעדר בו ומה אסור

אם שאל מרא למירפק ביה	פרש	מה מותר לעדור בו	ומה אסור
האי פרדיסא			
פרדיסא			
פרדיסי			

בבא מציעא דף ק"ג ע"א

אמר רב פפא, האי מאן דאמר ליה לחבריה, אושלן האי גרגותא

פרש: "אושלן" (רש"י) _____ "גרגותא" (רש"י) _____

ולמה היא משמשת (שם) _____

ונפלה הבאר, מה רוצה השואל לעשות (רש"י) _____

הדין הוא, **שלא בני לה**, מדוע (שם) _____

ואם אמר לו, השאילני **גרגותא**, ולא אמר 'האי גרגותא', **ונפלה**

הדין הוא, **שבני לה**, ועד מתי היא שאולה לו (רש"י) _____

ואם אמר לו, השאילני **בי גרגותא**, פרש "בי גרגותא" (רש"י) _____

הדין הוא, שהשואל **פרי** (חופר) **ואזיל כמה גרגותי בארעיה**, עד דמתרמי ליה (שימצא לו) באר מים חיים

באר מה יש לו רשות לעשות (רש"י) _____

וצריך השואל **למיקני מיניה** (מן המשאיל), פירוש, שצריך לעשות קנין על **כל השדה** (ריטב"א בדעת רש"י)

ומה הדין אם לא עשה קנין על כל השדה (רש"י) _____

סיכום דיני המשאיל "גרגותא"

מה הדין	פרש	אמר לו אושלן
אם נפלה		האי גרגותא
אם נפלה		גרגותא
אם חפר ולא מצא מים		בי גרגותא

בבא מציעא דף ק"ג ע"א

מתנ"י המשכיר בית לחבירו, ונפל הבית בתוך ימי השכירות, חייב המשכיר להעמיד לו בית (לשוכר) בית (לכנותו או יתן לו בית אחר), לכמה זמן הוא חייב להעמיד לו בית (רש"י)

אם היה הבית שנפל קטן, לא יעשנו המשכיר גדול, ואם היה הבית גדול, לא יעשנו קטן

מדוע השוכר יכול לעכב עליו מלעשות כן (רש"י)

וכן אם היה הבית של חדר **אחד** גדול, **לא יעשנו של שנים** (שני חדרים קטנים)

וכן אם היה הבית של **שנים**, **לא יעשנו אחד** גדול, אפילו הוא בגודל של השנים

לא יפחות מן החלונות שהיו בבית שנפל, **ולא יוסיף עליהם** חלונות

אלא מדעת שניהם, המשכיר והשוכר.

סיכום דיני המשנה

לא יעשנו	אם היה	
		גודל הבית
		כמות החדרים
		כמות החלונות

גמ' שנינו במשנתנו, "המשכיר בית לחבירו ונפל, חייב להעמיד לו בית"

שואלת הגמ', **היכי דמי**, באיזה לשון נעשתה השכירות, שמשום כך חייב להעמיד לו בית

אי מיירי דאמר ליה "בית זה אני משכיר לך", א"כ **כשנפל**, הרי **אזל ליה** (הלך ואבד הבית לשוכר), שהרי לא השכיר לו אלא

בית זה, ומזלו גרם, וא"כ מה צריך להיות הדין (רש"י)

ואי מיירי דאמר ליה "בית סתם", דהיינו שאמר לו "בית אני משכיר לך" ולא אמר לו "בית זה"

א"כ אם היה הבית של חדר **אחד**, **אמאי לא יעשנו של שנים**, וכן אם היה הבית **קטן**, **אמאי לא יעשנו גדול**

מדוע שיהיה מותר למשכיר לשנות את הבית ממה שהיה

מתרצת הגמ', **אמר ריש לקיש**, משנתנו מיירי כשלא השכיר בית מסוים, **ודאמר ליה "בית שאני משכיר לך, מדת ארכו**

כך וכך" וכן ציין את שאר פרטי הבית, ולכן אינו יכול לשנות את הבית ממה שהיה

מקשה הגמ', **אי הכי, מאי למימרא**, באר הקושיא

המשך בבא מציעא דף ק"ג ע"א

אלא כי אתא רבין מארץ ישראל לבבל, **אמר** בשם **ריש לקיש**, דמשנתנו מיירי **דאמר ליה** משכיר לשוכר, **"בית כזה אני משכיר לך"**, דהיינו שהראה לו בית, ואמר לו **"בית כזה אני משכיר לך"**

במקרה זה, מדוע הוא חייב להעמיד לו בית אחר _____
ומדוע אינו יכול לשנות ממה שהיה _____

מקשה הגמ', **ואכתי, מאי למימרא**, שגם במקרה זה פשוט שאינו יכול לשנות ממה שהיה

מתרצת הגמ', **לא צריכא, דקאי** הבית שהראה לו **אגודא דנהרא** (על שפת הנהר)

מהו דתימא, מאי הכוונה **"כזה"**, רק **דקאי אגודא דנהרא**, אבל לא על שאר פרטי הבית

מדוע הייתי חושב כך (רש"י) _____

קמ"ל, מי משמיע לנו _____

ומה הוא משמיע לנו (רש"י) _____

סיכום באיזה אופן מיירי משנתנו (שהמשכיר בית לחבירו ונפל, חייב להעמיד לו בית אחר, ואינו יכול לשנות ממה שהיה):

מה אמר המשכיר _____

והיכן עמד הבית _____

ומה החידוש בזה _____

ומדוע א"א להעמיד משנתנו:

שאמר לו בית זה אני משכיר לך _____

שאמר לו בית סתם אני משכיר לך _____

שאמר לו בית שאני משכיר לך מדת ארכו כך וכך _____

שאמר לו בית כזה אני משכיר לך, ואינו עומד במקום חשוב _____

סיכום הדינים של "המשכיר בית לחבירו ונפל"

אמר לו המשכיר	האם חייב להעמיד לו בית אחר	ומדוע	האם יכול לשנות ממה שהיה	ומדוע	האם זה המקרה דמשנתנו
בית זה אני משכיר לך			****	****	
בית סתם אני משכיר לך					
בית שאני משכיר לך מדת ארכו כך וכך					
בית כזה אני משכיר לך	ואינו עומד במקום חשוב				
	דקאי אגודא דנהרא				

”הדרן עֲלֵךְ”

אחר השלמת הפרק יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך:

הדרן עֲלֵךְ פֶּרֶק הַשּׁוֹאֵל וְהַדָּרֵךְ עָלָן	נחזור עליך פרק השואל ותחזורי עלינו
דַּעְתָּנוּ עָלֶיךָ פֶּרֶק הַשּׁוֹאֵל וְדַעְתָּךְ עָלֵינוּ	דעתנו עליך פרק השואל ודעתך עלינו
לֹא נִתְנָשִׁי מִינֶךָ פֶּרֶק הַשּׁוֹאֵל וְלֹא תִתְנָשִׁי מִיָּנֵינוּ	לא נשכח ממך פרק השואל ולא תשכחי מאתנו
לֹא בַּעֲלָמָא הָדִין וְלֹא בַּעֲלָמָא דְאַתִּי. יאמר ג' פעמים	לא בעולם הזה ולא בעולם הבא

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁתְּהֵא תוֹרָתְךָ אֲמֻנָתָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתֵהֵא עֲמָנוּ לְעוֹלָם הַבָּא.
חֲנִינָא בְּרַ פֶּפֶּא, רְמִי בְּרַ פֶּפֶּא, נַחְמֵן בְּרַ פֶּפֶּא, אַחֲאִי בְּרַ פֶּפֶּא, אַבָּא מְרִי בְּרַ פֶּפֶּא, רַפְּרָם בְּרַ
פֶּפֶּא, רְכִישׁ בְּרַ פֶּפֶּא, סוֹרְחָב בְּרַ פֶּפֶּא, אֲדָא בְּרַ פֶּפֶּא, דְּרוּ בְּרַ פֶּפֶּא.
הַעֲרַב נָא, ה' אֱלֹהֵינוּ, אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ, וּבְפִיפּוּת עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיָה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ
וְצִאצְאֵינוּ וְצִאצְאֵי עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יוֹדְעֵי שְׁמָךְ וְלִוְמְדֵי תוֹרָתְךָ.
מֵאוּיְבֵי תַחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי. יְהִי לְבִי תָמִיד בַּחֲקִידָה, לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ. לְעוֹלָם
לֹא אֲשַׁכַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי בָם חִיִּיתִנִּי. בְּרוּךְ אַתָּה ה', לְמַדְנִי חֲקִידָה. אָמֵן, אָמֵן, אָמֵן, סְלָה וְעַד.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁשִּׁמְתָּ חֻלְקָנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא שִׁמְתָּ חֻלְקָנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת:
שִׁאֲנוּ מִשְׁפִּימִים וְהֵם מִשְׁפִּימִים, אָנוּ מִשְׁפִּימִים לְדְבָרֵי תוֹרָה, וְהֵם מִשְׁפִּימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים.
אָנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים, אָנוּ עֲמָלִים וּמְקַבְּלִין שְׂכָר וְהֵם עֲמָלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר.
אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים, אָנוּ רָצִים לַחֲיֵי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לְבָאֵר שַׁחַת,
שֶׁנֶּאֱמַר, "וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנָשִׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם,
וְאֲנִי אֲבִטָּח בְּךָ".

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי, כְּשֶׁשָּׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לְסִים פֶּרֶק הַשּׁוֹאֵל,
כֵּן תַּעֲזָרְנִי לְהַתְחִיל (פֶּרֶקִים) מִסְּכָתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרִים וּלְסִימָם,
לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד, לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה,
וּזְכוּת כָּל הַתְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים וְתִלְמִידֵי חֲכָמִים,
יַעֲמוּד לִי וּלְזֶרְעִי, שְׁלֹא יִמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי, וּמִפִּי זֶרְעִי וְזֶרַע זֶרְעִי עַד עוֹלָם.

וְתִתְקַיֵּם בִּי:

”בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנָּחָה אִתְּךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ, וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תִּשְׁיַחֲדָה.”
”כִּי בִי יִרְבוּ יְמֵיךָ, וְיוֹסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים.” ”אֲרָךְ יָמִים בִּימִינָה, בְּשִׁמְאֻלָּה עֶשֶׂר וְכָבוֹד.”
ה', עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: